

DO KDAJ ŠE?

Gotovo ni bil gol slučaj, da sta ob dveh za Slovence v Italiji pomembnih dogodkih v tem letu bila protagonista obakrat duhovnika. Tako je na Dnevu emigranta v Čedadu v imenu Benečanov na praznik Svetih treh kraljev nastopil kot glavni govornik župnik iz Barda Renzo Calligaro, msgr. Marino Qualizza pa je celo zastopal celotno zamejsko slovensko narodno skupnost na izredni seji deželne sveta Furlanije-Juljske krajine v Trstu v petek, 9. januarja. Deželni zbor se je zbral na izredni, slavnostni seji, da bi ob prisotnosti predsednika rimske poslanske zbornice Violanteja poudaril, kako odločno zahteva, naj Furlanija-Juljska krajina tudi v novo ustavno urejeni republiki ohrani poseben statut. Msgr. Qualizza je govoril tudi v imenu furlanske in nemške jezikovne skupnosti. O tem poročamo na drugem mestu.

Tu želimo predvsem ugotoviti, kako v za narodne manjšine zelo kočljivih zgodovinskih trenutkih ostajajo duhovniki ob svojem ljudstvu in znajo tudi pogumno dvigniti svoj glas za priznanje in spoštovanje njegovih temeljnih kulturnih, socialnih in narodnih pravic ter vrednot. Naša misel se vrača v leta, ko je fašizem pri nas vodil in izvajal rododromo politiko proti Slovincem in Hrvatom. Tedaj pa so prav "slovenski in hrvaški duhovniki za ceno nepopisnih osebnih žrtv stali ob ljudstvu in mu kot zvesti Cirenejci pomagali nositi težki križ zatiranja in načrtnega rodomora". Tako je napisal dr. Rudolf Klinac v svoji knjigi *Primorska duhovščina pod fašizmom* (GMD 1979), kjer tudi pravilno ugotavlja, kako je naša duhovščina "poldrugo desetletje takorekoč sama bila ob svojem ljudstvu v najtežji uri raznarodovanja".

Po vojni in po porazu fašizma se je o tem izredno dragocenemu delu za naš narodni obstanek skoraj pol stoletja popolnoma molčalo in je bil duhovniški poklic praviloma omalovaževan in zamolčevan ter običajno tudi obrekovan.

Kot se čudno sliši, pa kaže, da se takšno stanje ohranja, četudi bo od padca Berlinskega zidu kmalu poteklo eno desetletje in je med tem umrl naravne smrti tudi militantni ateizem, ki so ga gojile vse kompartije po svetu. Kaj naj si na primer bralec osrednjega slovenskega dnevnika Delo misli, ko ga njegov rimski dopisnik kar v podnaslovu svojega prispevka seznanja, da "kar 80% katoliških duhovnikov sodi k homoseksualnemu gibanju?" Tako naj bi trdil voditelj tega gibanja. V istem dnevniku se je naslednji dan zgodba nadaljevala, pri čemer je pisec osrednjega slovenskega dnevnika prišel prav znani primer bivšega dunajskega škofa.

Kaj naj si nadalje misli gledalec ali poslušalec RTV Slovenija, ko ugotavlja, da se za slovenski Cerkev prijazno oddajo (redko sicer) redno zvrsti na zaslonu ali po radijskih valovih Cerkev neprijazna ali celo sovražna oddaja?

Čudimo se, kako se tudi resni tisk v Sloveniji in zlasti državna RTV ne moreta dvigniti na dostojno in zares evropsko raven. Tako žal prepogosto ostajata na ravni govornice, vredne zakajene, zasmrajene in zanikrne beznice. To je med drugim za mnoge Primorce pravi pravcati škandal. Kako dolgo torej tako? Bosta k izboljšanju razmer pripomogla na začetku omenjena dogodka?

- DRAGO LEGIŠA

"BREZ SLOVENCEV DEŽELE NI"

IVAN ŽERJAL

To preprosto dejstvo je bilo (vsaj v besedah) večkrat poudarjeno na izredni seji deželne sveta Furlanije-Juljske krajine v petek, 9. januarja, ki je bila posvečena vprašanju deželne avtonomije in katere častni gost je bil predsednik italijanske poslanske zbornice Luciano Violante. O pomenu slovenske manjšine za deželno avtonomijo (F-Jk je dežela s posebnim statutom ravno zaradi tega) sta spregovorila predvsem predsednika deželne sveta in odbora Roberto Antonione in Giancarlo Cruder, nato še drugi govorniki. Še poseben poudarek na to je dal msgr. Marino Qualizza, ki je spregovoril v imenu vseh manjšin - slovenske, furlanske in nemške - ki so prisotne na deželni teritoriji. Msgr. Qualizza se je zaustavil zlasti pri vprašanju slovenske manjšine,

ki že 50 let čaka na uresničitev svojih pravic, poseben poudarek pa je dal stanju v Beneški Sloveniji, kjer je slovenstvo v nevarnosti, da izgine zaradi demografskega padca in zaradi posledic pritiskov iz preteklosti, a kjer je kljub temu prisotna močna volja do življenja, katere najvidnejši izraz je dvojezični center v Špetru. Govornik je pri tem zahteval razširitev vidljivosti slovenskih televizijskih oddaj RAI tudi na videmsko pokrajino, spregovoril pa je tudi o drugih manjšinah v F-Jk, ki doživljajo prepoved s prebujanjem zavesti o lastni identiteti in o lastni pozitivni vlogi znotraj deželne skupnosti.

Kljub poudarjanju dejstva, da deželna specifika temelji na prisotnosti manjšin, zlasti slovenske, pa je pred nedavnim deželni svet zavrnil vse predloge, da bi nov deželni volilni zakon vseboval tudi normo o

zajamčenem predstavnstvu za Slovence v deželnem svetu ali pa vsaj olajšave za izvolitev predstavnika. V znak protesta zoper to krivico je Slo-

venska skupnost priredila pred palačo deželne sveta manifestacijo, ki se je je udeležilo lepo število ljudi (na sliki).

STRAN 2

SLOVENCİ ŽE V EVROPI

ANDREJ BRATUŽ

Z vstopom v novo leto se vedno sprašujemo, kakšne so naloge in načrti, ki jih nameravamo izvesti. O tem smo sicer delno že napisali v novoletnih mislih v prejšnji številki našega lista. Vendar pa se moramo zaustaviti ob nekaterih bolj konkretnih aspektih manjšinskega vprašanja danes.

Naloge, ki jih imamo Slovenci v Italiji, so tudi za to leto številne, prav tako splošne perspektive razvoja našega manjšinskega vprašanja. Zato o tem nekaj besed in ugotovitev.

Morda bo za kakega bralca že sam naslov nekoliko nenavaden in bo zato ob njem osupnil. V resnici pa ni tu nič

nenavadnega ali osupljivega. Gre namreč za to, da opozorimo na sicer že vsem nam znano dejstvo. To je, da smo Slovenci delno že v politični Evropi. Pri tem seveda mislimo na dve slovenski narodni skupnosti, ki zaradi svoje državne pripadnosti že sodita v Evropsko unijo. In to smo Slovenci v Italiji in v Avstriji. Na to marsikdaj preveč pozabljamo in samo jočemo, da ni še Slovenije v Evropi. Res, toda dejstva so dejstva. Republika Slovenija, naša matična država, pa je na dobri poti, da bo kmalu prišla v to nadnarodno zvezo držav.

Kakšne so danes naloge in cilji, ki jih imamo kot manjšina v tem letu? Najprej seveda o prvem problemu Slovencev v italijanski državi. Prav te dni

je bila v Trstu razširjena izredna seja deželne sveta, na kateri so hoteli deželni predstavniki utrditi in slovesno potrditi posebnost naše dežele. To tudi v prisotnosti tretjega najvišjega državnega predstavnika, ki je predsednik poslanske zbornice. Veliko mesta je bilo tu za omembo slovenske manjšine kot glavnega dejavnika za to, da je Furlanija-Juljska krajina sploh nastala kot dežela s posebnim statutom (poleg Doline Aosta, Tridentske-Južne Tirolske, Sicilije in Sardinije). Sam predsednik poslanske zbornice Luciano Violante je to razumel in poudaril potrebo, da dežela sama uredi problem zajamčenega slovenskega zastopstva. Gotovo je na sami seji zelo pozitivno odmevala beseda msgr. Marina Qualizze, ki je obrav-

naval predvsem manjšinski problem v naši deželi in zaključil z lepim slovenskim pozdravom. To je izkazala tudi protestna manifestacija, ki jo je priredila Slovenska skupnost in so se ji pridružili še drugi, med njimi Svet slovenskih organizacij.

Za slovensko manjšino v Italiji je seveda še več pomembnih nalog. Poleg največje, ki je izglasovanje zaščitnega zakona, pa si med nami utira pot več drugih načrtov, ki bi jih radi uresničili. Tako zajamčeno slovensko zastopstvo v glavnih izvoljenih organih (npr. dežela), nato pa še kaj drugega. Sem spada nedvomno ideja o skupnem predstavnstvu Slovencev, ki so ga razni že pred časom predložili naši javnosti, med njimi SSK, ki je tudi izvedla prvo anketo med pripadniki naše manjšine o koristnosti podobnega organa.

STRAN 2

02 Nadja Maganja
SLOVENSKI OTROK V SLOVENSKO ŠOLO!

JANUAR

DARUJTE
ZA DOBER TISK

03 Jurij Paljk / intervju
ZVONE ŠTRUBELJ

04 Jurij Paljk
ŠE ENI SAMOTNI SMRTI NA ROB

05 PRI NAŠIH ROJAKIH IZ MILANA

07 Igor Devetak
ČUDODELNO DLETO GOTSKEGA KIPARJA

09 OSREDNJI BOŽIČNI KONCERT V TRSTU

10 Danijel Devetak / pogovor
MARKO COTIČ

12 Erika Jazbar
"NAJ ŽIVI SLOVENSKA BENEČIJA..."

12 Vida Valenčič
EVROPA NARODOV

13 Marjan Drobež
NAČRTI ZA SODELOVANJE OB MEJI

15 Erik Dolhar
OBRAČUN IN NAČRTI JURETA KOŠIRJA

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

SLOVENCİ ŽE V EVROPI

Narodni svet ali kaj podobnega bi gotovo bil prvi vseslovenski tolmač in predstavnik teženj in pričakovanj vse naše narodne skupnosti. Treba je le prave politične volje pri vseh, pa se lahko najdejo tudi primerni mehanizmi za dejansko uresničitev načrta. Z vsem tem bi gotovo prišlo do večje slovenske enotnosti in s tem tudi moči navznoter kot tudi navzven. Zlasti v nastopanju pred rimsko vlado in parlamentom bi imeli močnejšo vlogo in pogajalno silo, ker bi tak organ nastopal v imenu vseh ali vsaj velikanske večine manjšine. Stranke in krovne organizacije bi vsekakor ostale še naprej aktivne in bi imele itak dovolj dela in to brez strahu, da bi jim ta vrhovni organ jemal pristojnosti.

KAJ PA KOROŠKI SLOVENCİ?

Zapisali smo že, da smo s Slovenci v Avstriji združeni v isti usodi, namreč skupno povezani tudi v Evropski uniji. Oboji kot državljani tako Italije kot Avstrije danes predstavljamo tisti del slovenskega naroda, ki že živi v politični Evropi. Mi še nekaj več časa kot naši koroški rojaki. Zato nas vežejo tudi razni skupni problemi. Tako mi od vlade v Rimu kot Korošci (in delno tudi Štajerci) od vlade na Dunaju pričakujemo dejansko izpolnitev glavnih obvez, ki jih imata do svojih slovenskih manjšin. Koroški Slovenci imajo že v Državni pogodbi iz leta 1955 zapisane glavne pravice (med temi ustanovitve slovenske gimnazije v Celovcu), katere so potem izpopolnili še razni avstrijski zvezni zakoni (za dvojezične napise, kar pa ni bilo nikdar uresničeno!). Mi v Italiji imamo zaenkrat od države le dva pomembna šolska zakona in nekaj zako-

nov deželne skupščine, pričakujemo pa še splošno zaščito. Podobni so tudi napori za doseg kakega enotnega organa, ki bi zastopal celotno manjšino. Nedavno so na Koroškem spet obravnavali to vprašanje, ki pa je spet pokazalo na bistvene razlike med obema slovenskima taboroma. Narodni svet koroških Slovencev (NSKS) je za razpis neke vrste volitev med manjšino oz. njenimi glavnimi predstavniki in organizacijami, kot je dejal njegov predsednik N. Olip. Za levičarsko Zvezo slovenskih organizacij (ZSO) pa ta model ni koristen, saj bi enostavno - po mnenju predsednika M. Šturma - pripeljal samo do izvolitve novega dvojnika. Vsa stvar je torej še nekako na mrtvi točki.

Pa pri nas? Razprava okoli tega argumenta je sicer zdaj nekoliko zastala, kot da bi vse skupaj - kot v kaki hibernaciji - čakalo boljših časov. Dejstvo pa je, da so prav slovenski levičarji na splošno malo dovzetni za podobno dejansko uresničitev kake narodne enotnosti znotraj manjšine. Verjetno se bojijo, da bi se s tem zmanjšala njih vloga v vsedržavnih levičarskih strankah, kjer zavzemajo nekateri vidna mesta. S tem je treba torej računati. Kako naprej? To bo pokazala bodočnost.

Slovenci v Italiji in v Avstriji pa moramo (čeprav vsak v svojem narodno-političnem okolju in z vsemi svojimi posebnostmi) najti tudi v perspektivi politične Evrope in za večjo uveljavitev v njej kar se da široko narodno enotnost, ki naj pokaže zrelo in odgovorno narodno skupnost. Le tako bomo znali odgovoriti na izzive novega tisočletja, ki je tik pred nami.

Z začetkom januarja so se začeli vpisi v slovenske šole vseh stopenj. Ta dogodek nam priključuje v spomin geslo "slovenski otrok v slovensko šolo". To bi moralo biti samo po sebi umevno, a zdi se, da ni tako. Veliko slovenskih staršev in tudi nekaj šolnikov ima svoje otroke na italijanski ali mednarodni šoli. Taki izbiri staršev gotovo botrujejo različni razlogi. V povojnem času so bili predvsem ideološke narave in posledica hudih pritiskov, ki so jih bili naši ljudje deležni na različnih delovnih mestih ali pa so jih izvajale oblasti.

Spominjam se dogodka, ki se mi je vtisnil v spomin, ker me je globoko ranil. Stara sem bila 10 let in starši so se odločili, da gremo živeti v mesto. Nekega večera mi je oče predlagal, da bi s selitvijo v Trst morda obiskovala italijansko nižjo šolo. To je izrekel pod težo vsakdanjih napetosti in ši-

SLOVENSKI OTROK V SLOVENSKO ŠOLO!

NADJA MAGANJA

kaniranja na delovnem mestu na tržaški občini. Pogledala sem ga tako čudno, češ ali se mu ni morda zmešalo, čeprav sem vedela, da je takrat veliko otrok v vasi Sv. Križ obiskovala italijansko šolo. Od takrat mi oče nikoli več ni omenil te možnosti. Moji otroški pamei je bilo jasno, da pripadam slovenski šoli, in prvič sem globoko začutila, da mi je mesto tuje in sovražno.

Zato mi je še bolj nerazumljivo dejstvo, da dandanes, ko mlajši rod živi svojo narodnost veliko bolj sproščeno, še vedno vpisujejo slovenskega otroka v italijansko šolo.

Slovenska šola predstavlja hrbtenico naše manjšine. Če še vedno kljubujemo na tem koščku zemlje in če nas ni nasprotni veter že odpihal v tuji svet, je v prvi vrsti zasluga naših šol. Vsi se zavedamo, da

je tudi slovenska šola sad naših družbe in časa, zato ima pomanjkljivosti in probleme, ki jih srečujemo v našem vsakdanju. Vendar ima naša šola nenadomestljivo vlogo, saj nudi možnost, da se mladi izobražujejo v materinščini, da gojijo lepo slovenščino, da vzljubijo poleg italijanske tudi slovensko književnost, kulturo, zgodovino, da se čutijo povezane s slovenskim narodom, da delijo z njim isto usodo, da cenijo bogastvo, ki ga predstavlja manjšinska stvarnost, da gojijo strpnost do drugače govorečih, da se zavedajo, da je prihodnost le v sožitju med tu živječimi narodi. V tem duhu se razvija življenje na naših šolah. Poudarek je zdaj bolj na enem, zdaj pa na drugem vidiku, odvisno pač od posameznih profesorjev in usmeritev šole. Če je pouk pri kakem predmetu bolj pomanj-

kljiv, pa gotovo lahko trdim, da slovenska šola pravilno opravlja poslanstvo šole ob meji, odprte različnim stvarnostim in kulturam. Zato je tudi tesno povezana, od vrtca do višje šole, s svojim zaledjem. To sem želela poudariti, ker zadnje čase slišim vse preveč kritik (nekateri so gotovo tudi upravičene) na račun slovenske šole.

Ne gre torej le za pouk v slovenščini, temveč za posredovanje vseh tistih vrednot in bogastva, ki jih vsebuje vsaka kultura. Jezik v tem primeru ni le golo sporazumevalno sredstvo. Z njim posredujemo svoje gledanje na svet, želje, pričakovanja, korenine, iz katerih rastemo, v bistvu izraža narodovo bogastvo. Tega se premalo zavedamo, ko se pogovarjamo o problemih učencev iz mešanih zakonov ali celo italijanskih staršev. Večina teh staršev se je zavestno opredelila, da nudi otrokom tudi bogastvo slovenske kulture. Veliko je takih, ki bi radi nanovo povezali s slovenskim narodom svojo popkovino, ki jim je bila pretrgana, ko so jih njihovi starši vpisali v italijansko šolo. Nanovo bi radi odkrili svoje korenine in vzpostavili ponovne vezi s slovenskim življenjem. Ne gre torej le za jezik, ampak za nekaj več, in zaradi tega se naša šola ne sme izneveriti svojemu bistvenemu poslanstvu, četudi ti otroci, ko stopijo v učilnico, ne obvladajo najosnovnejših pravil slovenskega jezika.

Premalo se zavedamo specifičnosti slovenske šole in je ne znamo ceniti. Če slovenskega otroka vpišemo v italijansko šolo, mu ne režemo le korenin za pravilno duhovno rast, temveč ga prikrašamo za bogastvo, ki ga predstavlja slovenska šola, do katerega ima vso pravico.

DALJE STR. 15

S 1. STRANI

BREZ SLOVENCEV...

K manifestaciji so pristopili Svet slovenskih organizacij, društvo Edinost, Kmečka zveza in Zveza neposrednih obdelovalcev, precej je bilo tudi dijakov slovenskih višjih šol in profesorjev. Aktivisti SSK so prisotnim delili dvojezične letake, ki so opozarjali na še nerešene probleme slovenske manjšine v Italiji, zlasti na še ne odobreni zaščitni zakon, pa tudi na nedavno izglasovani deželni volilni zakon. Dežela bo lahko ohranila posebno avtonomijo samo z resnično demokratičnim pristopom do odprtih vprašanj slovenske manjšine, ki je bistvena sestavina deželne skupnosti. O tem je številnim udeležencem manifestacije spregovoril deželni podtajnik slovenske stranke Ivo Jevnikar, ki je med drugim dejal, da se je dežela izneverila svoji specifikici. Deželni svet, je dejal Jevnikar, naj bo bolj dosleden: ne more zahtevati avtonomije in hkrati teptati razloge zanjo, saj je F-Jk dežela s posebnim statutom ravno zaradi prisotnosti slovenske manjšine.

TISKOVNO POROČILO SSK

ZA MANJŠINSKO ENOTNOST IN SODELOVANJE

V soboto, 10. t.m., so se v Žabnicah v Kanalski dolini sestali predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev in Enotne liste iz Celovca ter Slovenske skupnosti. Delegacijo SSK so sestavljali predsednik Bernard Špacapan, tajnik Martin Breclj, podtajnik Ivo Jevnikar in član deželne vodstva Pavel Goriup, delegacijo iz Koroške pa predsednik NSKS Nanti Olip, predsednik Enotne liste Andrej Wakounig in predsednik Centra avstrijskih narodnosti z Dunaja Marjan Pipp. Prisotni so bili tudi nekateri predstavniki kanalskih Slovencev, saj je imelo srečanje tudi namen okrepiti stike s tamkajšnjim slovenskim življenjem. V pogovorih je tekla beseda o problemu skupnega manjšinskega predstavništva, o problemu minimalne zajamčene zastopnosti v izvoljenih telesih in o pobudah, ki jih nameravajo organizacije skupno izpeljati.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

SLOVENIJA IN MANJŠINE BI SE MORALE MOČNEJE ZAVEDATI MEDSEBOJNE ODVISNOSTI

Nedolgo tega je Hrvaška črtala iz svoje ustave navedbo slovenske manjšine na svojem ozemlju. Predvsem je ob tem dogodku padlo v oči dejstvo, da je bila slovenska diplomacija do kraja presenečena in ni omenjene hrvaške odločitve v ničemer pričakovala. Skorajda vzporedno je prišlo do vznemirjenja zaradi slovenske manjšine na Koroškem, kjer je podpredsednik vlade Marjan Podobnik odločno izjavil, da morajo Slovenci na Koroškem končno izvoliti svoj skupni organ, sicer ne bo pravih pogojev za nikakršno smotrnejše dogovarjanje in načrtovanje. Kot je znano, je tisti del manjšine na Koroškem, ki volitvam nasprotuje, označil poziv podpredsednika slovenske vlade za vmešavanje v notranje zadeve koroških Slovencev, v Ljubljani pa se je s podobnim stališčem oglašila Združena lista socialnih demokratov.

Oba dogodka pričata, da se v tem trenutku Slovenija še ne zaveda pomena svojih manjšin do takšne mere, da bi bilo to zanjo koristno. Manjšine so namreč posebej za mlado in majhno državo del celovitega narodnega telesa, duhovno razširjajo državni prostor, istočasno ga širijo in krepijo. V hrvaškem in koroškem primeru je očitno, da Slovenija zaradi premalo dorečenega odnosa do svojih manjšin ne vlaga dovolj velikih naporov v takšne stike z večinskimi narodi, v katerih živijo slovenske manjšine, da v njih ne bi prihajalo do zmanjševanja že tako ne povsem zadovoljivih pravic rojakov izven državne meje. Poleg tega Slovenija kljub

sprejetim lastnim sklepom premalo hrabro vpliva na presejanje manjšinske razdrobljenosti, ki je odpravljalna le s primernimi volitvami. Razdrobljena manjšina je seveda na zunaj šibka manjšina, kar škoduje njej sami in hkrati tudi matični domovini.

Zato nikakor ne more biti presenetljivo, da se je zadnje čase odnos med manjšino in matično domovino pravzaprav poenostavil le na materialno pomoč, ki jo daje Slovenija manjšinam, to pa pomeni, da postajajo manjšine vse bolj finančno breme in nič drugega. Na drugi strani so se manjšine postavile v vlogo nekakšnih proslincev, ki s svojimi potrebami in zahtevami bremenijo druge. Jasno je, da se je iz takšne situacije nujno čimprej izviti, sicer bo postala neplodna za vse. Za spremembo na bolje sta seveda potrebna dva: Slovenija mora vztrajati v iskanju takšne poti do manjšine, ki bo koristnejša od te, ki jo ubira sedaj, manjšina pa mora postati prav tako odločnejša in mora matični domovini aktivno pomagati oziroma ji posredovati vse potrebne pobude in predloge. Manjšina se torej ne more obnašati kot nemočen posameznik, ki le sprejema; v odnosu na matično domovino mora biti povsem enakovreden partner, ki je sposoben dati točno toliko, kolikor v zameno prejema. Z drugimi besedami: Slovenija se bo lahko ustrezneje zavedala pomena svojih manjšin tudi z deležem, ki ga bodo s pokončnostjo in odgovornostjo prispevale manjšine same.

NAROČNINE 1998

Novo naročnine za naš tednik so naslednje: ENOLETNA ZA ITALIJO IN SLOVENIJO 70.000 LIR, ENOLETNA ZA TUJINO 100.000 LIR, ENOLETNA PO LETALSKI POŠTI 130.000 LIR. Naročnikom in bralcem priporočamo, naj čimprej poravnajo naročnine in tudi pridobijo nove naročnike. (Uprava)

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREI BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORIEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / ZVONE ŠTRUBELJ

ZA KRŠČANSKI OPTIMIZEM

JURIJ PALJK

Pred kratkim so se na Opčinah zaključile slovesnosti ob 375-letnici župnije. Ob tej priložnosti smo za pogovor naprosili dr. Zvoneta Štrublja, openskega župnika in našega dragocenega sodelavca.

Krona praznovanja 375-letnice župnije sv. Jerneja na Opčinah je gotovo bil božični koncert, na katerem so nastopili vsi openski zbori. Kako je do tega prišlo?

Nekaka predzgodovina vsega tega je naš načrt praznovanja lepe obletnice. Pred letom dni smo se namreč zmenili, da bodo praznovanja potekala skozi vse leto, in sicer od 6. januarja 1997 do letošnjega januarja. Celoletno praznovanje se je za župnijo izkazalo kot nekakšen misijon v smislu, da so se zganile določene plasti ljudi, ki so bili prej precej oddaljeni od Cerkve in župnije, in prav preko kulturnih pobud, koncertov, razstav in ne nazadnje prek božičnega koncerta smo dosegli res lepo povezanost, ki jo označuje dober namen. Na božičnem koncertu so nastopili vsi delujoči zbori na Opčinah; devet jih je. Koncert je pokazal, da imamo na Opčinah velik kapital, saj pri nas poje več kot sto ljudi, od otrok, ki hodijo v vrtec, pa vse do ljudi, ki se približujejo osemdeset letom. Na Božič se je to najljepše videlo na koncertu, na katerem je vsak zbor najprej predstavil po eno pesem s svojim dirigentom, nato so vsi združeni zbori pod vodstvom Janka Bana izvedli božično kantato Matije Tomca. To je bil čudovit praznik. Odkril nam je, kako so Opčine bogate s pevci. Marsikdo je ob tem ugotavljal doprinos "kovačnice" dobrih pevcev, ki izhajajo iz vztrajnega in požrtvovalnega, predvsem pa metodičnega dela Vesele pomladi oz. so sad voditelja mladinskega pedagoškega projekta dirigen-ta in vzgojitelja Franca Pohajača.

Vaša župnija je danes zelo velika. Povejte nam kaj več o vašem delu v openski župniji in tudi kako besedo o zglednem sožitju med obema narodoma na Opčinah!

Naša župnija je po izvoru vsekar slovenska in prav 375-letnica župnije in tubitnosti slovenskih vernikov je hotela pokazati te korenine. S tem da poznamo svoje korenine, potrjujemo lastno identiteto. Prav pa je, da zremo tudi v prihodnost, ki je gotovo v sožitju med obema narodoma. V naši župniji živimo prijetno sobivanje z italijanskimi verniki. V okviru župnijskega sveta z italijanskimi verniki načrtujemo skupne točke, ki nam pomagajo, da se čutimo zares prijetno v okviru krajevnih Cerkve. Pred nekaj leti smo združili mlade iz obeh narodnostnih skupin in smo pripravili nekaj skupnih pobud: skupen izlet, skupno molitev na veliki četrti v luči vstajenja, na Božič in Veliko noč si verniki voščimo pri mašah: ena skupina pride zapet k maši drugega naroda. To so drobna znamenja; opazili smo, da so prav majhni koraki in pozornosti izredno pomembni. Ljudje prihajajo k maši nasmejani in drug drugega pozdravljajo; drobne pozornosti nam življenje tudi polepšajo. Pri srčen nasmeji je znamenje, da se nekdo dobro počuti in mu je prav.

Sam sem slišal tržaškega škofa Ravignanija, ki je vašo župnijo postavil za zgled sožitja. Bi lahko povedali, kakšno vlogo imate pri tem salezijanci?

Kot skupnost imamo salezijanci sedež v Marijanišču in smo zadolženi za opensko župnijo in za župnijo Repentabor. Skupnost sestavljamo trije sobratje: ravnatelj Tone Bedenčič, Franc Pohajač in jaz. Ta prostor skušamo poenotiti z nekim pastoralnim načrtom in predvsem z večjo pozornostjo do mladih in njihovih težav. Mladim odpiramo vrata, saj so sposobni in imajo veliko darov. Zavzemamo se za bolj optimističen pogled na življenje in prihodnost; pri tem se moramo nujno navezovati na mlade, ne da bi pri tem seveda pozabili na vse ostale.

Vedno bolj se vidi, da imata krajevna Cerkev in župnik odločilno besedo pri obranjanju in utrjevanju slovenske besede. Kaj menite vi o tem?

To je res in s sodelavcem Francem Pohajačem se tega dobro zavedava. Zato smo pri nas na Opčinah začeli tiskati liste s slovensko božjo besedo, ki jih delimo pred vsako slovensko mašo, na praznike in v nedeljah. Naši verniki so sami ugotovili, da še nikdar niso toliko slovensko brali, kot to počno sedaj, ko prihajajo k slovenski maši in hočeš nočeš najdejo pred seboj list s slovensko božjo besedo. Poleg tega pa smo tudi na tiskovnem področju precej aktivni, saj vsak mesec izdajamo župnijski list Zvon. Obsega trideset do štirideset strani manjšega formata. Glavno je to, da smo uspeli za pisanje pridobiti ljudi, ki lepo razmišljajo in svoje misli posredujejo drugim. Za Božič je izšla 73. številka Zvona; lahko mirno rečem, da je naš list na Opčinah eden najbolj branih slovenskih listov. Izdali smo tudi nekaj publikacij. Vsako leto izdamo za Veliko noč Našo besedo, v kateri je povzetek našega celoletnega dela. Izdali smo tudi knjigo zgodovine Opčin, ki jo je napisal prof. Ivan Artač, za tisk je poskrbel župnijski svet, in seveda knjigo o župniku Andreju Zinku, ki jo je napisal dr. Drago Štoka. Ko že govorimo o sožitju, naj omenim še dvojezično knjigo Skupnost na poti - La comunità in cammino; ta prinaša pričevanja o duhovniku, ki je umrl pred dvema letoma in pol. To je bil don Annunziato; z njim smo izredno lepo sodelovali in prišli do zavidljivega nivoja sožitja. Tu govorim o krščanski skupnosti, ki je lepo zaživel.

Že sva pri mesecu verskega tiska. Doktorirali ste iz teologije, znani ste kot pronicljiv intelektualac in opazovalec našega časa; na slovenskem Radiu Trst A urejate oddajo Vera in naš čas, pišete tudi v Novi glas, katerega sodelavec ste od samega začetka. V čem vidite pomembnost verskega tiska pri nas?

Navezal bi se na neko televizijsko oddajo, ki sem jo videl na slovenski televiziji. Slovenski Korošci so predstavljali svojo filmsko produkcijo. Režiserji slovenskega rodu so v tej oddaji povedali, da so prisiljeni snemati neme filme, ker na Koroškem ne najdemo več niti enega samega slovenskega igralca, ki bi bil sposoben eno samo filmsko vlogo odigrati v celoti v slovenskem jeziku. To je bilo zame alarmno opozorilo tudi za nas in naše kraje, pa čeprav imamo pri nas dosti boljše razmere, imamo igralce in pisatelje. Če pa pri nas pazljivo opazujemo, kako se otroci med seboj pogovarjajo, ko gredo iz vrtcev ali iz veroučnih sob, vidimo, da se največkrat sporazumevajo v italijanskem jeziku. To so alarmni znaki v našem prostoru! Zato se mi zdi pomembno gojiti čut za slovensko govorjeno in pisano besedo! Vzgajati moramo predvsem mlade, in to v smislu, da je naš jezik bogastvo, ki nam pomaga ohranjati in izražati našo identiteto. Do konca moramo biti ustvarjalni; kdor ima javno delo, kot ga imamo duhovniki, mora skrbeti, da bo najprej sam dobro obvladal slovensko besedo. Važna skrb je to, da se sami najprej lepo izražamo, da veliko beremo in se izobražujemo; šele potem lahko poskrbimo, da privzgojimo to skrb tudi drugim, predvsem mladim.

Oddaja Vera in naš čas na slovenskem Radiu Trst A pa je postala del mojega življenja in jo tudi zelo rad vodim, čeprav moram povedati, da pri tem delu ni nikdar počitnic, saj jo je potrebno pripraviti vsak teden v letu. Potrebno je imeti ideje, nove pristope, oddajo oblikovati na tak način, da je zanimiva tudi za poslušalce, ki ne hodijo v cerkev. Pri Novem glasu z veseljem sodelujem, kolikor je seveda v moji moči. Z uredništvom sem dogovorjen, da skrbim v svojih zapisih bolj za formacijsko plat, ki je pomembna, saj daje kristjanu in vsakemu bralcu določene informacije, ki jih sicer ne dobi ravno povsod. Iz teh člankov lahko vsakdo črpa za svoj duhovni razvoj.

S kakšnimi težavami se srečujete pri pastoralnem delu?

Eden glavnih ciljev mojega pastoralnega dela je ustvarjati skupnost in oblikovati laične sodelavce, ki bodo nekega dne sposobni prevzeti skrb za svojo skupnost. Prav sinoči smo pri pastoralnem svetu govorili o tem, kaj bo čez trideset, petdeset let, če bo takrat tukaj en sam slo-

venski duhovnik za ves slovenski Kras. Če takrat ne bo v slovenskih verskih skupnostih nekega jedra prepričanih krščanskih laikov, ki bodo imeli čut za Cerkev in za pomen verskega življenja, na kaj in na koga se bo takrat bodoči škof naslonil, na koga bo lahko računal? Imam občutek, da se nekateri laiki odpirajo temu in so pripravljeni prevzeti naloge, ki jih jaz kot duhovnik samo koordiniram. V naši župniji imamo tako že skupino skavtov, ki skrbijo za tisk, imamo skupino katehistov, ki skrbijo za verouk za otroke. Jaz imam samo srečanje z otroki, poučujem jih katehisti. V župniji imamo še vrsto drugih skupin, ki skušajo po svojih priti do zavesti: biti skupaj, biti krščansko občestvo. Zelo sem ponosen na biblično skupino, ki deluje v naši župniji in jo sestavljajo najbolj raznovrstni ljudje: od preproste ženi-ce do profesorja, od delavca do študenta. Ko smo začeli v skupini brati Sv. pismo od prve strani naprej, smo skupno ugotovili, kako lepo je črpati iz te knjige življenja. To nam veliko pomeni in to iz tedna v teden.

Iz vaših besed veje veder, krščanski optimizem. Pa vendar se gotovo tudi vi srečujete s socialnimi problemi župljanov. Ena temeljnih postavk evangelija pa je prav socialna pravičnost. Kako je s tem pri vas?

Opčine so kraj, ki je na prepihu med Vzhodom in Zahodom; tudi sam vidim, koliko ljudi pritisne na zvonec v župnišču in išče pomoči v stiski. Včasih gre za duševne stiske, nekateri iščejo nasvet, drugi iščejo samo sogovornika, veliko pa jih je tudi takih, ki so v socialnih stiskah, saj so ostali brez dela in brez denarja. V naši župniji skrajnih primerov revščine hvala Bogu ni, so pa ljudje, ki potrebujejo pomoč. Prav med božičnimi prazniki smo s sodelavci naredili seznam teh ljudi in smo jim skušali pomagati preko Karitas. Pomagamo tudi nekaterim študentom tako, da jim plačujemo vsakodnevno hrano, ali pa tako, da jim plačujemo šolske pristojbine.

Gotovo je tudi vas pretresla smrt osamele slovenske gospe v Trstu, ki so jo policisti našli mrtvo v njenem stanovanju šele po osmih mesecih. Kaj bi morala naša družba storiti, če se boče imenovati krščan-

ska, da do podobnih primerov ne bi pribajalo več?

Vsako naše bogoslužno srečanje, npr. nedeljska maša, bi moralo imeti v sebi tudi to socialno razsežnost. Ko reče mašnik: Pojdite v Kristusom miru!, to pomeni, da ne gremo v svojo zasebno sfero in se tam zapremo. Med nami bi se moral razviti čut solidarnosti. V vsaki župniji bi morala obstajati živa celica mladih, ljudi srednjih let in starejših občanov, ki bi skrbeli prav za to, da ne bi prihajalo do podobnih grozot. Vsaka župnija bi morala imeti živo celico Karitas, ki bi skrbela za ostarele in vsega potrebne ljudi. Pred kratkim smo obhajali 50-letnico Vincencijeve konference. Tudi v naši župniji so ljudje, brez katerih si ne morem predstavljati karitativnega dela, saj prav oni skrbijo za pomoč ostarelim, bolnim, revnim in ljudem, ki so v duševnih stiskah. V vsaki župniji mora obstajati skupina ljudi, ki najprej zbira podatke o teh ljudeh, podatke posreduje naprej in o tem osvešča vso župnijsko skupnost, nakar mora slediti pomoč ne samo v ekonomskem smislu, saj so predvsem starejši ljudje največkrat potrebni predvsem naše pozornosti.

Prišli ste iz matične domovine in kot javni človek spremljate življenje naše skupnosti že vrsto let.

Kaj bi zaželeli in kaj svetovali našim ljudem?

Občudujem napore in zagon nekaterih ljudi, ki se toliko trudijo prav za ohranjanje narodnosti na tem avtohtonem koščku slovenskega bivanja. Tega problema se zaveš šele takrat, ko prideš sem. Tako je bilo tudi z mano, pa čeprav sem bil ponosen Slovenec tudi takrat, ko sem študiral v tujini. Opozoril pa bi na neko nevarnost: ko usmerjamo preveč energij samo v eno stvar, lahko gre mimo nas veliko drugih, za katere se ne zmenimo, a so še kako pomembne. Tu mislim predvsem na ustvarjalnost. Opažam, da smo precej ujeti v sheme in se jih trdno oklepamo. Nekateri oblike kulturnega, verskega in socialnega izražanja so že preživele. Vlečemo jih naprej, tudi če se že na daleč vidi, da so bile primerne v preteklosti, ne pa sedaj. Ali s tem ne zapiramo ventila nove in sproščene ustvarjalnosti? Pri mladim mislim na malo več alternativne in igrive ustvarjalnosti, ki zna izoblikovati nove simbole in nov, univerzalnejši kulturni, verski in socialni prostor. Lepo pa bi bilo, če bi tudi na tem področju zavel nov veter; verjamem, da bo. V verskem okolju pa opažam, da se preveč bojimo soočanja z večinskim narodom v smislu, da se bojimo naše bogastvo in izkušnje predstavljati njim, ki bi tako spoznali in okusili, kaj pomeni bogastvo in vrednota našega jezika, kulture, umetnosti in našega verskega čuta, izražanja krščanstva prek raznih oblik: petja, molitve, procesij.

Kaj bi zaželeli bralcem našega tednika ob začetku leta?

Pozornost, ki jo dajemo Svetemu Duhu, v drugem letu priprav na jubilejno leto 2000, je pomembna tudi za nas, saj vemo, da je Sveti Duh vedno dajal mladost Cerkvi, jo oživljal, ji dajal nove pobude. Zato si želim, da bi razmišljanje o tem vneslo v našo skupnost več odprtosti, novega zagona, več poslušnosti Znamenu časa v tem trenutku, ko po-lagamo piko na i na celo tisočletje in vstopamo v tretje. Prav tega želim največ bralcem Novega glasa!

ŠE ENI SAMOTNI SMRTI NA ROB

JURIJ PALJK

Pred nekaj dnevi nas je pretresla vest, ki smo jo že v jutranjih urah zvedeli prek radijskih valov, veliko pa je bilo o njej kasneje tudi napisanega v dnevnem časopisu.

OB MOLITVENI OSMINI ZA EDINOST KRISTJANOV

Od 18. do 25. januarja obhajamo kristjani vsega sveta molitveno osmino za edinost med kristjani. V tistih dneh smo združeni v molitvi, da bi se uresničila Jezusova želja: Naj bodo vsi eno, kakor sva midva.

Kristjani smo med seboj ločeni v tri velike skupnosti: katoličani, pravoslavni, evangeličani oz. protestanti. Ta razdor je nastal v drugem tisočletju. Sveti oče je v okrožnici V zarji tretjega tisočletja takole dejal: "Med najbolj gorečimi prošnjami te izjemne ure, ko se približuje tretje tisočletje, je prošnja Cerkve h Gospodu, da bi zrasla edinost med vsemi kristjani različnih veroizpovedi vse do cilja polnega občestva. Izražam željo, da bi bil jubilej milostna priložnost rodovitnega sodelovanja v tem, da se skupaj povežejo stvari, ki nas združujejo in jih je zanesljivo več kot tistih, ki nas ločujejo."

Razkoli v Cerkvi, ki so nastali v drugem tisočletju, imajo razne vzroke. Tudi katoliška oz. rimska Cerkva ni brez njih. Okrožnica se nadaljuje: "V tisoč letih, ki gredo h koncu, je cerkveno občestvo doživljalo še bolj kot v prvem tisočletju, včasih ne brez krivde na obeh straneh, boleče razkole, ki odkrito nasprotujejo Kristusovi volji in so pohujšanje za svet. Kako jih odpraviti? Moliti je treba Svetega Duha, prositi od njega milost edinosti kristjanov."

Iskanje skupne poti za edinost je dobilo poseben zagon po zadnjem vesoljnem cerkvenem zboru, ki priporoča dve poti: skupen dialog med cerkvami in skupno molitev. Sedanji sv. oče v encikliki *Ut unum sint* (Da bi bili eno) priporoča v prvi vrsti molitev, ki naj bo priča predvsem skupne ljubezni. "Takšna ljubezen dobi svoj najpopolnejši izraz v skupni molitvi. Kadar se bratje, ki niso v popolni edinosti med seboj, zberejo k skupni molitvi, je ta njihova molitev duša vsega ekumenskega gibanja in pristen izraz vezi, s katerimi so katoličani še povezani z ločenimi brati." Zato v tednu molitvene osmine imamo, kjer je mogoče, takšna skupna molitvena srečanja z ločenimi brati.

Seveda pa moramo tudi druge čase moliti za edinost v naši osebni molitvi in pa v srečanjih z ločenimi brati. Saj pot zedinjenja more doseči le Sv. Duh s svojo milostjo in razsvetljenjem, ki prihaja predvsem iz molitve in šele nato iz teološkega iskanja odgovorov na skupne teološke probleme. Ker je letošnje leto na poseben način posvečeno Sv. Duhu ob pripravi na tretje tisočletje, naj bodo med molitveno osmino naše molitve na poseben način obrnjene k Sv. Duhu, ki je Duh resnice in ljubezni. Med letom so v taki molitvi na poseben način povezani člani Apostolstva sv. Cirila in Metoda.

KH

PISMO IZ MISIJONOV

DRAGI PRIJATELJI!

Dovolite mi, da vam na kratko povem, kako je potekalo leto, ki se je izteklo.

V našem humanitarnem združenju (Akamasoa), se pravi v centrih ali vaseh, kjer živijo nekdanji "smetiščarji", je bilo kar razgibano. Vsak dan se je zgodilo kaj novega: novi ljudje s svojimi problemi, ki pa so pogosto zelo podobni. In tem ljudem je treba pomagati. Tako se bodo, upamo, počasi izklopali iz bede in imeli vsaj tiste osnovne stvari, ki so najbolj potrebne za vsakdanje življenje. Otroci so naša velika skrb: vsem bi radi omogočili osnovnošolsko izobrazbo; mladim pa, da bi se mogli tudi tehnično izpopolniti in pripraviti na življenje. S tem v zvezi pa so seveda potrebna denarna sredstva. Brez teh ni možna rehabilitacija človeka, ki je potreben opore sočloveka. To je prva dolžnost državnih oblasti. Žal pa ne naredijo, kar bi morala biti njihova prva skrb. Veliko jih je na odgovornih mestih le zato, da si polnijo žepe in poskrbijo za svoje družine; ostalo pa jih kaj malo briga. Premalo ljubezni do domovine imajo. Zato na klavirno stanje je odgovoren tudi bogati sever, ki daje le drobtinice z bogato obloženo mize. Pri

ljudih samih pa je tudi premalo volje, da bi se izklopali iz revščine. Pogosto se preveč prepuščajo fatalizmu. Ekonomske možnosti pa, ki jih dežela ima, niso dobro izkoriščene. Maloštevilna oligarhijska bogata na račun neukih množic, ki se pustijo voditi "za nos". Tako smo pogosto v začaranem krogu, iz katerega se je težko izmotati.

Kljub problemom ne smemo ostati prekrizanih rok. Človeku v stiski je treba pomagati in mu stati ob strani. Osveščanje teh ljudi se mi zdi zelo pomembno. In če se čutimo nagovorjeni po Jezusovi besedi, je vse to še močnejši izziv za nas. Ti ljudje, ti preizkušani ljudje so v Jezusu Kristusu naši bratje. In ko je brat v stiski, ga ne smemo pustiti samega. Da bi bila naša pomoč in delo učinkovitejša, ste povabljeni k sodelovanju tudi vi, dragi prijatelji, kjerkoli vas doseže to pismo. S skupnimi močmi lahko osrečimo mnoge. To je naša iskrena želja in naš glavni namen. Vsem vam, ki se nam boste pridružili v novem letu, že vnaprej lepa hvala za sodelovanje in vsakršno pomoč, ki nam jo boste posredovali za uboge med ubogimi. Vas prav lepo pozdravlja

- ROK GAŠEK

TANANARIVE, 2.12.1997

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

2. NAVADNA NEDELJA

ZVONE ŠTRUBELJ

IZLUŠČI JEDRO!

Marija Pomagaj na svatbi v Kani Galilejski (Lojze Čemažar, 1993, freska v cerkvi na Jazbinah pri Gorici)

Tretji dan je bila svatba v galilejski Kani in Jezusova mati je bila tam. Na svatbo so bili povabljeni tudi Jezus in njegovi učenci. Ko je vino pošlo, je rekla Jezusu njegova mati: »Vina nimajo«. In Jezus ji je dejal: »Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla.« Njegova mati je rekla strežnikom: »Karkoli vam reče, storite.« Tam pa je stalo šest kamnitih vrčev za judovsko očiščenje; držali so pa dve ali tri mere. Jezus jim je rekel: »Napolnite vrče z vodo!« In napolnili so jih do vrha. Nato jim je rekel: »Zajemite zdaj in nesite starešini!« In nesli so mu. Ko je starešina pokusil vodo, ki je postala vino, in ni vedel, od kod je - strežniki, ki so zajeli vodo, pa so vedeli -, je poklical ženina in mu rekel: »Vsakdo postreže najprej z dobrim vinom, in ko se ljudje napijejo, s slabšim, ti pa si dobro vino prihranil do zdaj.« Tako je Jezus v galilejski Kani naredil prvo od znamenj in razodel svoje veličanstvo in njegovi učenci so verovali vanj.

Potem je šel dol v Kafarnaum in z njim njegova mati, njegovi bratje in njegovi učenci; in tam so ostali nekaj dni. (Janez 2,1-12)

KANA GALILEJSKA: JEZUSOVA MATI JE BILA TAM

Zakaj je bila na svatbi v Kani Galilejski Jezusova mati Marija? Apokrifni evangeliji, ki dopuščajo več fantazije in skušajo dogodke iz Jezusovega življenja čim bolj približati preprostim ljudem in ljudskemu občutju, pripovedujejo, da je bila Marija ženina teta. S tem razložijo, zakaj so prišli na svatbo tudi Jezus in njegovi učenci.

V pripovedi Janezovega evangelija pa je Marijina navzočnost globlje utemeljena. Janez jo v poročilu o svatbi kar štirikrat imenuje "Jezusova mati". Le Jezus jo navede kot "ženo". "Kaj imam s teboj, žena? Moja ura še ni prišla" (Jn 2,4). V tem sinovem odgovoru lahko razberemo vznemirjenost, odklonilno stališče do njene prošnje ali celo sovražno reakcijo do njene pobude. Vtis imamo, da se želi Jezus otresti njenega pokroviteljstva. Je to vse, kar lahko razberemo iz evangeljskega poročila? Ali za tem izrazom in za to nenavadno Jezusovo reakcijo ni še kaj večjega?

Z istim izrazom "žena" bo Jezus nagovoril Samarijanko ob vodnjaku, pa tudi grešnico, ki so jo zasačili pri prešuštvoanju in jo želeli kamnati. Prav tako se končno Jezus obrne na svojo mater na križu, ko ji izroči svojega učenca: "Žena, glej, tvoj sin!" (Jn 19,26).

"Moja ura še ni prišla," reče Jezus svoji materi v Kani Galilejski. Ura, o kateri govori, je dogodek odrešenjske smrti na križu in povečanje božjega Sina. Zanimivo je, kako v pripovedi o veselem dogodku v Kani Jezusova mati razume pomen Jezusovega odgovora in brez obotavljanja ukaže strežnikom, naj storijo, kar koli jim bo ukazal. Tu srečamo Marijo kot intuitivno ženo, globoko vernico, ki bliskoma spozna, da je za odrešenje potrebno napraviti vse, kar reče njen sin. Prav zato jo v Janezovem evangeliju zopet srečamo ob Kristusovi uri, pod križem, kjer čaka na Jezusovo zadnjo besedo, njegovo zadnje naročilo. To besedo tudi tokrat sprejme z živjo in globoko vero; sprejme jo kot mati Cerkve.

V tem razmišljanju sem želel komentirati le dve besedi, to sta: žena in ura. Odlomek nedeljskega evangelija je tako bogat, da bi skoraj vsaka beseda zaslužila podobno razmišljanje, npr. svatba in njen pomen v Bibliji, žlahtno vino kot simbol za Jezusa, Odrešenika, ki je največji dar od Boga, znamenje kot izraz za Jezusov čudež itd. Vse to je pod lupino, v jedru pripovedi, kar veleva vsakemu kristjanu, ki želi poglobiti svoje duhovno življenje: izlušči jedro!

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

MEDTEM
KO SMO
ODPIRALI
DARILA...

Medtem ko smo na naših varnih domovih med prazniki odpirali darila, ki z Božičem imajo kaj malo opraviti, je bil ta praznik na marsikaterem koncu sveta poln krvi in žalosti. Na božično vigilijo, ko smo se pred toplimi ognjišči veselili prihoda Tistega, ki prinaša mir, so zločinci v Chiapasu v Mehiki divje pobili 45 nedolžnih oseb: sedem mož, osemnajst otrok, 20 žensk; med temi so bile štiri noseče, kot tisto srednjeveško dekle, ki je pred skoraj dva tisoč leti na isti sveti večer iskalo prenočišče v Betlehemu...

Medtem ko smo odpirali darila, je bilo v Alžiriji v zadnjih treh tednih več kot tisoč ljudi iz verinsko zaklanih; v eni sami noči kar 412. Številke se iz dneva v dan dodajajo dolgem seznamu smrti alžirske državljanske vojne (65.000 v 15 letih); to je - bolje povedano - vojna majhij ekonomskih interesov, v kateri Alah nima nič kaj opraviti in je, kvečjemu, le pretveza, v imenu katere islamski integralisti stremijo po oblasti in denarju. Časopisi govorijo o devetletnem dečku, ki je bil križan na palmi, o razparjenih dojenčkih, o nasilju nad ženskami...

Medtem ko smo odpirali darila, je prihajalo na t.i. ladjah obupa na južne italijanske obale na tisoče Kurdov, tihih mož, otožnih žensk in lačnih otrok. V prejšnjem letu je bilo umorjenih kar 6.000 teh izgnancev brez države, v zadnjih 13 letih 27.000. Odpreti vrata tem obupancem, ki iščejo znošno življenje in bežijo pred preganjanjem, je samo zadeva zunanje oz. notranje politike ali tudi morale?

To je bil Božič, ki ni poznal barvnih lučk in bogatih nakupov. Božič, ki je od nas oddaljen ne samo geografsko, ampak tudi zaradi naše brezbrzičnosti. To pa je bil tudi naš Božič, je rekel papež, in gorje mu, ki se tega noče zavedati.

DD

NAŠI ROJAKI IZ MILANA

Za bralce Novega glasa, ki jih zanima življenje slovenske diaspore, pa tudi, da ostane zapisan spomin, velja zabeležiti nekaj utrinkov, ki so zaznamovali zaton leta 1997 pri slovenski skupnosti v Milanu...

Gre za skupnost, ki se zbira vsako tretjo nedeljo v mesecu pod streho župnijskega središča Rešnjega telesa ob Korzu Sempione.

Najprej o srečanju v baziliki sv. Ambroža. Praznovanje milanskega zavetnika sv. Ambroža, običajno 7. decembra, zajema vse mesto tako na cerkveni kakor na civilni ravni. Lansko leto je bilo ob 1600-letnici svetnikove smrti praznovanje dokaj slovesno. Izmed raznih prireditev običajno izstopa ob večerih na prazniški predvečer v baziliki sv. Ambroža srečanje kardinala nadškofa z državnimi in

mestnimi oblastmi ter z raznimi povabljenimi skupinami. Med le-te že vrsto let spada tudi skupnost Slovencev iz Furlanije-Juljske krajine. Letos je zbudila precejšnjo pozornost delegacija treh slovenskih gospa, oblečenih v kraško slovensko narodno nošo (na sliki), ki se je med običajnim darovanjem srečala s kardinalom in se z njim pogovorila. Za narodne noše je poskrbela gospa Anica Briščik - Chiarinelli, po rodu s Proseka.

Drugi dogodek, pomemben za utrjevanje medsebojnih vezi med člani slovenske skupnosti v Milanu, je bilo

predbožično srečanje na četrto adventno nedeljo. Da bi bilo božično vzdušje čim lepše, sta poskrbela obisk koprškega škofa msgr. Metoda Piriha in pesem župnijskega pevskega zbora iz Šempetra pri Gorici. Četudi v delni zasedbi, je ta znal pričarati lepoto slovenskega Božiča, ko nas je vodil iz adventnega časa v božičnega, tako pri mašni daritvi kot pri malem koncertu božičnih melodij po maši in nato med družabnostjo. Prisotne je tudi razveselila navzočnost dr. Jureta Rodeta iz Argentine, ki je med študijem v Rimu do leta 1980 pastoralno skrbel za milansko slovensko diasporo.

Le proti koncu leta je prišla na dan novica, da je maja meseca lani član milanske skupnosti inž. Oskar Blažič, odgovoren za Center preizkušanja INDOOR pri milanskem koncernu Pirelli, prejel priznanje-nagrado za inovacijski patent leta 1996 podjetja Pirelli. Inženirju izreka slovenska milanska skupnost prijazne čestitke. Hvala mu za čast, ki jo izkazuje slovenskemu imenu.

Čestitkam se pridružuje tudi Novi glas.

OS

V GORICI
POHOD
ZA MIR

V soboto, 24. t.m., bo na Goriškem pohod za mir, ki se bo pričel pred staro železniško postajo v Svetogorski ulici. Pohod prirejajo škofijske laične organizacije, ki hočejo ljudem ponuditi čas za razmislek na temo *Iz pravičnosti posameznika se rodi mir za vse*. To je tema, ki jo je dal sveti oče 31. svetovnemu dnevu mi-

ru. Prireditve se bo končala ob 18. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku z bogoslužjem, ki ga bo daroval nadškof Bommarco.

Pohoda se bodo udeležile tudi skupine iz solkanske in šempetrske župnije; pohodniki bodo iz Slovenije prišli prek mejnega prehoda v Škabrijelovi ulici. Začetek pohoda bosta označila molitev in kratko razmišljanje o pravičnosti in ideologijah. Udeleženci pohoda za mir se bodo nato ustavili pred palačo Attems, kjer bo postanek za drugo razmišljanje. Ko bo sprevid prišel v cerkev sv. Ignacija, bo čas

za tretje razmišljanje, posvečeno pravicam in dolžnostim do Tretjega sveta. Sledila bo maša, ki jo bo darovalo več duhovnikov, vodil pa nadškof Bommarco. Pohod - še posebno za Italijansko katoliško akcijo - sklepa "mesec" miru, ki je bil posvečen razmišljanju o geslu svetovnega dneva miru.

Človeške pravice, solidarnost, zakonitost, odpuščanje, to so glavne točke, ki jih hoče pohod miru ponuditi v razmišleku predvsem v luči sedanjih razmer - glej Alžirijo! -, ko so vsepovsod kršene osnovne človeške pravice.

da poslušalcev ne zatlači. Jih pa prizadene, kar pa je odrešujoče.

Grdo je, neumno in predzno, če se kdo v pridigi dela vseznalega. Krščanstvo je vera neštetih skrivnosti. Ni edina skrivnost Svete Trojice! Skrivnost je Jezusovo učlovečenje, je njegovo odrešilno trpljenje in smrt - in vstajenje; je njegova navzočnost pod podobo kruha in vina. Skrivnost je ves mikro in makrokosmos in najmanjša bilka na travniku. Neodgonetljiva skrivnost je Bog sam, ki mu do dna ne bomo prišli kljub vsej večnosti, ki nas čaka. Pridigar naj se torej najprej sam zaveda in to tudi jasno pove, da tudi njemu marsikaj ne gre v glavo; da so stvari, pred katerimi tudi njegovi talenti in izobrazba odpovejo. Tedaj bo pridiga pristna, prepričevalna in zvesta svojemu namenu.

DALJE

SVETNIK TEDNA

21. JANUARJA

SILVESTER ČUK

NEŽA, DEVICA
IN MUČENKA

Slovensko ime Neža izhaja iz latinskega Agnes: to ime pa razlagajo iz grške besede "agné" (čista, nedolžna) ali iz latinske besede "agnus" (jagnje). Svetnico najpogosteje upodabljajo z jagnjetom v naročju ali zraven sebe in sicer kot Kristusovo nevesto ali zaročenko božjega Jagnjeta. Ponavadi drži v drugi roki palmovo vejo kot znamenje svoje mučniške zmage. Časte jo kot zavetnico deviške čistosti (belo jagnje v njenem naročju pomeni tudi to). Za svojo zavetnico so si jo izbrali tudi vrtnarji. Na slovenskih tleh je sv. Neža posvečenih nad 20 cerkva, sicer pa pri nas skorajda ni baročne cerkve brez njene kipa ali slike.

Sv. Neža je ena najbolj prikupnih svetniških podob iz prvih krščanskih stoletij. Po izročilu se je rodila v plemeniti rimski rodovini in bila že kot otrok krščena. V zgodnji mladosti je obljubila Kristusu večno devišstvo. Komaj je začela odrasčati otroštvu, je postala mučenka za svojega zaročenca. Po vsej verjetnosti se je to zgodilo leta 304, ko je cesar Dioklecijan odredil splošno preganjanje kristjanov. Po pripovedi milanskega škofa sv. Ambroža, ki njenemu mučeništvu sicer ni bil priča, ampak je povzel poročila starejših kristjanov, so deklici v starosti komaj trinajst let po dolgem mučenju zaradi neomajne vere v Kristusa z mečem odsekali glavo. Imenovani škof je v slavnem govoru na čast sv. Neže zapisal: "Stopila je pred krvnika, molila in sklonila tilnik. Navzoči so lahko videli, kako se je krvnik tresel, kot bi bil on sam obsojenec, kako se je tresla roka rablju, kako mu je prebledel obraz iz strahu pred nepoznano nevarnostjo. Sama deklica ni kazala nobenega strahu. Tako imate v eni žrtvi dvojno mučenstvo: mučenstvo devišstva in vere. Ostala je devica in si pridobila še mučenstvo."

Truplo mlade mučenke so njeni starši pokopali na vrtu svoje pristave ob Nomentanski cesti v Rimu. Nad njenim grobom je dala Konstancija, hči cesarja Konstantina, postaviti lepo baziliko, ki so jo v poznejših letih večkrat prezidali. Svetnico so posebno častili v 4. stoletju: o njej so pisali štirje veliki cerkveni učitelji krščanskega Zahoda. Kakor pri mnogih svetnikih in svetnicah iz zgodnje krščanske dobe, se je njena legenda sčasoma dopolnjevala. Prevzela je izročila, katerim so radi dodajali čudežne zgodbe. Pri tem jim ni bilo toliko za zgodovinsko resnico, kakor za to, da izrazijo do svetnice svoje spoštovanje, občudovanje in zaupanje v njeno priprošnjo, obenem pa mladino spodbujajo k posnemanju.

Zaradi jagnjeta v naročju je sv. Neža na Slovenskem postala varuhinja ovac, zavetnica pastirjev, zlasti ovčarjev. Na Koroškem so nekdanj od vsake hiše, kjer so imeli ovce, na njen god prinesli v cerkev "k ofru" šop volne. Pisatelj Janez Jalen v svoji znani povesti Ovčar Marko pripoveduje, da je bohinski ovčar, preden je spomladni odgnal trop v planino, pomolil: "Bog daj travi letos gosto in visoko rasti, sveta Neža naj nam pomaga jarce srečno pasti!" In ko je jeseni prignal čredo domov, je rekel: "Hvala Bogu in sveti Neži!"

Radio Ognjišče oddaja program iz Koprškega studia vsak dan med 16. in 19. uro. Poslušate ga lahko na frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). Vsak ponedeljek je ob 17.15 na sporedu popotniška oddaja *Naš mali svet*. Tokrat boste odpotovali v Betlehem in izvedeli, kako danes zgleda štalca. Gost oddaje bo tudi študent, ki je bil v Betlehemu prav na zadnji Božič. S pravilnim odgovorom na nagradno vprašanje si lahko prislužite knjižno nagrado. Telefon studia: 00 386 66 281 114.

Radio Ognjišče je s svojim programom prisoten oz. ga lahko poslušate v živo kjerkoli po svetu. Vključen je namreč v omrežje Internet, zaradi česar iz mnogih držav na vseh celinah prihajajo navdušeni odmevi zdomcev oz. izseljencev. Ta radijska postaja oddaja 24 ur dnevno. Slovenci, ki živijo v tujini, lahko informacije o Radiu Ognjišče in njegovem programu dobijo na naslovu: www.ognjisce.si.

STATI IN OBSTATI (16)

OTMAR ČRNILOGAR

Pa se je včasih slišalo, da mora vernik ob vstopu v cerkev pod turnom odložiti vse skrbi. Le komu to uspe? Kako naj kmet odloži skrb za kravo, ki mu morda prav tedaj doma teli; kako naj mati iz pameti iztrga dojenčka, ki ga je pred odhodom doma dela spat, pod turnom; kako pozabiti polje, ki ga je v soboto stolkla toča; kako naj dijak za eno uro pod turnom odloži skrb zaradi izpita, ki ga čaka v ponedeljek? Nemogoče ostane nemogoče! Čež cerkveni prag z ljudmi pride v cerkev vse njihovo lepo in hudo, veselje in žalost. Malo drzno povedano: z ljudmi pridejo v cerkev hlevi, zibelke, vinogradi, izpiti, bolezni, vsa starost in umiranje, skratka fara, kakr-

šna tisto jutro je, da, tudi njen greh preteklega tedna. In ne pridejo zato, da bi jim kdo njihove tegobe očital, saj so že sami od tegob izmučeni in jim je zaradi njih hudo. Pa tudi ne pridejo po pohvalo in priznanje, marveč zato, da bi se za en teden opomogli, da bi se v eni uri oddahnili, se nasrkali novih moči za teden, ki je pred njimi.

V ta njihov trenutek naj bi padla pridiga kot blagodejno olje na Samarijanovo rano. Od pridige naj bi šli domov boljše volje, kakor so v cerkev prišli. Tedaj bo zanje pridiga evangelij - veselo oznanilo in ne seminarska naloga.

V pridigi ne kaže zaobiti trdih besed, ki jih v evangeliju ni malo. Zvestoba nauku in

želja ljudi zahtevata, da tudi take pridejo na vrsto. Poleg tistega "tvoja vera te je ozdravila" je treba poudariti tudi "ne greši več". Saj je tudi Jezus farizejem in pismoukom kar sedemkrat zapovrstjo povedal "gorje vam".

Spominjam se in me še zmeraj boli: mlajši sestrice sem bil med igranjem kamen vrigel naravnost v nos. Vso kravo jo je ata pobral, jaz pa sem zbežal in splezal na macesen. Do avemarije sem se ga oklepal. Ko pa je avemarijo zazvonilo, me je neka sila prisilila, da sem se priplazil domov in se pri okenski polici nastavil, da bi me ata našeškal. A me ni! Zato pa še po tolikem času čutim, da za tisto grdobijo še nisem opravil pokore.

In modrost te zgodbe? Ljudje pokoro potrebujemo, jo čakamo. Potrebujemo tudi trdo besedo. Zato trda bese-

UMETNIŠKI VEČER V DEVINU

SPLET SLIKARSTVA IN POEZIJE

Minulo soboto zvečer je bilo v Bridarjevi hiši v Devinu slovesno, saj se je na lepi kulturni in družabni prireditvi zbralo veliko ljudi.

Po pozdravu občinske odbornice za kulturo gospe Marize Škerk por. Kosmina, ki je pozdravila kulturno pobudo in dejala, da si bo nova občinska uprava v prihodnje prizadevala prirejati veliko tovrstnih srečanj, je najprej spregovoril umetniški kritik Carlo Milič, ki je v italijanskem jeziku povedal nekaj misli o slikah Danteja Pisanija (*na sliki: slikar v svojem ateljeju*) in o dvojezični pesniški zbirki *Samohodec - Viandante* slovenskega pesnika s Tržaškega in našega dolgoletnega sodelavca Aleksija Pregarca.

Po mnenju Carla Miliča se slikarstvo Danteja Pisanija uvršča v sodobno slikarstvo, katerega lastnost je tudi ta, da se danes umetniki pri izdelovanju likovnih stvaritev lahko poslužujejo vseh možnih uporabnih sredstev. Dante Pisani namreč za svoje likovne upodobitve uporablja večkrat tudi nevsakdanja sredstva, v Devinu pa je prikazal niz kolažev in tudi nekaj manjših plastik v bronu. Pisani je sodoben slikar, ki uporablja pri svojem delu tudi prvinske snovi, kot so zemlja, prah, koščki blaga, organske barve v prahu in podobno. S temi sredstvi in predvsem pa z velikim občutkom za harmonijo barv slika lepe kolaže, v katerih je umetniku uspelo najti neki notranji mir.

Carlo Milič je njegovo slikarstvo primerjal s Pregarčevim pesnjenjem, oba pa uvrstil ob bok sodobnim umetnikom v Srednji Evropi, v kateri oba umetnika tudi živita in ustvarjata in se v njej tudi prepoznavata.

Ko je Milič govoril o Pregarčevem ustvarjanju in pesnjenju, je poudaril predvsem pomen dvojezične zbirke *Samohodec*, ki se po Miličevem mnenju uvršča v sorodno sodobno srednjeevropsko poezijo in književnost, le-tej pa pojav samohodca-vandrovača ni tuj, saj je prisoten predvsem v nemški kulturi.

O pesniku, dramatik in gledališkem človeku Aleksiju Pregarcu je po Miličevem posreženo spregovoril Jurij Paljk, ki je na kratko prisotnim predstavil predvsem pomen Pregarčevega narodnega dela. Ni pozabil niti omeniti, da se Aleksij Pregarc pojavlja s svojimi glosami in kritičnimi, ažurnimi zapisi v Novem glasu, še prej pa je redno pisal za Novi list. Aleksija Pregarca je Paljk predstavil kot pokončnega slovenskega človeka, intelektualca, ki v svojih koreninah išče odgovore na izzive, ki mu jih vsak dan ponuja življenje. Ko je Paljk govoril o Pregarčevi poeziji, je dejal, da sta za pesnika značilna predvsem samostojna lirčna izpoved in slog, ki zahteva od bralca nemalo navora, saj je Pregarcu uspelo najti tako slovensko izrazoslovje, ki je večkrat za sodobne poezije nevarjenega bralca hermetično zaprto, nerazumljivo, govori pa o pesnikovem neločnem občutju sredi življenja, katerega se zaveda in ga hoče tudi do konca živeti, nemalokrat pa tudi trdo stvarnost spremeniti, nanjo s svojo izbrano pesniško besedo vplivati.

Aleksij Pregarc je nato prebral nekaj svojih pesmi v slovenskem in italijanskem jeziku; prevod njegovih pesmi je pripravila Jolka Milič. S svojim dovršenim iglarskim nastopom je prepričal in dobesedno očaral številno občinstvo, ki mu je sledilo tudi takrat, ko jebral svoje najbolj zahtevne pesmi.

Večer v Devinu, ki ga je priredil kulturni krožek ELEPI, je bil doživetje zase, saj se je na njem zbralo veliko število ljudi; od teh jih je bilo večina italijanskega rodu in je zato pobuda več kot samo vredna pohvale.

ZUT

JAKOB KELEMINA: BAJKE IN PRIPOVEDKE SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Knjiga, ki je prvič izšla l. 1930, se je že porazgubila in je ni bilo mogoče najti niti po knjižnicah, je prišla sedaj v založbi Humar (Bilje) znova med slovenske ljudi. V njej je zbranih celih 260 bajk in pripovedk, ki so jih po zadnji vojni vsaj deloma še slišali iz ust naših starih mater in očetov. Toda radio in televizija sta o njih zabrisala že kmalu potem v našem spominu vse sledi. V šoli pa so jih in jih še omenjajo le kot "ljudsko blago", pripovedno manjvredno glede na književnost.

Vendar pa gre za povsem drugo področje pripovedi, pri kateri ni bistven umetniški izraz, temveč starodavne, pogosto še predkrščanske prvine, ki jih preučuje posebna veda narodoslovje (etnologija). Ta veda preučuje sestavine in simboliko starih pripovedk in pogosto odkriva iste motive v pripovedovanju pri več narodih, zlasti na območju Srednje Evrope.

Narodoslovci takšne skupne motive radi razglasijo za izposojene. Tako so npr. slovenskega kralja Matjaža poistovetili z ogrskim kraljem Matijo, čeprav se slovenske matjaževske pripovedke nikakor ne skladajo z življenjem tega ogrskega kralja. Tudi zgodba o padlem fantu, ki pride po smrti po svoje dekle, zna-

no iz nemške pesnitve o Lenori, naj bi bila izposojena iz nemškega sveta, vendar so jo na Slovenskem zapisali vsaj na štirih koncih, v Hudajužni na Primorskem, pa v Višnji gori in tudi ob Muri. Tako bi prej sklepali na skupen motiv.

Te bajke nam odražajo tudi prvotna verovanja Slovencev. Omenja se božanstvo Belin, prerokinja Šembilija (Sibila), vedomci, povodni mož, psoglavci itd., pa razne srednjeveške zgodbe o graščakih. Komaj pa so zastopane svetniške legende. Med temi je tudi dokaj kratka o karantanskem knezu Domicijanu, ki je imel svoj dom na gradu na Goliševju (Hochgosch) nad jezerom, nasproti Milštata, kjer je dal podreti poganski tempelj. Odkritje njegovega nagrobnika pred nekaj leti je potrdilo, da je bil resnična zgodovinska osebnost.

Na Koroškem je G. Graber že pred prvo svetovno vojno zbral in potem izdal številne in tudi zelo bogate pripovedi in bajke, vendar v nemščini, tako da širši slovenski javnosti niso dostopne, ker se ni nihče pobrigal za slovenski prevod.

Ponatis Keleminove knjige vsaj nekoliko zapolnijo zevajočo praznino na tem področju - po več kot pol stoletju.

JŠ

DEVETI ALPE ADRIA FILM FESTIVAL

JUGOSLOVANSKI FILM V TRSTU

Tržaška srečanja s filmom srednje in vzhodne Evrope *Alpe Adria* se bodo letos, devetih po vrsti, zvrstila od 18. do 25. t.m. v gledališču Miela, ne pa v običajnem kinu Excelsior. Glavnih filmskih jedi in prikuhe bo več kot doslej, kar se spodobi za festival, ki si prizadeva korenito preverjati zdravje nacionalnih kinematografij in projicirati kar se da zgovorne slike o spreminjajočih se družbah na opazovanem ozemlju. Organizatorji festivala nas namreč vsako leto znova nagovarjajo, da je Trst, zarit v severozahodni bok balkanskega polotoka, privilegirana razgledna točka. Ob vsakoletnem uradnem delu prireditve, v katerem tekmuje za simbolično priznanje deset svežih celovečernih filmov, ob kratkemu filmu posvečeni sekciji *Podobe* in stranskem poglavju *Sarajevo - Pisa: tja in nazaj* o Sofrijevem bivanju v Sarajevu bo glavno vlogo v programu igral re-

trospektivni pregled filmov, ki so nastali v desetletju od 1962. do 1972. leta na ozemlju Jugoslavije in jih je Titov režim odklanjajoče ožigosal kot "crni val". Nepopoljšljivi avtorji, katerih dela so eno za drugim popadala pod ukori cenzorjev, so zaničevalno oznako ponosno prevzeli za svojo kot znamenje za utrpelo krivico. K družbeno kritičnemu, spontanemu gibanju je pristopila nova generacija jugoslovanskih filmarjev. To so bila namreč leta, ko je zavel nov duh in je preropenje evropskega filma vodila t.i. *nuovelle vague*. Vladalo je splošno zanimanje za jugoslovanski film, zaradi česar so se nekateri avtorji "crnega vala" izkazali v svetu, tako Makavejev, Pavlovič, Žilnik, Petrovič, Popović itd.

Obsežna tržaška retrospektiva šestindvajsetih dolgometažnih filmov in skoro petdesetih kratkometražnih filmov, del bolj ali manj vidnih režiserjev, ki so jo omogočili beograjska Jugoslovanska kinoteka, še vedno eden najbolj premožnih film-

skih arhivov, ljubljanski Filmski sklad in pa Slovenska kinoteka, naj bi posredovala dokumente o tem, kako so filmski avtorji, pripadniki različnih narodnosti bivše Jugoslavije, med njimi Slovenci Pogačnik, Kavčič, Stiglic, Babič, Hladnik itd., iz krogov izobražencev in kulturnikov, iskali disidentske poti pri tolmačenju norm in mitov sočasne družbe. Časovni razmik od političnega konca federativne Jugoslavije do danes le dopušča poskus kritične obravnave zloglasne pojave. Hkrati lahko tudi upravičeno pričakujemo pomoč pri sestavljanju zapletenega mozaika o bližnji preteklosti Balkana. Ob dejstvu, da bo marsikateri film prvič stekel na platnu izven domačih meja ali po dolgem premoru, novost, ki jo retrospektiva iznaša, je poskus organizacije v celoto takšne množice filmov. Uradno javno mnenje jih ni trpelo zaradi prevevajočega nihilizma in zaničevanja t.i. kreposti revolucije. Kako se bo obnašal današnji gledalec? Politična obsodba je v preteklosti te

NOVA ZBIRKA PRI MLADINSKI KNJIGI

VELIKI VEČNI ROMANI

JURIJ PALJK

Veliki večni romani je naslov nove zbirke, ki je tik pred koncem lanskega leta začela izhajati pri Založbi Mladinska knjiga v Ljubljani. Gre za zares vrhunski izdajateljski podvig, saj so knjige izredno lepe na pogled in prijetne tudi na dotik, lepo so oblikovane in tudi izbira velikosti in tipa črk za tekst je zelo dognana, saj bralca tekst ne utruja; izbira izredno kakovostnega papirja za knjige pa je taka, da se knjige lahko z užitkom berejo tudi pod svetilko.

Ves ta uvod je potreben, da pomenimo, kako lepa in pomembna je zbirka *Veliki večni romani*, v kateri namerava Mladinska knjiga izdajati najbolj znana dela svetovnih pisateljev in med njimi več besedil, ki bodo prvič prevedena v slovenski jezik. Založnik namerava zadovoljiti potrebe vsake dobre zasebne knjižnice, v kateri ne

morejo manjkati dela, ki bodo izhajala v zbirki *Veliki večni romani*. Pomembno je tudi dejstvo, da je v vsaki knjigi objavljena spremna beseda, ki delo in avtorja uvršča v zgodovinski in literarno-umetniški okvir; poleg tega je v knjigi kratek življenjepis avtorja vrhunskega literarnega dela.

V prvem letniku so izšli štirje naslovi, v naslednjih treh letnikih pa jih bo izšlo še dvanajst. Janez Gradišnik je za zbirko *Veliki večni romani* prevedel roman *Čarobna gora* slovitega in največjega nemškega prozaišta Thomasa Manna, ki je l. 1929 prejel za svoje literarno delo Nobelovo nagrado. Roman *Čarobna gora* obsega v izdaji MK 914 strani in je pomenil za nemškega pisatelja pravi preobrat v življenju, saj se je po izidu *Čarobne gore*, ko je bilo Mannu komaj 25 let, nemški literat posvetil izključno pisateljevanju.

Metamorfoze ali Zlati osel, delo rimskega pisatelja in filozofa Apuleja, je v lepo slovenščino prebil Primož Simoniti. *Metamorfoze*, literarno delo že zrelega in uveljavljenega rimskega pisatelja in govornika Apuleja, katerega se je že v antičnem času oprijelo ime *Zlati osel*, so eno tistih te-

meljnih literarnih del antike, brez katerega bi tega obdobja ne mogli dovolj dobro spoznati.

Gabriel Garcia Marquez je bil v svetu malo znan kolumbijski pisatelj, dokler ni izdal svojega najbolj znanega in najbolj prevajanega dela, ki nosi naslov *Sto let samote*. Delo je v slovenski jezik prevedla Alenka Bolé Vrabec in nam ponuja v branje temeljno literarno delo Nobelovega nagajenca za književnost. Gabo, kot radi v svetu imenujejo Marqueza, je tudi v slovenskem jeziku zelo prisoten, saj so v slovenščino prevedli vsa njegova pomembnejša dela, vsekakor pa je najbolj poznan po fantastični zgodbi iz knjige o izmišljenem mestu Macondo, kjer se čas ustavi in se fantastika samoumevno prepleta s stvarnostjo južnoameriškega življenja.

Fjodor Dostojevski (*na sliki*) velja za enega največjih ruskih pisateljev in gotovo tudi za enega največjih svetovnih književnikov. V zbirki *Veliki večni romani* je izšel njegov znan roman *Zločin in kazen* v novem

GORIŠKI GRAD / DO 25. JANUARJA

ČUDODELNO DLETO GOTSKEGA KIPARJA

vsak kip je postavljen pred temno ozadje, odmerjen mu je samostojen prostor, svetlobni žarek na njem razodeva lepe barve in oblike in ga

Dvorana deželnih stanov goriškega gradu je še do 25. t.m. prizorišče razstave sakralnih znamenj, kakor so privedli poimenovali žlahtne lesene izdelke srednjeveških kiparjev, ki domujejo v cerkvah Goriške, Brd, Posočja in Vipavske doline. Že prvi razstavni prostor, v katerem stoji na podstavku en sam kip, polikromirani sv. Miklavž iz krestniške cerkvice, eno izmed najstarejših razstavljenih del, razodeva slog celotne postavitve:

ločuje od ostalih, zato da bi se oko na njem nemoteno paslo in zaznavalo vse odtenke. Zdi se, kakor da bi si ogledovali izredno dragocene dragulje v draguljarni za izbrance.

Poudarek je na edinstvenosti. Podobni kiparski izdelki so nekoč bili v vseh cerkvah, danes pa krasijo oltarje cerkva v obrobni krajih, kjer jih niso odpravili ne posodabljanje teološkega nauka o cerkvenem krašenju ne modni okusi niti finančna zmogljivost novih nakupov... Zato so razstavljeni dela hkrati nabožni kipi, na katere se tudi danes obračajo molilci naših krajev, in pa redka pričevanja o umetnikih pozne gotike in zgodnje renesanse.

Umetnostni zgodovinarji združena *Il Millenio* Walter Klainscek, Lucia Pillon in Saša Quinzi imajo ob izkušenih strokovnjakih Goriškega muzeja iz Kromberka največje zasluge za razstavo in za njen širši pomen. Ta seveda presega čase, ko so se prizadevanja raziskovalcev goriške preteklosti ustavljala na meji, kaj še da bi stopala preko nje. Gre poudariti, da je med priredi-

IGOR DEVETAK

telji tokrat tudi mladi izvedenec, goriški Slovenec Saša Quinzi, ki je kolegom italijanske narodnosti, sicer že dobrim poznavalcem slovenske strokovne literature, lahko marsikdaj odpiral pot do svežih raziskav v slovenščini. Razstava prav tako presega mačehovsko zadržanost do Slovencev, ki ga goriški občinski upravitelji nemalokdaj izkazujejo. Lahko bi zato trdili, da nas integracijski procesi sami dohajajo. Ne gre jih zavirati. Raje jih spremljajmo!

Pred dvema letoma, ko je bila prav tako na goriškem grajskem griču skromnejša fotografska in

vendar pomembna razstava o gotških cerkvah v Posočju, je marsikdo dognal, da gre danes obravnavati goriško preteklost v luči novega časa. Isto sta pokazali tudi razstavi o slikarjih Paroliju in Lichtenreiterjih. Morda ima meja tudi to jalovalo zaslugo, da ni bila Goriška doslej deležna izčrpnih raziskav. Danes je meja šibkejša, saj ne deli več dveh ideoloških svetov. Pomnožili so se tisti, ki čutijo, da pripadajo kulturi obsežnejšega ozemlja, ki se ne ustavi na meji. Le eno je pomembno: da "tostranski

Levo: Sv. Katerina (ok. 1515, lipov les, Nadavče); zgoraj: Svetnik (Danijel?, ok. 1450, lipov les, Goriški muzej) / Foto Sclauzero

in onstranski" izvedenci navezujejo stike "do obnemoglosti", da upoštevajo tudi različne raziskovalne pristope, prizadevajo pa naj si za dosego enakih izidov. Tudi leseni gotški kipi na goriškem gradu niso zares nemi: ko bi jih kaj vprašali, bi nam odgovorili italijansko, furlansko, nemško, slovensko...

CERKEV SV. FRANČIŠKA / DO 15. FEBRUARJA

GIUSEPPE BERNARDINO BISON V VIDMU

SAŠA QUINZI

Razstavne pobude, ki smo jim priča v zadnjem letu v Vidmu, imajo svoje stičišče v obdobju zatona in padca Beneške republike. Lani smo si lahko ogledali razstave, posvečene zadnjemu beneškemu slikarskemu mojstru Giambattistu Tiepolu in risbam sina Giandomenica, v vili Manin pri Passarianu pa razstavo, ki je prikazala mecenstvo uglednih beneških družin v Furlaniji v istem časovnem obdobju. Letos so razstave in priložnostna študijska srečanja posvečena dvestoletnici zmagovitega Napoleonovega vojaškega pohoda oz. podpisa sporazuma v Campoformiu. Med tema dvema izjemnima osebnostima, ki vsaka na svojem področju zaključujeta staro - Tiepolo - in odpirata novo obdobje - Napoleon -, je ujeto življenje in delo slikarja Giuseppa Bernardina Bisonsa, ki so mu Mestni muzeji v Vidmu posvetili monografsko razstavo.

Bison se je rodil l. 1762 v Palmarnovi, slikarsko pa se je seveda izsolal v Benetkah. Padec republike l. 1797 je negativno vplival na kulturno in umetniško življenje in zaradi splošne ekonomske krize so se že maloštevilna slikarska naročila še dodatno skrčila (v tem oziru je bila iz-

redna razstava v Benetkah "Venezia da Stato a Mito" na ogled le do 30. novembra). Vse to je prisililo Bisonsa, da se je odpravil na pot, najprej v Padovo in Treviso, nato pa v Videm in Trst. V pristaniškem mestu, ki je doživljalo ekonomski vzpon, se je ustavil dalj časa in je zapustil tudi obsežno število del (Bisonovo razstavo bodo prenesli tudi v Trst). Iz Trsta se je občasno premikal in deloval tudi v Istri, Zadru in Ljubljani. Med leti 1810-11 je okrasil tudi novo mestno gledališče v Gorici, ki je žal zgorelo, še ohranjene so freske v cerkvi sv. Vida v Podnanosu. Leta 1831 se je končno preselil v Milano, kjer je l. 1844 umrl. Tako, kot je bil Bison v življenju neutrujen popotnik, se je tudi v umetniškem ustvarjanju pomeril v raznolikih slikarskih tematikah. Sočasni pisci nam ga opisujejo kot plodovitega in vsestranskega aktivnega slikarja, ki se je z nepričakovano lahkoto loteval žanrskega ali krajinskega slikarstva, gledaliških scenografij ali fresk. Gre gotovo za manj-

šega mojstra, ki si je na osnovi beneške koloristične tradicije izoblikoval svojsko in prikupno likovno govorico. V akvarelih ali oljnih slikah srečamo barvno paleto, kakršno smo vajeni videti pri Tiepolu in predvsem pri krajinarjih 18. stol., kot so Canaletto, Guardi in Bellotto. Navidezna lahkotnost, s katero se nam predstavijo slike, pa je podrejena tehtni in premišljeni zgradbi slike. Razpostavitve arhitekture vodi naš pogled od podob v ospredju proti goram v ozadju, ki se postopoma briše v razdalji.

Opus Bisonovih del je vsekakor zajeten in še ni docela poznan. Na razstavi je predstavljenih skoraj 150 slik in risb, večina katerih je sploh prvič na ogled širši publiki. Dela so razvrščena v osem zaokroženih sklopov, ki na zgoščen način predstavijo vse tematike, s katerimi se je Bison spoprijel. Posebno prikupni so krajinski izrezi, sad plodovite fantazije slikarja. Pokrajina je vedno ujeta med počasnim vodnim tokom in razprostrtostjo neba. Tu srečamo preproste pastirje, ribiče ali poljedelce, ki mirno živijo ob porušeni spomeniki, osamljenih in "otožnih" priča oddaljene veličastne preteklosti. Posebne atmosfere dosega tudi v nočnih prizorih, tako v tistih, v katerih krajino odgrinja mrzla lunina svetloba ali pa, ko ognjen plamen nemirno razsvetljuje grobnice.

Razstava je v cerkvi sv. Frančiška v Vidmu na ogled do 15. februarja vsak dan, razen ponedeljkov, med 9.30-12.30 in 15.-18. (vstopnica 10.000).

avtorje, ki so poskušali s strupom namazane zobe subjektivizma zariti v kolektivistično telo socialistične družbe, onesposobila. Eni so utihnili, drugi odšli v tujino, tretji ublažili kritični naboj in stopili na pot režimu prijaznih prikazovalcev zlaganih slik. Nastopila je doba "neškodljivih" povprečnejšev, ki so se izogibali kritiki in škandalom. V njej je utonil tudi marsikateri filmski talent.

Zakaj ni slovenskih filmov na tržaškem platnu, smo se spraševali v prejšnjih letih. Letos bo en slovenski film v tekmovalnem programu: *Ekspres-Ekspres* Igorja Šterka (v ponedeljek, 19. januarja ob 20.30).

Naj dodamo še, da bo Kinoatelj vrtel od 29. do 31. januarja izbor filmov "crnega vala" na platnu goriškega Kulturnega doma.

IDE

50 LET SLIKANJA STANKE KOMAC ŠRAJ

KLEČATI PRED PODOBO STVARSTVA

MIRAN MIHELIC

prevodu Marjana Poljanca. Z velikim veseljem sprejemamo novi slovenski prevod, saj je res dovršen in sodoben ter nam velikega Rusa predstavlja na sodoben način. Z romanom *Zločin in kazen* je Dostojevski na njemu lasten prodoren in globok način načel v svojih izrednih romanih velike in večne teme, v katerih se sprašuje o namenu našega življenja, zadnjih odgovorih in o Bogu. Raskolnikova strašna zgodba dobi v romanu svoj epilog v njegovem spreobrnjenju, ki ga doseže šele takrat, ko spozna ljubezen Sonje in ko sprejme odprtost k človeški in božji ljubezni. Knjigo bodo z užitkom vnovič prebrali vsi tisti, ki so ta veliki roman Dostojevskega že prebrali, saj bodo v njem spet našli strani, ki so jih pozabili, predvsem pa bodo spet odkrili, zakaj upravičeno velja Dostojevski za enega največjih piscev vseh časov. Zbirka *Veliki večni romani* založbe Mladinska knjiga bo gotovo našla ustrezno in vidno mesto med ljubitelji lepe knjige na Slovenskem in tudi pri nas.

V minulem decembru je bovska akademsko slikarka Stanka Komac Šraj slavila 50 let umetniškega ustvarjanja. Naj zato na kratko obudimo spomin o njeni umetniški poti in dodamo še besedo o njenem odnosu do slikarstva v rodni dolini, kjer je v zadnjih dvajsetih letih nastalo največ njenih slik. Kot sama pravi, je našla dovolj časa za slikanje pravzaprav šele z odhodom v pokoj in vrnitvijo v rojstno hišo v Bovcu. Rodila se je 10.11.1920. Po ljudski šoli je v Gorici končala še petletno umetno obrtno šolo, potem pa študij nadaljevala v Benetkah, a ga je žal morala zaradi vojne prekiniti in po njej nadaljevati v Ljubljani, na novo ustanovljeni likovni akademiji. Tam je leta 1949 diplomirala. Takoj za tem se je

zaposlila kot likovni pedagog v Postojni, si ustvarila družino in poučevala trideset let.

Slikala je sicer že med študijem in prej, vendar sama omejuje svojo slikarsko pot nekako na petdeset let. Prvo samostojno razstavo je imela leta 1950 v Postojni. Na skupinskih razstavah je veliko sodelovala s primorskimi umetniki v Piranu, Kopru, Novi Gorici in Ajdovščini, z drugimi slovenskimi umetnicami pa v Slovenj Gradcu in Rogaški Slatini ter v Piranu na dveh mednarodnih razstavah. Strokovno in organizacijsko je pomagala pri desetih slikarskih kolonijah v Bovcu in v njihovem okviru tudi razstavljala.

Križani za znamenje "Žaršče" v Bovcu

Ob svojem 74. rojstnem dnevu je izdala zbirko, v kateri je opisan njen umetniški slog. Ta razkriva človeka, ki nenehno potuje skozi čas in pokrajino. Njena prvobitnost obuja spomine, manj posrečene spremembe pa tudi bolečino in nostalgijo po toplini izgubljenega, nekdanjega uravnoveženega okolja in ljudi v njem, sredi pokrajine, ki še naprej ostaja sliko-

vita v prepletanju sedanosti z lepoto, a tudi trdoto preteklosti. Posebej ji moramo biti hvaležni, da smo ohranili bovsko arhitekturo - "bovska hiša" - vsaj na njenih slikah, če nismo bili krajani dovolj osveščeni pri obnavljanju svojih hiš. Prav skozi socialni moment tega iskanja in doživljanja se odraža njena globoka sporočilnost, ki spremlja in boža tudi naravne lepote teh večno sanjavih gora in mladostno živahne Soče.

Vse to je v njej izostrilo naravni čut opazovanja in socialni odnos, zlasti do domačega okolja. Lepote ne odkriva le v naravi, ampak tudi v ljudski duši, njeni čustveni ljubezni, ki se prepleta z lepoto duhovnega, ki je v primerjavi z revščino ljudi iz njenega spomina še toliko bolj poudarjena in ganljiva. Z veliko obzirnostjo spremlja kulturna dogajanja v kraju in le redko ji kaj ne "ustreza". Žal pa ji je, ker so presahnili sredstva ali pa čutenje potrebe po nadaljevanju tradicije slikarskih kolonij na Bovškem.

SPOROČILO ZA NAROČNIKE

PRI PLAČILU NAROČNINE
BODITE POZORNI
IN NATANČNI!

Naročnike Novega glasa, ki plačujejo naročnino po pošti, naprošamo, naj pri tem pazljivo izpolnijo vse svoje podatke!

Naročnik, ki je v Trstu, na podružnici št. 13 na Miramarskem drevoredu dne 20.12.1997 plačal s položnico pri okencu št. 3, ni pri tem navedel svojega imena in naslova in nam tako vrnil belo položnico. Ravno tako ni navedel

svojega imena naročnik, ki je na pošti v Sv. Križu pri Trstu poravnal naročnino dne 3.1.1998. Naročnike zato naprošamo, da kontrolirajo svoja potrdila o poštnem plačilu.

Kdor je plačal v navedenih datumih na omenjenih poštah uradih, naj se - prosimo - vsaj po telefonu čimprej javi na naši upravi, da lahko čimprej vknjižimo plačilo njegove naročnine.

(UPRAVA)

MAZAŠKE AKCIJE NA TRŽAŠKEM

KDAJ BO TEGA KONEC?

FOTO KROMA

V vaseh tržaške in dolinske občine se stopnjujejo ogorčenje vaščanov in pozivi silam javne varnosti, naj končno odkrijejo krivce nizkotnih mazaških akcij, ki skušajo podpihovati narodnostno mržnjo na teh tleh. Spomeniki v Bazovici, na Opčinah (na sliki), Proseku in Boljuncu nosijo ponovne sledove nizkotnega početja desničarskih skrajnežev, ki jim je "pogum" beseda z nerazumljivim pomenom, "zgodovinska resnica" pa zelo medel pojem. Skrajneži so tudi pomazali občestne table, na katerih so prečrtali slovenska imena vasi.

Mazaške akcije sodijo med tiste vrste dejanj, ki vedno znova ranijo čustva ljudi in ki vsakič vzbudijo občutke ogorčenja, globoke užaljenosti in obenem nemoči. Res je, pred takšnimi podlostmi smo vsi popolnoma brez moči. Sa-

mi ne moremo izslediti krivcev in si krojiti pravice. Za to so poklicane sile javne varnosti, ki pa doslej, kar zadeva akcije proti desničarskim mazačem, niso bile posebno učinkovite.

Na sveže oskrunjenih spomenikih - mnogi nosijo še sledove minulih mazaških akcij - so napisane žaljivke, ki jasno izražajo narodnostno mržnjo ter vzklikajo fašističnemu režimu. Obenem vzporejajo žrtve fojb s padlimi v narodnoosvobodilnem boju. Prenapetežem pa še ni bilo dovolj. Kjer so le mogli, so tudi pometali na tla vaze ter razkopali cvetje in vence. Pri njihovem početju jih ni zasačil nihče, verjetno pa je, da bodo tudi krivci teh zadnjih dejanj - povsod so se "podpisali" s kratko MSFT - spet ostali nekažnovani, kot se že od nekdaj dogaja v tej neskončni, klavrni zgodbi.

(HJ)

TISKOVNO POROČILO

SSK OB SOJA
MAZAŠKO AKCIJO

V tiskovnem poročilu, ki smo ga prejeli, tržaško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti odločno obsoja vandalsko mazaško akcijo, s katero so bili oskrunjeni spomeniki naših padlih za osvoboditev izpod nacifašizma.

Povzročitelji so vedno iste osebe, ki iščejo narodnostni spor, ker jim je drugih sredstev zmanjkalo. Domnevna politična nasprotovanja nimajo podlage, saj nobena razumna oseba ne more osporavati upravičenega odpora zatiranega slovenskega ljudstva. Zato SSK odločno poziva prefekturo, kvesturo ter sile javne varnosti, da postavijo konec podobnim dogodkom.

PREDSTAVITEV
KNJIGE O FOJBAH

V ponedeljek, 12. januarja, so v polni dvorani Prosvetnega doma na Opčinah predstavili knjigo zgodovinarke Claudie Cernigoi *Operazione foibe a Trieste*. Večer so priredili knjižnica Pinko Tomažič in tovariši, Skupina 85, krožek Istria in kulturni krožek *Ob pečini - La rupe*.

Poleg avtorice sta spregovorila še zgodovinarja Nevenka Troha in Roberto Spazzali, povezoval pa je Pavel Fonda. Po posegih gostov se je razvila živahna razprava, v katero je poseglo več udeležencev in ki je trajala do poznih večernih ur.

"Sinove noči" je gotovo zbudil tudi odločen in množičen nastop mladih in odraslih, ki so pred deželno palačo počakali predsednika poslanske zbornice Violanteja v obrambo svojih nespoštovanih pravic, meni SSK. In prav predsednik Violante bi moral čez par mesecev v Trstu podpisati neko "narodno spravo" s poslancem NZ Menio, ne vemo pa s kakšno vsebino in na račun koga.

Pokrajinsko tajništvo SSK nadalje upa, da se ne čutijo skrunitvi spomenikov kriti zaradi včasih spornih in zgodovinsko vprašljivih stališč v zvezi z dogodki, ki so označili naše kraje pred zadnjo vojno, med njo in po njej in ki prihajajo tudi iz demokratičnih in vladnih strank. Morja bi bilo bolje, ko bi prej objavili izsledke slovensko-italijanske mešane komisije zgodovinarjev, ki je preučila našo zgodovino od l. 1918, do danes in šele potem odpirali diskusije in stališča o preganjanju, fojbah in podobnem. Lepo bi bilo tudi, da se iste sile v celoti opredelijo o krajevnih analizah, ki dajejo o zadevah različno sliko in razlago kot pa nacionalistični krogi, končuje tiskovno poročilo SSK.

8

REGULACIJSKI NAČRT OBČINE TRST

DEŽELNO UPRAVNO
SODIŠČE BO MARCA
RAZPRAVLJALO
O PRIZIVIH

ERIK DOLHAR

Na zatožni klopi je zlasti deželni tehnični odbor, ki je korenito spremenil načrt.

Deželno upravno sodišče je z razpravo začelo v petek, 9. t.m., in med drugim obravnavalo tudi štiri prizive, ki zadevajo kraški teritorij in so sad pobude Koordinacijskega združenja kraških vasi. Upravni sodniki so takoj odločili, da bodo o prizivu Občine Trst glede nedavno odobrenega občinskega regulacijskega načrta sklepali na začetku marca, o prizivih Koordinacijskega združenja, ki zadevajo park Globojner, perimetracijo prihodnjega Kraškega parka, obrtno cono pri Trebčah in trgovski center v bližini Bazovice ter so po mnenju sodnikov povsem utemeljeni, pa junija.

Združenje meni, da nedavni sklep, s katerim je Dežela končno sprostila sredstva iz zakona o Krasu, namenjena športnim napravam, ne predstavlja nobenega darila, saj gre le za zakonske obveze v duhu programskega sporazuma iz aprila leta 1990, ki ga Dežela še ni v celoti spoštovala. Illyjeva občinska uprava je po mnenju Združenja glede svojih pristojnosti (sredstva za športne naprave) v glavnem spoštovala svoje obveze, kar ne velja za Deželo. Zato je Združenje zaprosilo za sestanek s predsednikom deželne vlade Giancarlom Cruderjem; na njem naj bi podali obračun sporazuma, ki je bil podpisan ob gradnji sinhrotrona pri Bazovici. Iz deželnega zakona o Krasu je šlo po vodi že 7,5 milijard lir. Nobena krajevna uprava ni namreč zaprosila za prispevke (6 milijard) za sanacijo in popravilo starih kraških hiš, nihče tudi ni zaprosil za podporo (poldruga milijarda lir) za sa-

nacijo krajinsko poškodovanih območij, kot je npr. področje nekdanjega odlagališča pri Trebčah.

Znano je, da se za regulacijskim načrtom skrivajo veliki finančni interesi. Deželni tehnični urad je iz regulacijskega načrta črtal načrtovani park Globojner pri Padričah in trebensko obrtno cono ter trgovski center pri Bazovici. Prav tu pa je tržaška občina v skladu z deželnimi predpisi že izdala dovoljenje za gradnjo dveh veleblagovnic na svojem terenu.

Priziv Kmečke zveze zadeva "Brjeg" pod Kontovelom, Prosekom in Križem, kjer regulacijski načrt močno omejuje površine za kmetijske dejavnosti (vinogradništvo in cvetličarstvo) na področju, ki je v vseh ozirih primerno za obdelovanje.

DSI IN SKK
OBNOVILA
DELOVANJE

Društvo slovenskih izobražencev in Slovenski kulturni klub sta po božičnem in novoletnem premoru obnovila svoje delovanje. Tako je v soboto, 10. januarja, SKK priredil večer s Tereziko Srebrnič iz Števerjana, ki je spregovorila o svojem trimesečnem bivanju v Izraelu, kjer je delovala kot prostovoljka. Večer, z naslovom *Shalom, Izrael!*, je gostja popestrila še s predvajanjem diapozitivov o Izraelu.

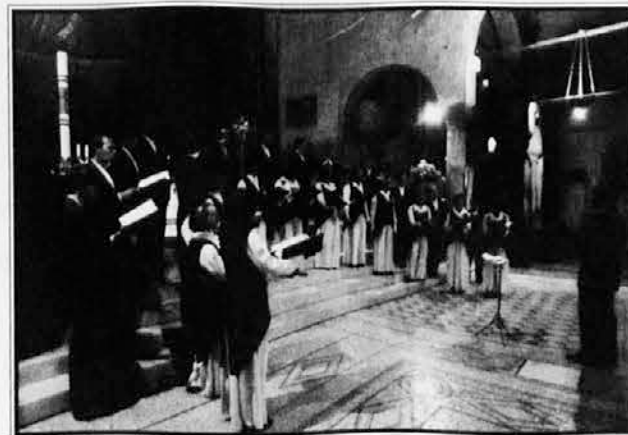
V ponedeljek, 12. januarja, pa je bil na sporedu prvi tradicionalni tedenski večer Društva slovenskih izobražencev v letu 1998. Gost večera je bil Ciril Velkoverh, ki je orisal slovensko planinsko pot s pomočjo diapozitivov. Naslov večera je bil *Podoba s slovenske planinske poti*, gost pa je dal poseben poudarek na cerkve, kapele in znamenja, ki se nahajajo na slovenski planinski poti.

25. JANUARJA V CERKVI V ROJANU

KOMORNI ZBOR "AVE"
SPET PRIHAJA NA TRŽAŠKO

UMBERTO MAMOLO

Slovenska župnijska skupnost v Rojanu in Slovenska glasbena šola / koncertna pobuda - Rojan vltudno vabita na koncert Komornega zbora Ave iz Ljubljane, ki bo v nedeljo, 25. januarja, ob 16. uri v rojanski župnijski cerkvi. Vokalna skupina Ave, ki je bila ustanovljena leta 1984 v župniji Ljubljana-Vič, spada v sam vrh slovenske in evropske vokalne glasbe. Njihova umetniško-izvajalska pot je zelo bogata. Na mednarodnih tekmovanjih Naša pesem 94 in 96 so osvojili na prvem velikem nagrado za najboljšo izvedbo obveznega programa, na zadnjem (96) pa prvo nagrado v kategoriji mešanih zborov, nagrado za najboljšo izvedbo prostega programa ter nagrado za najboljši slovenski zbor. Maja 1993 so z mednarodnega tekmovanja v francoskem Toursu zasledili prvo in tretje mesto. Na tekmovanju Eisteddfod '95 v Johannesburgu v JAR so pevke in pevci zbora Ave osvojili prvo mesto v polifoniji in drugo mesto v folklori. Zadnji do sedaj največji uspeh je

Komorni zbor Ave poje na abonmanskem koncertu Glasbene matice, ki je bil v tržaški stolnici sv. Justa 8. aprila 1997

zbor dosegel na 35. mednarodnem tekmovanju C.A. Seghizzi v Gorici julija 1996. Osvojil je kar sedem najzlahtnejših odličij. Dvakrat najbolje ocenjeni zbor, enkrat drugo mesto in še štiri posebna priznanja: za absolutno najboljši zbor tekmovanja, ki je bilo hkrati vstopnica za tekmovanje za Veliko nagrado Evrope, ki je bila meseca maja 1997 v Toursu (Francija), za najboljšo izvedbo religiozne skladbe, za najboljšo izvedbo klasičnega dela in za najboljšo izvedbo

dela XIX. stoletja. Na zadnjem tekmovanju v Atenah, novembra 1996, so pevci osvojili prvo mesto v kategoriji komornih zasedb, temu pa še dodali Grand Prix za najboljši zbor tekmovanja in s tem laskavi naslov "zbor sveta" (The Choir of the World). Koncertirali so po Sloveniji in zamejstvu, v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji, Belgiji, Makedoniji, Španiji, Egiptu, Grčiji, Južnoafriški republiki, ZDA, Kanadi in na Danskem. Sodelovali so tudi kot pred-

stavniki Slovenije na prireditvi Evropska prestolnica kulture '96 v Kopenuhnu. Lani je zbor Ave, kot predstavnik Evrope, nastopil na vseameriškem kongresu zborovske glasbe v San Diegu v Kaliforniji. Izdali so vrsto video kaset in CD plošč. Komorni zbor Ave je dobitnik nagrade Prešernovega sklada 1994. Vrline zbora so prav gotovo zagnanost, trdo delo, pristna ljubezen do glasbe, še najbolj pa mladostna svežina v petju.

V nedeljo, 25. januarja, bo vokalna skupina Ave kar ves dan v Rojanu. Dopoldne bo ob 9. uri pela pri slovenski maši, ki jo prenaša slovenska radijska postaja. Zbor bo izvajal Lojzeta Mava Pastoralno mašo ter nekaj slovenskih božičnih pesmi ob orgelski spremljavi Tonega Potočnika. Popoldne pa bo ob 16. uri v cerkvi v Rojanu predstavil spored sakralnih skladb raznih avtorjev ter vrsto slovenskih božičnih pesmi. Zbor vseskozi vodi mladi dirigent Andraž Hauptman, ki je študij klavirja in dirigiranja končal na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Na koncert vabimo tudi italijanske ljubitelje zborovskega petja.

DOŽIVETJE V STOLNICI SV. JUSTA OB OSREDNJEM BOŽIČNEM KONCERTU NA TRŽAŠKEM

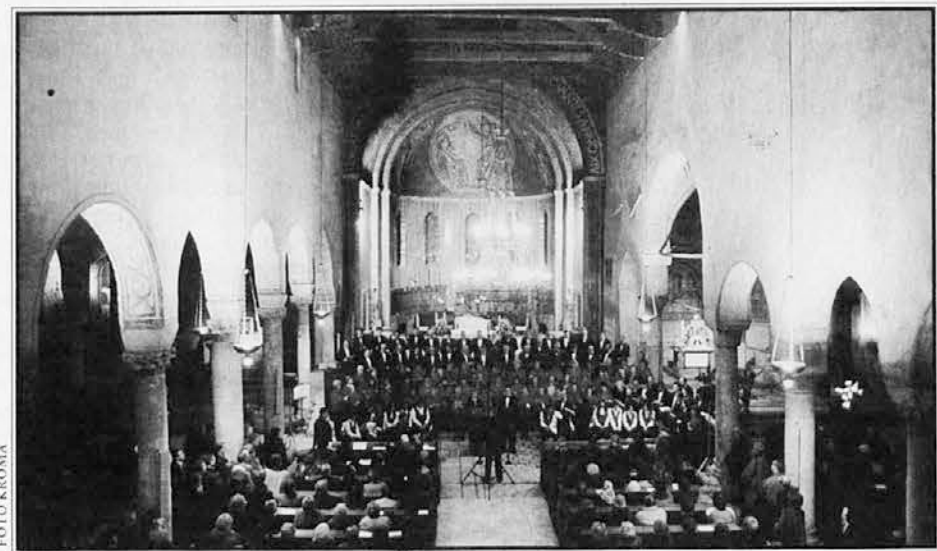

FOTO KROMA

Božični koncert pri sv. Justu v Trstu v organizaciji Zveze cerkvenih pevskih zborov bo marsikomu ostal v spominu ne le zaradi samega glasbenega dogajanja, ampak tudi zaradi besed tržaškega škofa msgr. Evgena Ravignanija, ki je na koncu koncerta po čestitkah izvajalcem in dirigentoma Tamar Stanese in Janku Banu v kratkem, a pomenljivem nagovoru zadel bistvo prireditve same. Petje, če povzamemo njegove besede, je tisti način izražanja, ki najbolj popolno odraža slovensko dušo. S petjem zato najjasneje izpričujemo svoja najgloblja in tudi verska čustva. Vse je pozval, naj vztrajamo pri ohranjanju in razvijanju teh vrednot.

Tržaški škof je torej zadel bistvo. Božični koncerti, ki jih že 35 let prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov, so gotovo eden osrednjih pevskih ali glasbenih dogodkov v zamejskem prostoru, obenem pa tudi nagovarjajo ljudi, ki se jih udeležujejo, ker petje oživlja in ohranja v njih občutek božičnega sporočila. To smo občutili prav na koncu, ko so izvajalci in vsa cerkev skupaj zapeli *Sveto noč*.

V prvem delu koncerta je v nedeljo, 11. t.m., nastopil ženski pevski zbor Glasbene matice, ki je pod vodstvom Tamare Stanese potrdil, da sodi med najzlahtnejše zborovske sestave v širšem slovenskem prostoru. Kultiviran zvok in prefinjena interpretacija sta značilna za ta zbor, ki je zapel osem pesmi različnih avtorjev. Začele so s Palestini novim motetom *Sub tuum praesidium*, sledil je Gallusov božični motet *Pueri concinite*. Poln sporočilne napetosti je bil nato v nemščini zapeti Psalm 121 Mendelssohna Bartholdyja; močno izpovedno moč pa je zbor pokazal tudi s pesmijo *De Angelis* sodobnega češkega skladatelja Petra Ebna. Sledile so štiri slovenske božične pesmi. Bratru ževa *Ena lučka* na Staničevo besedilo, ljudska *Tiho, silni vi vetrovi*, ki jo je za ta koncert priredil Zorko Harej in je torej doživela svojo krstno izve-

dbo, znana ljudska *Tam stoji pa hlevček* v Sofianopolovi priredbi ter še pesem *O polnoči grede* ali *Božična* v Grbčevi priredbi so potrdile, da znajo pevke tega zbora občutljivo slediti suvereni Tamar Stanese. Pri orglah je Bratužev in zadnji dve pesmi spremljal Tomaž Simčič, pri slednjih je na flavto igrala Martina Ozbič, Olga Tavčar pa je z zvončki obogatila zvočno barvitost zadnje pesmi.

Drugi del koncerta pa je bil spet nekaj posebnega. Združeni zbori z območja openjske župnije so pod vodstvom Janka Bana podali kantato Matije Tomca *Slovenski Božič*. Skladba za mešani zbor, soli in instrumentalno spremljavo je nastala leta 1938 in še danes priteguje, saj je zgrajena v zlahtno ljudskem tonu. Tomcu je sestavil besedilo znani etnograf, tržaški rojak Niko Kuret. Naj povemo, da so ta glasbeni projekt Openjski uresničili ob sklepu proslavljanja 375-letnice svoje župnije in da so kantato prvič izvedli na Opčinah na Božič ter jo ponovili na praznik Sv. treh kraljev.

Slovenski Božič je torej izvajal skrbno pripravljeni združeni zbor, ki so ga sestavljali: MLPZ Vesela pomlad, MePZ Sv. Florijan od Banov, ŽPZ Tabor, MePZ Višava s Ferlugov, Vokalna skupina Resonet, MPZ Tabor in še MePZ Sv. Jernej z Opčin. Ta raznolik pevski sestav je z zavzetostjo sledil dirigentovi volji in interpretaciji.

Tomc je predvidel zelo hvaležne solistične vloge. Pri sv. Justu je Mojca Milič vskočila zadnji trenutek in z veliko milino prepričljivo odpela vlogo Marije ter tako nadomestila obolelo Marto Fabris. Ivan Žerjal je bil z zanimivim glasovnim potencialom občutljiv in pozoren sv. Jožef. Martina Feri in Marjan Škerlavaj pa sta temperamentno odpela vloge krčmarice in krčmarja. Solo v koralu je namesto Miličeve pela Matejka Bukavec, ki je bila sicer ob Dariji Vitez in Rossani Paliaga tudi angel. S kora so posamično in v tercetu oznanile veselo novico. Zelo prepričljivi in vzorno zli-

ti so bili pastirji, dejanski protagonisti dogajanja na betlehemijski poljani.

Omenimo še skladno igranje flavtistk Tamare Giorgi, Dunje Fabjan in Nives Košuta

O GLASBENI SMERI NA ŠŠ SV. CIRILA IN METODA

Nižja srednja šola Sv. Cirila in Metoda je maja lani že drugič zaprosila ministrstvo za javno šolstvo, da bi ji bilo dovoljeno v šolskem letu 1998/99 na sedežu pri Sv. Ivanu uvesti eksperimentalno glasbeno smer...

Profesorski zbor je nekoliko predelal prvotni načrt in ga ponovno predstavil šolskemu skrbništvu. Pot do odobritve pa je tudi letos počasna in negotova. Rahel napredek pa je v tem, da se v tem trenutku o omenjenem načrtu ukvarjajo pristojni organi na rimskem ministrstvu, medtem ko je prišla prošnja lani do italijanske prestolnice nepopolna in je zato niso mogli primerno obravnavati.

Načrt še vedno predvideva poleg običajnih 36 učnih ur dve dodatni uri glasbene vzgoje, od katerih bo ena posvečena glasbeni teoriji, druga pa individualnemu učenju glasbila. Seznam le-teh pa je letos nekoliko spremenjen. Učenci bodo lahko izbirali med klavirjem, harmoniko, kitaro, kljunasto in prečno flavto. Za eksperimentalno smer se bodo lahko prijavili vsi učenci, ki se bodo do 26. januarja vpisali v prvi razred naše šole.

Nekaj več informacij o načrtu bo šola nudila staršem in širši javnosti na informativnem sestanku, ki bo v torek, 20. januarja, ob 18. uri v šolskih prostorih v ul. Caravaggio 4 pri Sv. Ivanu.

liter organista Martina Vremca, ki iz nastopa v nastop kakovostno raste.

To res veliko skupino nastopajočih je, kot rečeno, zanesljivo vodil Janko Ban. Ponovno je potrdil, da zna vzorno izpeljati tudi take zahtevne podvige, ki povezujejo več raznolikih enot.

Letošnji govornik, župnik in dekan pri sv. Marku nad Koprom, g. Lojze Kržišnik, je zamejce opozoril, da je vsak posameznik odgovoren za svoje človeško in narodno ter duhovno odrešenje, se pravi, da ne računa na zunanjo ali matično pomoč, ampak z dejanji izpričuje vero.

Ves večer je izbrano povezoval Marijan Kravos, ki je na koncu tudi napovedal, da bo Zveza cerkvenih pevskih zborov ta božični koncert ponovila prihodnjo nedeljo, 18. t.m., v cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici, ob 16. uri.

NA POBUDO MOSPA

NEKOLIKO DRUGAČEN NAČIN UČENJA ANGLEŠČINE

Tečaji angleščine so ponavadi zasnovani na dolgočasnem guljenju slovnice in dopolnjevanju nerazumljivih vaj v vadnicah. Živega jezika pa se lahko učimo tudi drugače, na bolj zanimiv in privlačen način: to je s pomočjo angleških filmov. Po uspehu, ki ga je doživel tečaj knjižne slovenščine, se je MOSP odločil za zanimivo pobudo. Vsak drugi četrtek bo v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 na vrsti angleški film, pri katerem bomo lahko prisluhnili jeziku, ki je že postal univerzalen in brez katerega skoraj ne moremo po svetu.

Prvi tovrstni film bo *Twister*, v programu pa je še drugih devet izvrstnih filmov, kot so *Hamlet*, *The Kunchback of Notre Dame*, *Apollo 13*, *The English Patient* idr. Projekcije bodo na platnu.

Tečaj se bo začel v četrtek, 15. t.m. Filme bo predstavil Tomaž Susič.

JC

NUMIZMATIČNO DRUŠTVO VABI

Slovensko zemejsko numizmatično društvo J.V. Valvasorja vabi v nedeljo, 18. t.m., vse člane in ljubitelje umetnosti na voden obisk razstave *Sakralna znamenja*, ki je na ogled na goriškem gradu. Zbiranje ob 15. uri pred vhodom v grad (pod beneškim levom sv. Marka). Ogled bo vodil dr. Saša Quinzi, ki je sodeloval pri postavitvi razstave. Cena vstopnice 7.000 lir. Informacije pri Andreju Štekarju (tel. 040-213280, v večernih urah).

OBVESTILA

SKK razpisuje literarni, likovni in fotografski natečaj za mlade. Tema in tehnika sta prosti. Svoja dela lahko oddate najkasneje do 2. februarja referentom SKK na slovenskih višjih šolah ali na sedežu SKK, ul. Donizetti 3, (tel. 370846, fax: 633307) - vsak dan od 9. do 17. ure. Nagradovanje najboljših del bo 7. februarja.

MOSP (ul. Donizetti 3) vabi v četrtek, 15. t.m., ob 19.30 na ogled filma v originalu *Twister* (ZDA, Warner Brothers, 1996). Film, ki je prvi serije filmov v angleščini, bodo projicirali na platno. Ogled še posebno priporočamo vsem tistim, ki se učijo angleščino.

ŠKOFIJSKI PASTORALNI svet tržaške škofije se bo sestel v petek, 16. t.m., ob 19. uri v semenišču z naslednjim dnevnim redom: 1. potrditev novega pravilnika za izvolitev članov, 2. določitev datuma dvojnih volitev.

SKK in MOSP (ul. Donizetti 3) vabita v soboto, 17. t.m., ob 19. uri na VII. Slovenija Party (slovesen sprejem s kulturnim programom, šampanjcem in družabnostjo ob obletnici mednarodnega priznanja samostojne Slovenije). Nastopili bodo recitatorji gledališkega krožka SKK, ŽPZ Vesna iz Križa, mladi glasbeniki, uvodni pozdrav - predsednica SKK Jasna Simčič, slavnostna govornica Lučka Kremžar De Luisa.

V SREDO, 21. t.m., bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Nabrežini mesečna konferenca, posvečena letošnjim Mohorjevim knjigam v sklopu meseca za katoliški tisk. Predavatelji bodo: prof. Nada Pertot, prof. Janko Jež in časnikar Marko Tavčar. Sledita razgovor in družabnost.

UPRAVNI ODBOR Glasbene matice sklicuje redni občni zbor v petek, 23.1.1998, ob 18. uri v prvem sklicanju in ob 19. uri v drugem sklicanju v razstavnici dvorani Zadrudne kraške banke na Opčinah, ul. Rectorio 2. Dnevni red: otvoritev in izvolitev delovnega predsedstva, poročila, razprava, razrešitev starega odbora, volitve novega odbora in razno.

KONCERT KOMORNEGA zbora Ave iz Ljubljane. Nedelja, 25. t.m., ob 16. uri v župnijski cerkvi v Rojanu. Na sporedu bodo sakralne skladbe raz-

BOŽIČNI KONCERTI PO NAŠIH CERKVAH

Čeprav je božični čas že mimo, se nadaljujejo koncerti božičnih pesmi po naših cerkvah. Tako je v soboto, 10. t.m., v cerkvi pri salezijancih nastopil vokalno-instrumentalni trio, ki so ga sestavljali Aldo Žerjal, Aljoša Tavčar in Aljoša Saksida. Isti dan je v cerkvi v Boljuncu nastopil Tržaški oktet, ki je zapel vrsto skladb domačih in tujih skladateljev. Priloženostno misel je podal dr. Drago Štoka. Koncert sta priredila župnija Boljunc in Mladinski dom.

nih avtorjev ter vrsta slovenskih božičnih pesmi. Zbor bo istega dne ob 9. uri pel Lojzeta Mava *Pastoralno mašo* pri slovenskem bogoslužju v Rojanu, ki ga prenaša slovenski radio. Zborovodja Andraž Hauptman, organist Tone Potočnik. Vabljeni! Prirejata Slovenska župnijska skupnost v Rojanu in Slovenska glasbena šola / koncertna pobuda - Rojan.

SALEZIJSKA SKUPNOST iz Marijanišča na Opčinah vabi na praznovanje don Boskove nedelje 1. februarja: ob 9. uri mladinska maša v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah, ob 17. uri film o don Bosku v dvorani Finžgarjevega doma. Po filmu bo pogovor o vzgoji mladih. Pogovoru bodo dali dušo vidnejši predstavniki, ki delajo z mladimi na različnih področjih: v šoli, na kulturnem področju, v športu, pri skavtih in v Cerkvi. Vabljeni!

NAGRAJEVANJE NAJLEPŠIH jaslic in nastop vseh župnijskih zborov bo v cerkvi v Bazovici v nedeljo, 18. t.m., ob 17. uri. Nastopili bodo otroški zbor Slomšek, mladinski zbor Bazovica, MePZ Lipa, MePZ Slovan in MePZ Škale. Ob koncu družabno srečanje v bazovskem domu. Vabljeni.

SSG. J. in W. Grimm - M. Košuta: Palček, režija Marko Susič. 18. t.m. ob 11. uri. Otroška matineja.

DAROVI

IVA ŠČUKA daruje v spomin na pok. sestro Milo Bucik vd. Modrijan 100.000 lir za misijone.

BORIS KURET daruje ob 30-letnici smrti mame Milene 500.000 lir za Marijin dom v Rojanu, po 200.000 lir za misijone in lačne po svetu ter 100.000 lir za Sveto goro.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: Nadja Hrvatini 75.000; Laura Visintin 50.000; Severina Sacolich 50.000; Aleksander Žerjal v spomin na starše 50.000; Gracija in Riketa v spomin na Rahelo in Vero Zupančič 50.000.

ZA SEMENIŠČE v Vipavi: v spomin na g. Lojzeta Zupančiča in g. Marjana Hrvatina N.N. 50.000.

ZA CERKEV v Nabrežini: Petelin 20.000; Antonini 85.000; Solito R. 100.000; Pertot N. 75.000; Devetak 10.000; Gregori 30.000; Psih. Cen. 50.000; Kakeš 100.000; bolniki 70.000; N.N. 50.000; Živic 50.000; Gruđen 50.000; Pupis 100.000; Stepančič 100.000; Pertot 15.000; Pupis 85.000; v spomin na drago mamo Ano darujeta Vera in Zdravko 35.000; Magda Pertot 35.000; sosedje pok. Viktorja Ukmar 200.000; Dr. Logar 50.000; Muotri 20.000; Radovič 150.000; ob pogrebu Viktorja Ukmar 150.000; Venier 80.000; Rudež 20.000; Pertot 15.000; Bertol. 25.000; Kakeš 70.000.

JELKA TERČON Šah daruje ob obletnici smrti moža Maksa po 50.000 lir za Marijin dom v Rojanu, Sklad Mitja Čuk, misijone in Karitas.

NADA PERTOT daruje za Fantje izpod Grmade 100.000 lir.

PREDSEDNIK REPUBLIKE SE ZAHVALJUJE ZA KNJIGO O GORICI

Pri Goriški Mohorjevi družbi je lani izšla italijanska izdaja knjige *Gorica v slovenski književnosti* z naslovom *Gorizia nella letteratura slovena*, ki jo je pripravila prof. Lojzka Bratuž. Pred kratkim je GMD poslala knjigo predsedniku republike Oscarju Luigiju Scalfaru, saj delo priča o kulturni zgodovini in dediščini Gorice. V posebnem pismu je državnemu poglavarju predstavil delo predsednik GMD msgr. Oskar Simčič. Med drugim omenja dolgoletno vlogo goriške založbe in izreka upanje, da bo lahko ob branju te knjige predsednik spoznal vso nelahko in večkrat dramatično stvarnost, ki jo knjiga prikazuje, združeno z vsem člo-

veškim bogastvom, ki je veren izraz tega obmejnega območja.

V imenu državnega poglavarja je odgovorila predsednikova svetovalka dr. Michela Zucco in zapisala, da je predsednik Scalfaro zelo rad sprejel omenjeno knjigo in se zanj lepo zahvaljuje. Prav tako je predsednik izrazil vsem sodelavcem Goriške Mohorjeve družbe svoje prisrčne čestitke in voščila.

S tem bo lahko najvišji predstavnik države vsaj v glavnih obrisih spoznal našo kulturo in narodno stvarnost, ki gotovo zasluži pozornost Rima in prvega državljan republike Italije.

ŽIVAHEN ZAČETEK LETA ZA MIPZ VRH SV. MIHAELA

MIPZ Vrh sv. Mihaela je bil med božičnimi prazniki zelo aktiven. V torek, 23. decembra, so mladi člani MIPZ Vrh sv. Mihaela koledovali (na sliki). V družbi skavtov so po vasi raznašali betlehemsko lučko, obiskali družine, jim peli božične pesmi in voščili veliko sreče in uspehov v novem letu. Doživeli so lep sprejem in prijeli tako darila v hrani kot v denarju. Opoldne jih je čakala na sedežu društva okusna "paštašuta", ki jo je pripravila ga. Anamarija.

V mesecu decembru so pred pridnim mentorstvom ge. Dorjane Devetak vadili božični recital. Prikazali so ga v nedeljo, 28. decembra, v domači cerkvi v sodelovanju

s cerkvenim pevskim zborom. Po kratki uvodni božični misli, ki je izpostavila razlike med Božičem nekoč in današnjim mrzličnim nakupovanjem, so otroci z recitalom, petjem in glasbo pripravili pravo božično vzdušje. Na klavirju sta jih spremljali Damijana Čavdek in Sara Devetak. Lepo božično prireditev sta sklenila s posebnim sporedom božičnih pesmi MePZ Podgora in MoPZ Akord pod vodstvom Mirka Špacapan; na klavirju jih je spremljala Dalia Vodice. Ob koncu prireditve so otroci MIPZ dobili božično presenečenje - knjigo. 6. t.m. pa so na povabilo PD Podgora sodelovali na božičnem koncertu v Podgori.

POMEMBEN POSVET SSK

Deželni svet Slovenske skupnosti je v soboto, 10. januarja, na izredni seji, ki so se je udeležili tudi nekateri bivši vidni strankini predstavniki, poglobljeno razpravljali o trenutnem političnem položaju Slovencev v Italiji in o problemih, ki pobliže zadevajo no-

tranje strankino življenje. Po večurni razpravi, v katero so posegli številni udeleženci, je bilo sklenjeno, da se bodo takšni posveti nadaljevali. (Na fotografiji Rema Devetaka pogled na udeležence v dvorani.)

POGOVOR / MARKO COTIČ

"PESMI NAM SPREMINJAJO OBRAZ IN SRCE"

DANIJELO DEVETAK

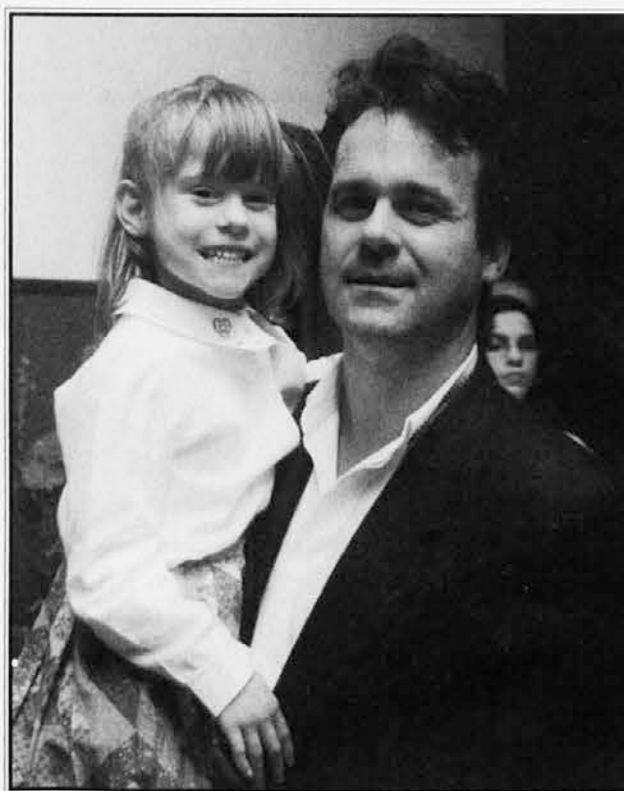
Marko Cotič živi na Vrh sv. Mihaela. Z jasnimi cilji je dejaven v kulturnih pobudah vasi, hkrati pa poučuje na vaški osnovni šoli, kjer je med otroki zelo priljubljen, saj so prav oni njegova velika skrb in ljubezen.

Si predsednik Mladinskega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela. Ali lahko orišete svojo vlogo in dejavnost zborčeka?

Da bom postal predsednik nekega zbora oz. kulturnega društva, si pred 10 in več leti niti zdaleč nisem mislil. Sicer sem v osnovnošolskih letih z veseljem pel pri zboru Kekec v Gorici, ki ga je vodil učitelj Ivo Bolčina. Bolj zanimivi in privlačni pa sta potem zame postali odbojarska žoga in mreža. Družina je medtem rasla; preselil sem se iz Gorice v rojstno vas Vrh sv. Mihaela sredi kraških gmajn na začaranih obronkih, poraslih z brinjem in rujem. Tu sem "odkril" prijatelje-starše, ki so se že vsestransko udeleževali na vasi in se razdajali za njeno kulturno obogatitev. Tako je pred štirimi leti nastal MIPZ, ki danes šteje 24 članov, z željo, da bi vaškim otrokom nudil možnost zbiranja ter zdrave in sproščene zabave; to se je prej na vasi pogrešalo. Naš namen je bil povezati vaško mladino, ki se je ukvarjala z raznovrstnimi dejavnostmi izven vrhovskega okolja. Obenem želi zbor vzgajati mlade, jih spodbujati k ljubezni do glasbe in slovenske pesmi. Mladinski in otroški zbor se zato aktivno udeležujeta v življenju na vasi in v okolici, sodelujeta pri bogoslužju in uresničujeta številne kulturne pobude, med katere štejemo tudi vsakoletni izlet po sledovih naših pesnikov in pisateljev ter Gregorčičevo proslavo. Poleg teh dveh osrednjih pobud naj omenim še nekatere: veselo srečanje pred počitnicami "Enkratna družabnost"; ob Božiču obiščemo in s petjem osrečujemo ostarele, bolne in prizadete osebe na vasi; božičnico v cerkvi; pred Veliko nočjo poteka natečaj najlepšega pirha; otroško pustno rajanje; večer, posvečen mamicam; obujanje starih navad, kot npr. kresovanje na Largi; letovanje v Žabnicah z družinami. Vsako leto nastopamo tudi na tradicionalnem Prazniku špargljev, na Prazniku frtalje, na vsakoletni Mali Cecilijanki.

Kdo podpira to delo okrog zbora?

Že od vsega začetka imamo homogeno skupino staršev: tajnica je ga. Nerina Devetak, ki s požrtvovalnostjo in neutrudljivim delom organizira, pripravlja, skrbi za zbor-

Marko Cotič s hčerko Greto (Foto Bumbaca)

ček; ga. Doriana Devetak piše, sestavlja in režira recitale in igrice za naše prireditve; ga. Anamarija Devetak nam je vedno na razpolago, kot sicer tudi vsi drugi starši, ki redno spremljajo in radi pomagajo našemu zborčku. Vsem tem naj gre prisrčna zahvala. Ne nazadnje bi se zahvalil pevovodkinjam. Najprej gospe Marjanki Čevdek, ki je vodila zborček v prvih letih, in pa še našima sedanjima pevovodkinjama Marji Feinig za OPZ in Damijani Čevdek za MIPZ.

Kje se glasbeno oblikujejo vaši mladi?

Odlično sodelujemo s SCGV Emil Komel iz Gorice. Veliko naših otrok zahaja v podružnico šole Komel na Vrh, ki je nastala prav v sodelovanju z našim zborčkom. Veliko zaslug za ustanovitev podružnice ima ravnatelj Silvan Kerševan, ki nas je takoj podprl. Zahvala naj gre tudi mladim glasbenim pedagogom, ki posredujejo ljubezen do glasbe našim otrokom; to so Fabjo Devetak, Damijana Čevdek, Marja Feinig in Mitja Pernarčič. V sodelovanju s šolo Komel organiziramo v mesecu maju glasbeni poklon ob koncu pevske in glasbene sezone. Obenem pobliže spoznavamo tudi razne zборе, ki jih vabimo medse: MePZ Rupa-Peč, MePZ F.B. Sedej, MePZ Hrast in MoPZ Matajur iz Benečije.

Kaj lahko poveš o vašem odkrivanju slovenskih umetnikov?

Vsako leto prirejam t.i. izlet po sledovih slovenskih pesnikov in umetnikov, ki predstavlja višek našega delovanja. To naj bi bil vsakoletni izlet-nagrada za trud mladih pevcev in sodelavcev in želi biti kulturna in poučna spodbuda za nadaljnje delovanje. Vsako leto spoznamo kraje, v katerih so živeli in delovali naši veliki možje. Prvi

izlet, ki smo ga organizirali po Soški in Trentarski dolini, je bil posvečen Simonu Gregorčiču; na drugem izletu po Krasu smo spoznali Srečka Kosovela. Lani pa smo se napotili v Beneško Slovenijo in spoznali duhovnika in vsestranskega kulturnika Ivana Trinka. Dolžni smo te kraje in ljudi obiskovati in mladim omogočiti, da jih neposredno spoznajo, saj prav mi, ki živimo ob robu slovenske države in smo sestavni del slovenske kulture, moramo to bogastvo še posebej čuvati, ceniti in gojiti, da potrdimo ljubezen do slovenske pesmi in dosežemo dobro raven kulturne ustvarjalnosti.

In vaše Gregorčičeve proslave?

Pripravljamo jih v mesecu novembru. Na teh srečanjih skušamo postaviti v ospredje lik slovenskega pisatelja oz. pesnika, ki smo ga spoznali na izletu. Proslava želi biti tudi kamenček v mozaiku hvalenosti slovenskim ustvarjalcem, pri katerih črpamo moči za vsakodnevno preživetje.

Kako gledaš na svoje delo pri zboru in kaj meniš o njegovi vzgojni vlogi?

Delo pri zboru, kot pri vsakem kulturnem društvu, zahteva od odbornikov veliko napora, truda, kajti včasih premalo mislimo na to, kaj lahko storimo za svoje otroke, kaj jim lahko nudimo. Težko jih je motivirati, spodbujati k petju, igranju instrumentov, recitaciji, dramatizaciji, saj je lažje privabiti otroka k žogi, k računalniku, plehkim in kičastim televizijskim oddajam. Pri tem odigravajo vidno vlogo tudi starši, če otroka spodbujajo h kulturnemu udeleževanju. Včasih imam vtis, da nekateri starši le malo cenijo delo, ki ga opravljajo športna, glasbena in kulturna društva pri vzgoji otrok. Zavedati se mora-

mo, da so te dejavnosti naše bogastvo, saj opozarjajo na našo življenjskost.

Ob poslušanju petja in recitalov si otrok privzgaja glasbeni okus in se notranje bogati. Pesmi nas namreč oblikujejo, nam spreminjajo obraz in srce. V pesmih iščemo nove življenjske možnosti, v učenju pesmi se učimo spoštovati, razumevati in ljubiti drug drugega. Petje človeka bogati, utrjuje njegov zavest o tem, da je sestavni del neke družbe in da mora v tej sredi prispevati svoj delež za končni uspeh. V nasprotnem primeru pa obstaja nevarnost, da bi bil brezbrizen, apatičen za družbeno dogajanje. Zaradi tega bi morale biti vse kulturne dejavnosti deležne enake pozornosti s strani tistih, ki upravljajo naše družbeno dogajanje.

Osebnost je moja dejavnost pri zborčku tudi trenutek sprostitev, veselja, odmika od vsakodnevnih problemov in težav. Pogosto sledim vajam, ker spremljam hčerko, ki ima motorične težave. Rada je v glasbeni družbi, saj se v njej zelo sprošča. Z velikim veseljem poje in rada nastopa.

Kakšne težave morebiti ovirajo vaše delo?

Na začetku našega delovanja smo naleteli na dokaj dober odziv vaše skupnosti in tudi občinske uprave, ki nam je sporazumno z didaktičnim ravnateljstvom nudila sobico v šolskem poslopju. V naslednjih letih pa je prišlo do določenih težav, ko nam nova oz. sedanja občinska uprava ni dovolila shajanja v šolskih prostorih. Zato so nastale težave pri rednem delovanju. Pevske vaje so potekale kar po domovih naših otrok in to kar za dobo enega leta. Rešitev smo našli pri obnovi stare hiše. Na pomoč so nam priskočili starši, strici in nonoti otrok, ki so s skupinskim podvigom poskrbeli, da imamo prijetno sobo. Tako se naša dejavnost uspešno razvija brez večjih problemov.

Kako gledaš na globalno stvarnost mladih v svoji vasi?

Z veseljem ugotavljam, da je naša kraška dolinica zorana in posejana z mladim zdravim žitom. To bo obrodilo in dalo kruha za vse. To žito so naši otroci, ki se vključujejo v kulturne dejavnosti naše vasi, saj poleg našega društva delujejo še KD Danica, podružnica glasbene šole Komel, skavti. S temi organizacijami plodno sodelujemo, pogrešamo pa večje razumevanje in željo po skupnem delu s KD Danica, kar bi prav gotovo obogatilo vaško skupnost. Upam, da nas bodo otroci v prihodnosti še naprej "hranili" in razveseljevali z različnimi kulturnimi pobudami. Negujmo torej to dobro, vzgajajmo in podpirajmo njeno rast, ker samo tako omogočimo otrokom aktivno kulturno udeleževanje, bogatimo njihovo otroštvo in ne nazadnje tudi svoje življenje!

USPEL ORGELSKI KONCERT V CERKVI SV. IVANA

Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici je prejšnjo soboto priredilo orgelski koncert, ki ga je imel v cerkvi sv. Ivana prof. Hubert Bergant. To je pravzaprav prvi tak koncert v stari goriški cerkvi, ki je danes sedež slovenske mestne duhovnije. Zanimiv je tudi zato, ker so v tej cerkvi stare enomanualne orgle s pedalom, ki jih je izdelal slovenski izdelovalec orgel Zupan. Gorica je imela v polpretekli dobi svoje znane izdelovalce orgel (tovarna Cecilija, Kacin, Valiček).

Program Bergantovega koncerta je bil vsekakor izbran nalašč za take vrste orgel. Obsegal je božična dela pastoralnega značaja raznih orgelskih mojstrov baroka in klasične, pa tudi modernejših smeri. Na sporedu so bila tako dela, ki so jih napisali J. Pachelbel, E.W. Zachow, G. Aldrovandini, E.X. Murschhauser, J.B. Schiedermayr, S. Sechter,

FOTO BUMBACA

J.F. Doppelbauer in naš Stan-ko Premrl. Kot je razvidno iz programa, gre predvsem za manj znane (razen Pachelbela) nemške skladatelje, ki pa so lepo zajeli v svoje skladbe duh božičnega misterija v glasbi. To so bile v glavnem krajše kompozicije, ki jih je slovenski orgelski mojster znal kljub malemu številu registrov

opremiti s primerno in barvito registracijo. Sam je na koncu še dodal svojo briljantno in učinkovito improvizacijo v stilu sodobne francoske orglarske šole, kot jo predstavljata recimo O. Messiaen. Izbrana in pozorna publika je organista Berganta nagradila s toplim aplavzom. AB

"SLAVA BOGU NA VIŠAVAH"

BOŽIČNI KONCERT V PODGORI

V torek, 6. januarja, je Prosvetno društvo Podgora priredilo že tradicionalno božičnico v domači cerkvi, ki je letos nosila naslov *Slava Bogu na višavah*. Za to priložnost je kot gost nastopil Mladinski pevski zbor Vrh sv. Mihaela, ki je prikazal recital *Sveta noč nam bo prinesla novega božičnega duha, ki se je izgubil v tem našem nemirnem svetu*; vrstile so se recitacije ter glasbene in zborovske točke, ki so jih otroci prijetno predstavili. Predstavo sta pripravili Doriana Devetak in Marja Feinig. V nadaljevanju je najprej nastopila moška pevska

skupina Akord, ki je zapela tri pesmi, med katerimi je bila tudi skladba *Polnoč je*, ki jo je komponiral dirigent zbora Mirko Špacapan. Nato pa se je predstavil še mešani zbor Podgora, ki je zelo ubrano zapel več božičnih pesmi. Med posameznimi skladbami je recitator bral dela slovenskih pesnikov. Na orgle je skladbe mešanega zbora spremljala Dalia Vodice. Vsi nastopajoči so znali ustvariti prijetno vzdušje, kar je s hvaležnostjo sprejela številna publika, ki jih je nagradila s prepričanim aplavzom.

"ŠTEVERJANSKE" JASLICE ANTONA PODVERŠIČA

FOTO BUMBACA

Če vas na sprehodu ob sončnem vremenu pot zane se na Solkansko polje, oglasi- te se pri Podveršičevih. Zgovorna gospa Marija vam bo pokazala velike jaslce v prostoru, kjer so včasih imeli znano osmico. Njen mož Anton, sin pokojnega Hermenegilda

Podveršiča, prvega števerjanskega župana, si je v treh letih, ko mu je delo v vinogradu dopuščalo (predvsem ob deževnih dneh in zimskih večerih) omislil in izdelal take jaslce, ki bi ponazarjale števerjansko vasico iz njegovih mladih dni: cerkev, mogočno grajsko poslopje, kovačijo (za

PETA ŠTEVILKA
OTROŠKE REVIE

VESELO S PASTIRČKOM V NOVO LETO!

Z radostnim korakom je Pastirček stopil v novo leto in prinesel mladim bralcem svojo peto številko. Vsem želi, da bi srečno preživeli predzadnje leto tega tisočletja in vam podarja privlačno pisan koledar, iz katerega mežikajo simpatični prijatelji iz stripov, rojeni izpod peresa Walterja Grudine. Tudi debelušen Danilin snežak in pesmica o novem letu Ivanke Zavadlav želita Pastirčku in njegovim "navijačem" veliko uspehov. Vsi skupaj zatrdno obljubimo, da bomo letos po nasvetih Ljube Smotlak pazili, kako pozdravljamo in bomo opustili tisti ciao, ki je tako brezobzirno izpodrinil naše lepe slovenske pozdrave. Zraven pa ne boste pozabili zapeti nekoliko nagajivo ljudsko pesmico *Izak, Jakob, Abraham*, ki jo predlagata Marja Feinig in Damijana Čevdek. Spotoma si boste na Pastirčkovih straneh ogledali fotografske posnetke zborčkov, ki so nastopili na lanskem Mali Cecilijanki. Na knjižno polico je Ana Rupil postavila *Coprnico Zofko* Svetlane Makarovič in *Razbojnik* z Marsa Gregorja Strniše. Tudi pesmi in svetopisemske uganke V. T. Arharja ne smete prezreti. Čakata vas še *Zajček Dolgohec* Marize Perat, in kratka zgodba *Zlate Volarič o Matejki in mravlji*. Najmlajši bodo radi pomagali ptičkom pri do oblozene krmilnice. Če pa zebe tudi vas in bi radi popili kaj toplega, si pripravite sladki napitek Superkuharharja. Svoj dopis so tokrat Pastirčku poslali četrto in peto-šolci OŠ A. Sirk iz Sv. Križa pri Trstu. Novembra so imeli slovesno praznovanje 150-letnice domače župnije. Ugleden gost je bil tržaški škof Ravignani. Na akademiji so zaigrali igrice *V nedeljski šoli*, ki so jo po izrezu iz Slomškovega življenjepisa spisale učiteljice. IK

DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ: Amalija Ferigo v spomin na svoje rajne 200.000; N.N. 300.000 lir. (Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki).

ZA NOVO cerkev v Dolu: Alojzija Jelen 750.000 lir; N.N. 2.000.000 lir.

ZA CERKEV v Gabrjah: Jelka Marušič Florenin 50.000; N.N. 50.000; N.N. 55.000; Dora Koron Florenin 10.000; Ljudmila Špacapan za ogrevanje 50.000; Kristina Devetak 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrh: Berta Devetak 15.000; Zora Devetak Malič, Peč 28, 30.000; Helka Devetak 10.000; Dario Fantin 30.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: M.K. za cvetje 5.000; Laura Ožbot 200.000; Jolanda Pahor 50.000; N.N. 50.000 lir; Ana Ferlat 25.000; N.N. za cvetje 10.000; Leopold Ožbot 100.000 lir.

ZA MePZ Rupa-Peč: Jolanda Pahor 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: Zora Devetak Malič 40.000; N.N. 50.000; Angelo in Ida Petean 100.000; N.N. 50.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: N.N. 300.000 lir.

ZA SLOV. Karitas: Cilka 50.000 lir; B.T. Mavhinje 200.000 lir.

AMALIJA FERIGO v spomin na svoje rajne po 50.000 lir za Sveto goro, za Novi glas, za Zavod sv. Družine in za misijone.

ZA SLOVENSKE misijonarje na Madagaskarju: N.N. 1.000.000 lir.

ZA SEMENIŠČE v Vipavi: N.N. 1.000.000 lir.

ZA OTROKE p. misijonarja Saksida: N.N. 1.000.000 lir.

ZA NOVI glas: N.N. 500.000; Z.S. 20.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: N.N. 300.000 lir.

OSTALI DAROV PRIHODNJIČ

OBVESTILA

POTOVANJE V BENELUX. Vabimo Vas na šestdnevno potovanje z Novim glasom v Benelux od 6. do 11. julija. Odhod z avtobusom iz Gorice in Trsta do Benetk, od koder bo polet v Amsterdam. Nato ogled mesta in potovanje z avtobusom po Nizozemski preko Haaga, Rotterdama do Bruslja. Vrnitev z letalom. Vabimo Vas, da se čimprej vpišete in vplačate akontacijo 300.000 lir. Vpisovanje do zasedbe mest v avtobusu. Vsak udeleženec mora imeti veljav-

no osebno izkaznico ali potni list.

V KULTURNEM centru Lojze Bratuž razstavlja do 20.2.1998 Andrej Kosič. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure.

KULTURNIDOM - Gorica: v soboto, 17. t.m., bo ob 20.30 v veliki dvorani koncert v sklopu 4. revije Kraških pihalnih godb na pobudo ZSKD. Vstop prost.

APOSTOLSTVO SV. Cirila in Metoda - Gorica in župnija sv. Andreja v Štandrežu vabita ob začetku molitvene osmine za edinost kristjanov k euharističnemu bogoslužju v vzhodnem obredu. Bogoslužje bosta vodila gospoda Angel Kosmač in Joško Markuža s sodelovanjem ekumenskega zbora iz Gorice. Liturgija bo v nedeljo, 18. t.m., ob 17. uri v cerkvi v Štandrežu.

V OBČINSKI sejni dvorani v Števerjanu bo v torek, 20. t.m., ob 19. uri predavanje za kmetovalce o novostih, ki jih prinašajo Proračunski zakon za leto 1998 in povezovalni zakoni (nov način obračunavanja davka na dodano vrednost IVA za kmetovalce od 1.1.98; davek IRAP; postranski davki). Predaval bo dr. Sergio Mogorovich.

ČESTITKE

Katji in Davidu želijo na novi skupni življenjski poti veliko sreče in medsebojnega razumevanja. Medžina Bandedelj, PD Podgora, MePZ Podgora in MoPS Akord

DODATNA UGODNOST KMEČKE BANKE

Stranke KB lahko z novim letom računajo na še eno dodatno ugodnost. Okence glavne- ga sedeža na Korzu Verdi namreč enkrat tedensko, in sicer ob četrkih, posluje neprekinjeno od 8.20 do 17.45. S to novostjo, katere poskusno obdobje bo trajalo dva meseca, si nadeja vodstvo goriškega denar- nega zavoda omogočiti dostop v banko tudi tistim strankam, ki se s težavo lahko poslužujejo bančnih uslug med običajnim delovnim urnikom. Banke te- žijo danes po vse bolj popolnem in kakovostnem servisu; tudi podaljšan celodnevni urnik spada v iskanje večje kompetitivnosti. Ob tem velja sicer po- vedati, da ima tudi Agencija 1 Kmečke banke svojo specifično, saj posluje ob sobotah zjutraj in to v veliko zadoščenje kori- stnikov. Prav zato je vodstvo banke prepričano, da bo tudi u- vedba podaljšane in nepre- kinjene delovne urnike pred- stavljal novost, ki bo gotovo naletela na odobravanje strank.

SKPD FRANČIŠEK BORGIIJA SEDEJ IZ ŠTEVERJANA

vabi na koncert
zbora

BRIGATA ALPINA JULIA,

ki bo v nedeljo, 18. januarja, ob 16. uri
v Sedejevem domu.

KATOLIŠKA KNJIGARNA, TRAVNIK 25, GORICA

vljudno vabljeni na predstavitev publikacije
Raika Dolharja

KRAŠKA SIMFONIJA

Delo in avtorja bo predstavila pisateljica Ivanka Hergold. Prisoten bo tudi založnik Igor Starc

Petek, 23. januarja 1998, ob 18. uri.

TRADICIONALNI DAN EMIGRANTA

"NAJ ŽIVIMO SLOVENSKA BENEČIJA IN SLOVENSKI LJUDJE"

ERIKA JAZBAR

Na prazniku Sv. Treh kraljev so beneški kulturno-družbeni delavci priredili v teatru Ristori v Čedadu tradicionalno novoletno srečanje *Dan emigranta*.

V torek popoldne se je na 36. izvedbi te najstarejše in najpomembnejše manifestacije slovenskih organizacij videmske pokrajine zbralo veliko število Benečanov in Slovencev, ki so napolnili nemajhno čedadsko dvorano. Program manifestacije je bil pester in zato zanimiv za vsakogar, saj je ob vsakoletnem nastopu beneškega gledališča gostil novoizvoljenega senatorja Mitjo Volčiča, prisluhnili smo tudi spodbudnim besedam župnika iz Barda Renza Calligara ter nastopu zbora in orkestra srednje šole iz Špetra.

V teh desetletjih se je Dan emigranta spremenil ter obogatil, saj je od prvotnega snidenja takrat številnih beneških emigrantov, ki so se vračali za božične praznike v domače kraje in so na tem srečanju voščili ob novem letu, manifestacija ohranila v bistvu le ime: danes predstavlja prireditev pomembno kulturno-družbeno srečanje vseh tistih, ki soustvarjajo realnost teh slovenskih krajev, neke vrste dan slovenske kulture, pri kateri igrajo glavno vlogo slovensko-beneška beseda, pesem in glasba oz. beneški ljudje.

Številne prisotne je najprej razveselila harmonika Ezia Qualizze in Roberta Bergnacha, nato je nastopila vokalna in instrumentalna glasbe-

na skupina otrok iz srednje šole D. Alighieri iz Špetra pod taktirko Nina Specogne: gre za skupino študentov drugega in tretjega razreda nižje srednje šole, ki je nastopala že na lanskoletnem Minimitfestu v Čedadu.

V imenu slovenskih organizacij iz videmske pokrajine je na odru spregovoril župnik iz Zavrha in Barda v Terskih dolinah Renzo Calligaro, ki je nagovoril prisotne v terskem narečju in italijanskem jeziku. Duhovnik je po rodu sicer Furlan, vendar se je v več kot dvajsetih letih duhovnega vodenja te slovenske župnije naučil jezika naših ljudi. Calligaro je v svojih prodornih in klenih besedah govoril o iztekajočem stoletju, ki je bilo za Slovence in Benečane posejano z marsikaterim žalostnim dogodkom: naše ljudi so preganjali, slovenski jezik je bil prepovedan, kljub temu pa se Slovenci niso vdali, beneški človek je ohranil svojo kulturno in jezikovno identiteto s trudom, vztrajnim delom, pogosto v tišini in v temi nestrpnosti. V krajši apologiji našega človeka v tem stoletju

je nadalje povedal, da živijo v Beneški Sloveniji dobri ljudje, ki so ostali zvesti sebi in domovini tudi v najtemnejših obdobjih zgodovine. Sicer pa je "huda ura" za nami, rojeva se nova Evropa, ki jo sestavlja mozaik narodov, kjer ima vsaka kultura svoj prostor in vlogo. Benečija lahko postane most med slovanskim in latinskim svetom, med vzhodom in zahodom, med obema deloma pljuč Evrope, seveda če bo ovrednotila svoj jezikovni kulturni in moralni prostor.

Drugi pomembni in pričakovani govornik je bil politik Mitja Volčič, ki ni razočaral prisotnih. Nadaljeval je razmišljanje Calligara, vendar z zornega kota konkretnega politika. "Prihaja Evropa, meje izgubljajo svojo moč; obmejna območja niso več periferična ali obrambna linija proti nasprotniku, temveč v novi geopolitični sliki pridobivajo svojo centralnost. Čakajo nas novi izzivi in tveganja, vendar tudi rezultati." Obljubil je, da se bo angažiral za prepoved Benečije in pri tem nanizal konkretne probleme, ki čakajo na primernejše prijeme. Iluzorični op-

timizem je odveč, ko imaš pred sabo primer občine Dreka, ki je v tem stoletju izgubila štiri petine svojega prebivalstva. Potrebni so jasna in objektivna slika realnosti, uresničljivi projekti in sintonija z deželno upravo oz. institucijami. Za prepoved teh krajev so potrebne infrastrukture, vzpodbujati je treba turizem oz. kmetijstvo, preveč časa že čakamo na vidljivost slovenskih oddaj RAI-a, rešiti oz. ohraniti je treba bolnišnico v Čedadu, vendar v svojih projektih in zahtevah moramo razmišljati trezno oz. sprejemljivo za pristojne oblasti. Zaščitni zakon za slovensko manjšino v Italiji je seveda streha, pod katero bi se lahko marsikateri problem rešil, in upati je, da na prihodnjem Dnevu emigranta ne bomo ponavljali istih besed.

Glavna točka popoldanske manifestacije je bil nastop Beneškega gledališča, vsakoletnega spremljevalca Dneva emigranta. V režiji Marjana Bevka so se publiki predstavili z Molierovo igro Jur, zaničan mož. V beneškem dialektu so zaigrali Adriano Garjup, Graziella Tomasig, Emauele Cicigoi, Renzo Gariup, Teresa Trusgnach, Marco Predan in Roberto Bernach. Deležni so bili dolgega aplavza in iskrenih čestitk.

Nazadnje povejmo še, da so tudi na letošnjem Dnevu emigranta predstavili Trinkov koledar za leto 1998, o katerem bomo obširneje spregovorili v prihodnjih številkah.

DOKUMENT O JUSARSKIH ZEMLJIŠČIH

V TOLMEČU TUDI NAŠI JUSARJI

ERIK DOLHAR

Deželni odbornik D'Orlandi je napovedal, da bodo v kratkem priredili deželno konferenco.

"Jusarska zemljišča je treba obravnavati kot necenjeno skupno imovino javnega in splošnega pomena. Prednosti, ki so iztržene iz teh zemljišč, se ne okoriščajo samo lastniki skupne imovine ali odbori za ločeno upravljanje jusarskih zemljišč, temveč vsa deželna in državna družba. Jusarska zemljišča potrebujejo poleg zaščite tudi tako upravo, ki bo upoštevala načelo, po katerem lastništvo jusarskih zemljišč pripada bodočim rodovom."

Taka je v sintetični obliki vsebina dokumenta "Jusarska zemljišča v goratih predelih Furlanije - Julijske krajine: problemi in perspektive", ki so ga predstavili v petek, 9. t.m., na sedežu Karnijske gorske skupnosti v Tolmeču (na sliki). Dokument so izdelali Odbori za obrambo jusarskih pravic krajev Arta, Forni di Sotto, Ravascletto in tržaškega Krasa ter komisija za jusarske pravice občine Ravascletto. Njihovi predstavniki so spregovorili na

petkovi predstavitvi. Naj takoj povemo, da je v imenu gostiteljev Federico Rossi brez pomislekov začel s posvetom samo v čisti furlanščini, podobno kot domači govorniki, ki so mu sledili.

Deželni odbornik za krajevne uprave Gianluigi D'Orlandi je uvodoma povedal, da je to srečanje naravno nadaljevanje posveta v Ravasclettu septembra lani, na katerem so sestavili dokument, o katerem so tokrat razpravljali. Poudaril je, da živimo v času, ko smo priča vrnitvi k vrednotam kmečkega sveta. Obljubil je, da bo že v petek, 16. t.m., predlagal deželni odboru program prve deželne konference o jusarskih vprašanjih.

V imenu številne delegacije kraških jusarjev je spregovoril predstavnik tržaških srenj dr. Vladimir Vremec (na sliki). Podčrtal je potrebo po čimprejšnji odobritvi deželnega zakona o jusarskih zemljiščih ter navedel razsodbo, na podlagi katere lahko tudi nepriznani odbori (jusi) upravljajo svojo nepremičninsko imovino. Omenil je tudi prednosti zakona Bassanini, ki ga lahko tako interpretiramo: če krajevne uprave niso kos upravljanju teritorija, naj to upravo poverijo srenjam oz. jusarjem.

Župan Sutria je omenil problem imenovanja posebnega komisarja za odpravo odborov za ločeno upravljanje jusarskih zemljišč. V imenu deželne vlade je v razpravo posegel tudi podpredsednik Miloš Budin, ki je prisotnim dokaj nazorno prikazal stanje na Tržaškem, kjer jusarska zemljišča ne pripadajo samo odboru za ločeno upravljanje teh zemljišč, ki imajo tudi redno svoje javne volitve, temveč tudi posameznim lastnikom - srenjam in jusom (komunele, ki so združene v Agrarno skupnost tržaške pokrajine, op. pis.).

Dokument, ki so ga predstavili v Tolmeču, se v bistvu zavzema za ovrednotenje in ureditev pravnega statusa jusarskih in srenjskih zemljišč v naši deželi. Pri tem bi morala prav Dežela odigravati bistveno vlogo, saj ima na tem področju primarno pristojnost in bi morala odobriti poseben zakon. Morda tudi zaradi tega sta se petkove predstavitve udeležila tudi deželni odbornik D'Orlandi in podpredsednik Budin.

DALJE

EVROPA NARODOV (1)

VIDA VALENČIČ

Vpogled na slikovito manjšinsko prizorišče v Evropi je zanimiv, predvsem če posamezno manjšinsko situacijo tolmačimo kot kosček širše manjšinske sestavljenke. Deli se seveda korenito razlikujejo drug od drugega, hkrati pa so del ene in iste enote, to je nekakšne vseevropske manjšinske stvarnosti, ki predstavlja podobne probleme. Vpogled v ta manjšinski svet je zato toliko zanimivejši, če gledamo na različne situacije predvsem z očesom pragmatika. Zanimivo je predvsem proučiti, kako se posamezne manjšine kretno znotraj državnih institucij, kakšne odnose vzpostavljajo s svojimi večinskimi sosedi, kako se uokvirjajo v evropske institucije. Naš splošni oris različnih manjšinskih situacij bo zato težil predvsem v to smer, namen pa je predvsem, da bi se dotaknili tiste bistvene lastnosti, ki označuje vsako posamezno manjšino (značilnost slovenske manjšine bi lahko bila naša vsesplošna razdvojenost...).

nismo pričakovali. Britansko otočje je vse prej kot izključno angleško; na njegovi površini se pretakajo še valižanski ter gaelški jezik v dveh različicah: škotska gaelščina ter irska gaelščina, ki se med seboj razlikujeta nekako tako

kot italijanščina in španščina. V zadnjih letih vedno številnejša sredstva javnega obveščanja poročajo o pravem prebujanju in razcvetu keltških jezikov ter zavesti, ki se upira vedno bolj množičnemu in mogočnemu vplivu angleškega sveta. Daljnovidni

britanski premier Blair je končno dovolil, da se izvede referendum za t.i. "home rule", to je ustanovitev avtonomnih organov na Škotskem in v Walesu; s to pozitivno potezo je preprečil krepitev separatističnih teženj predvsem na Škotskem. Britanski predeli, v katerih so prisotne etnične manjšine, so namreč v stoletjih prenašali angleško nadvlado, uspelo pa jim je ohraniti čisto samostojno kulturno podobo. Angleška oblast je bila tako močna, da so keltški jeziki skoraj izumrli (posebno na Škotskem in Irskem); dejansko je bil to, po Hechterjevih besedah, pravi "notranji kolonializem", kar je v ekonomiji razvidno še danes. Kljub temu so se Valižani, Škotje in Irci v tem stoletju kulturno osamosvojili in se organizirali v številne kulturne in politične organizacije, ki v prvi vrsti skrbijo za ohranitev/ožvitev svojih ogroženih materinskih jezikov. V tem je seveda opazna velika razlika med našo manjšino in manjšinami, kot so Valižani, Škotje ali Irci. Slednja skupi-

na, t.i. keltški narodi (med katere uvrščamo tudi Bretonce), se ne more opirati na noben "matični narod", ker ta ne obstaja. Poleg tega se boj za ohranitev njihovih jezikov opira na različnih postavkah. Nadvlada angleškega jezika je korenito spremenila kulturno sliko teh področij, kjer danes le manjšina razume in govori teritorialni jezik: v Walesu tako živi nekaj več kot dva milijona prebivalcev, to pa nikakor ne pomeni, da govorijo valižansko. Teh je namreč nekaj več kot 500.000. Škotski in irski predeli so v tem pogledu še bolj na psu. Dejansko govori škotsko in irsko gaelščino le nekaj tisoč prebivalcev zahodnih predelov Velike Britanije in Irse. Posledica večstoletne kulturne nadvlade angleškega sveta je tako absurda situacija, v kateri se nahaja irski jezik: Evropa ga uvršča med manj razširjene jezike. O tem in še drugih značilnostih keltških manjšin zahodne Evrope pa prihodnjič.

KELTSE KULTURE NA SKRAJNEM ZAHODU EVROPE

Če nam prst drsi po zemljevidu Evrope, nam skrajno zahodni predeli pokažejo izredno raznoliko narodnostno sliko, ki si je na prvi pogled

PROJEKTI IN POBUDE ZA SODELOVANJE MED GORIŠKO POKRAJINO IN OBČINAMA NOVA GORICA IN BRDA

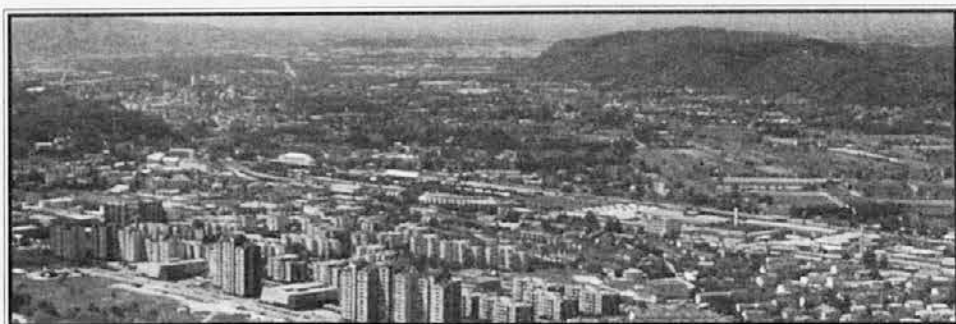
MARJAN DROBEŽ

Občina Brda je čedalje bolj usmerjena k razvijanju in poglobljanju najrazličnejših stikov in sodelovanja s sosednjimi območji v Italiji, pri čemer uporablja tudi izkušnje in spoznanja iz preteklosti. Njena zemljepisna lega je zelo prikladna, saj meji z občinami, ki pripadajo goriški in videmski pokrajini. Med njimi je tudi občina Števerjan.

V petek, 9. t.m., je v okviru Študijskega središča grad Vipolže ter t.i. Programa Phare CBS pripravila briška občina posvetovanje o pogojih in možnostih čezmejnega sodelovanja med Slovenijo in Italijo, zlasti upošteva povsem

nove politične in gospodarske razmere ob sprejemu Slovenije v Evropsko zvezo. Sodelovalo je večje število strokovnjakov, politikov in javnih delavcev. Med udeleženci so bili podžupan občine Brda Bruno Podveršič, arhitekt Izidor Simčič, podpredsednik goriške pokrajine Vittorio Brancati, dr. Marjeta Kranner iz goriške po-

se vse občine v goriški pokrajini sporazumele, da bo čezmejno sodelovanje s Slovenijo usklajevala, pospeševala in usmerjala pokrajina. To torej pomeni - dodajamo - da se bo takšnemu dogovoru oz. političnemu okviru najbrž prilagodila tudi goriška občina, ki sedaj izvaja svoj program stikov z Novo Gorico.

krajinske uprave, župan občine Krmin Maurizio Paselli, predsednik Zveze za Primorsko mag. Lucijan Vuga, ravnateljica Goriškega muzeja magister Slavica Plahuta ter univerzitetni profesorici Sara Santoro in Stefania Tagliabue iz Bologne oz. Forlija.

Posege udeležencev posvetovanja lahko povzamemo v ugotovitvi, da so govorili stvarno ter poudarjali nujnost sodelovanja ob slovensko-italijanski meji z vidika izzivov in razmer, ki bodo nastale čez nekaj let, ko bo Slovenija postala članica EZ. Arh. Izidor Simčič je uporabil simbole, ko je na primer dejal, "naj se Sloveniji in Italiji zberejo na državni meji in razpravljajo o skupni prihodnosti". Vsi, je dodal, "se moramo povezati in sodelovati". Zanimiva so bila tudi razmišljanja podpredsednika goriške pokrajine Brancatija. Povedal je, da so

PREPREČITI MOREBITNA TRENJA IN NAPETOSTI OB PRIČAKOVANI ODPRAMI MEJE

Na posvetovanju so prebrali prispevek iz prve številke novega glasila pokrajinske uprave v Gorici, *La Provincia Isontina*, ki pojasnjuje politiko čezmejnega sodelovanja na našem območju. V omenjenem članku je med drugim zapisano tudi naslednje: "Slovenija bo najpozneje v prihodnjih petih letih vstopila v EZ. Bližamo se torej cilju, ki ga sosednja država utemeljuje že od leta 1991. Prihodnost goriške pokrajine bo v naslednjih letih, če nam je všeč ali ne, odvisna predvsem od tega, ali bomo znali izrabiti možnost ob vstopu Slovenije v EZ. Prilagoditi se bo treba novemu stanju. Vpliv Gorice, središča pokrajine, se bo zaradi zemljepisnih in zgodovinskih razlogov razširil tudi na sloven-

vensko kulturo. Zamisel goriške pokrajine je, da bi pričakovane spremembe v največji meri izrabila, ob taki politiki in usmeritvi pa ne bo dovolila, da jo postavijo pred izvršena dejstva. Na to je treba opozoriti najprej Rim in Ljubljano, nato pa tudi evropske ustanove v Bruslju."

Podoben program o vlogi Goriške v preteklosti in v novih političnih razmerah ima tudi Goriški forum v Novi Gorici. Na posvetovanju v Goriških Brdih so obravnavali veliko najrazličnejših novih projektov in pobud za čezmejno sodelovanje na Goriškem. Gre za ovrednotenje teritorija ter njegovih možnosti in pogojev. Za vse predloge pa bo seveda potrebno pridobiti soglasje slovenske in italijanske vlade, financiranje posameznih projektov pa naj bi zagotovila Evropska zveza.

FORUM ZA GORIŠKO PROTI UPRAVNI RAZDELITVI NOVOGORIŠKE OBČINE

Politične stranke v Sloveniji se že pripravljajo na volitve novih krajevnih uprav, ki bodo proti koncu leta. Do tedaj naj bi izvedli tudi nekatere spremembe območij sedanjih občin in ustanovili okoli 20 novih organov lokalne samouprave. Aktualen je sklep ustavnega sodišča, da je treba občino Koper razdeliti na štiri nove občine, čemur pa tamkajšnji prebivalci nasprotujejo. Na območju sedanje občine Nova Gorica pa naj bi na zahtevo prebivalstva ustanovili novo občino Šempeter-Vrtojba. O tej pobudi bodo izvedli referendum, o njej pa bo dokončno odločal slovenski parlament.

Forum za Goriško, ki naj bi bil nestrankarska oz. nepolitična organizacija, je v nekem dokumentu, v katerem obravnava tudi spremembe v lokalni samoupravi na Gori-

škem, zapisal naslednje: "Pri preobrazbi lokalne uprave gre za poizkus krajevnih dejavnikov, da bi razbili Mestno občino Nova Gorica, tudi na mestnem območju in v mestu samem. Na ta način bi izničili 50-letno prizadevanja za zgraditev novega pokrajinskega središča, ki čedalje bolj nadomešča izgubljeno Gorico. Mesto bi razdelili in zmanjšali ter otežili razvoj in delovanje Nove Gorice, kljub temu da gre v bistvu za protustavno (!) dejanje, ko se poskuša razdeliti mesto na več občin in stališče vladnih organov ni odločno. V vsakem primeru bi bila omenjena škodljiva odločitev nedopustna. Tako Šempeter kakor Vrtojba sta bili že pred sedemdesetimi leti mestni območji in sestavni del mesta." Dodajamo, da sta obe naselji tedaj bili sestavni del Gorice.

M.

KMETJE V VIPAVSKI DOLINI DOBRI VARČEVALCI

Kmetijska hranilna Kreditna služba v Vipavi, ki ima območni značaj, že ves čas obstoja zelo dobro posluje. Ob koncu lanskega leta je imela okoli dve milijardi tolarjev sredstev, v okviru t.i. bilančne vsote. Vloge varčevalcev, vseh je bilo nad 9.500, pa so znašale milijardo 600 milijonov tolarjev. Ta podatek, ki Kmetijsko hranilno službo v Vipavi uvršča na prvo mesto med enakimi hranilno-kreditnimi organizacijami v Sloveniji, ponovno potrjuje že znano dejstvo, da kmetje v Vipavski dolini dobro in veliko varčujejo. To se je pokazalo tudi v letu 1997, ko je bil pridelek raznih kultur, zlasti sadja in povrtin, zaradi vremenskih nezdod majhen in ustrezno se je znižal tudi dohodek kmetov varčevalcev.

Kmetijsko hranilno-kmetijsko službo v Vipavi je vzorno in odgovorno vodila direktorica Katarina Plahuta, ki pa je v začetku tega leta odšla v pokoj. / M.

LJUBLJANA KONČNO IMA ŽUPANJO

V Ljubljani je bil v nedeljo drugi krog volitev za novega župana oz. županjo. V balotazi sta sodelovala dva izmed sedmih kandidatov, ki sta v prvem krogu decembra lani prejela največ glasov. To sta bila kandidat skupine občanov ter strank SDS in SKD dr. Anton Jeglič ter Vika Potočnik, ki jo je kandidiral LDS. Slednja je dobila okoli 56% glasov ter je tako postala nova županja slovenskega glavnega mesta. Njen protikandidat pa je prejel okoli 44% oddanih glasov. Volilna udeležba je bila sicer zelo nizka: znašala je le nekaj nad 29% volilnih upravičencev. Glasovalo je več kot 66 tisoč Ljubljančanov, od skupno 214 tisoč upravičencev.

Mandat nove županje bo trajal le ok. 8 mesecev, t.j. do konca mandata, ki bi ga moral imeti bivši župan dr. Dimitrij Rupel, ki pa je odšel za veleposlanika v ZDA.

Nova županja je stara 41 let, po izobrazbi je učiteljica, rojena pa je bila v vasi Bučkovi pri Ljutomeru. Že kot mladenka se je posvetila politiki. Bila je poslanka Skupščine nekdanje Jugoslavije in pozneje poslanka Skupščine Slovenije. Po izvolitvi je dejala, da se bo pri opravljanju svoje funkcije zavzemala predvsem za uveljavitev strpnosti, znanja in odločnosti.

M.

VARČEVANJE ZA NOVE NALOŽBE V DRŽAVI

V Sloveniji se večja zaupanje v domače banke in druge finančno-denarne ustanove. Varčevalci imajo shranjenih v domačih bankah za nad štiri milijarde ameriških dolarjev vlog, in sicer v tolarjih ter v raznih tujih valutah. Nekaj manj kot dve milijardi dolarjev pa imajo shranjenih tudi domača podjetja. Ta denar je v slovenskih bankah naložen v zelo različnih oblikah; gre za vloge na vpogled, vezana sredstva, bančne depozite in podobno.

Od vsega domačega varčevanja je odvisna stopnja naložb v gospodarstvo, ki trenutno dosega 24% bruto domačega proizvoda (to je nova vrednost, ustvarjena z delom v gospodarstvu, storitvah in v drugih dejavnostih) oziroma znaša okoli 4,5 milijarde ameriških dolarjev letno. Za odločnejšo gospodarsko rast, ki bi Slovenijo lahko hitreje približevala državam članicam EZ, pa bi potrebovali vsaj 30-odstotno stopnjo domačih investicij.

Narodni dohodek na prebivalca je v Sloveniji lani znašal okoli 10 tisoč ameriških dolarjev, kar pa je le približno 60% povprečnega dohodka, ustvarjenega v petnajstih državah, članicah EZ.

M.

TERME ČATEŽ VEČINSKI LASTNIK HOTELOV V KOPRU

Družba Terme Čatež, ki je eden najbolj uspešnih turističnih velikanov v Sloveniji, je postala večinski lastnik podjetja Hoteli Koper. Za to poslovno potezo so se odločili zaradi spoznanja, da je Koper pomembno turistično središče z velikimi možnostmi za razvoj. Potencialnih gostov iz tujine naj bi bilo kar okoli dva milijona na leto. Seveda pa ne gre prezreti tudi pomena Kopra kot gospodarskega poslovnega središča Slovenske Istre. To območje pa je priljubljeni cilj tudi Slovencev iz tujnosti države ter iz Italije.

Nov večinski lastnik, ki je imenoval tudi novo upravo

Hotelov Koper, bo najprej obnovil Hotel Triglav v centru Kopra. Omenjeni hotel je zadnja leta naglo propadal, saj so obnovili le fasado objekta. V Termah Čatež so se odločili, da bodo k pripravi za obnovo pritegnili kar pet projektantskih organizacij. Do junija letos se bo Triglav spremenil v hotel visoke kategorije, s čimer naj bi spet postal privlačen za poslovneže in obiskovalce iz tujine, ki so v Kopru doslej pogrešali tako ponudbo. Novi večinski lastnik pripravlja tudi dokumentacijo za obsežnejšo obnovo hotela Žusterna. Terme Čatež naj bi v hotelske objekte na območju Kopra postopno vložile okoli 1,9 milijarde tolarjev. / M.

OBVESTILA

KULTURNI DOM Nova Gorica. Glasbeni abonma: Ljubljanski madrigalisti, dirigent Matjaž Šček. Ponedeljek, 19. januarja 1998, ob 20.15; za abonma in izven. Prodaja vsotopnic poteka uro pred koncertom.

HITOVE MUZE na Gradu Dobrovo v Brdih - Viteška dvorana galerije Zorana Mušiča: *Moskovski kvartet*, nastopajo Elena Denisova, violina, Igor Vološin, violina, Igor Gorsky, viola, Boris Baraz violončelo. Petek, 23. januarja 1998, ob 20. uri.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV IZ TRSTA

vabi na

BOŽIČNI KONCERT

v nedeljo, 18. t.m., ob 16. uri v cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici.

Spored božičnih pesmi bo izvajal ŽPZ Glasbene matice - vodi Tamara Stanese, kantato Matije Tomca *Slovenski Božič* združeni zbori, solisti in instrumentisti z območja openske župnije - vodi Janko Ban.

NOV PROSPEKT O DOLINI SOČE

MIRAN MIHELIČ

Lanska turistična sezona je pokazala, da lahko postane tudi turistično trženje donosno, če je neposredna ponudba res kvalitetna v tem enkratnem okolju. Čeprav je v dolini čez sto lastnikov apartmajev, pa jih je tudi v javnih publikacijah in tudi v tem prospektu predstavljanih le 54. Zanimivo bi bilo ugotoviti, v kolikšni meri je tu vzrok oddajanje na črno, ali gre za premajhno povezanost znotraj regije, ki nima formalnega združenja dobre turistične ponudbe, kar je za razvite turistične kraje v Sloveniji in svetu nekaj običajnega in koristnega. Oddajanje na črno je "koristno" le za začetnika, potem pa brez prave perspektive resnega razvoja podjetništva. Drug problem je tudi v tem, da je po zakonu koncesija za igralništvo podeljena pod pogoji, da gre denar iz tega dobička tudi za razvoj turizma v širši regiji. Na Bovškem pa doslej take-

Posoška turistična ponudba je predstavljena na svetovni borzi, treba pa bo več narediti za predstavitev bližnjim sosedom.

ga "čudeža" še niso imeli prilike videti.

Novi turistični prospekt o turistični ponudbi v Posočju so izdelali novembra prejšnjega leta. Natiskan je bil v več jezikih in tudi v angleščini za predstavitev na svetovni turistični borzi WTM v Londonu. Predstavlja turizem v občinah Bovec, Kobarid, Tolmin, delno pa tudi širši prostor severne Primorske. Usklajen je s strategijo CTPS, pri čemer ga je delno podprla tudi finančno, vendar so večji del stroškov nosila podjetja iz Posočja in sponzorji, ki se ukvarjajo tudi s turizmom. V distribucijskem delu so prikazani vsi informacijski kanali poslovnih subjektov.

Prospekt je izšel v nakladi 45.000 izvodov. Nosilec na-

loge v imenu naštetih občin je bil Alpkomerc Tolmin. Stroške so krili s prispevki CTPS, občin in sponzorjev iz idrijsko-cerkljanske ponudbe, postojnska turistična ponudba, kjer prednjači trženje postojnske jame, proizvajalci vina iz Brd, HIT N. Gorica, Nova KBM N. Gorica in Frutal Ajdovščina.

Glavni namen prospekta je pregledno in razumljivo predstaviti posoško turistično ponudbo. Predvsem so želeli izpostaviti tiste prednosti, ki jih v drugih dolinah Alp ni najti. Torej prepričljivo drugačnost, ki jo nudi Soča s svojim edinstvenim ribolovom in vodnimi športi, izleti, TNP in zgodovinski turizem.

Sledi še seznam vseh pomembnejših ponudnikov turistične dejavnosti, sponzorski del, kjer se ti predstavljajo kot dodatna obogatitev in pomembna programska dopolnitev.

POZITIVEN OBRAČUN ISKRE AVTOELEKTRIKA IZ ŠEMPETRA PRI GORICI

Koncern Iskra Avtoelektrika iz Šempetra, ki je več let bil v krizi, zdaj spet hitro napreduje. Izdelava avtoelektričnih predmetov se veča in je lani dosegla vrednost nad 14 milijard tolarjev. Kar 98% proizvodnje izvozijo v razvite zahodne države, vključno v tehnološko zelo razvite ZDA in Japonsko. V Italijo izvozi šempetrski koncern 16% proizvodnje, prodaja pa predvsem enosmerne motorje. Lani je Iskra Avtoelektrika, v kateri je zaposlenih nad 1.800 delavcev, utrdila vlogo vodilnega evropskega proizvajalca enosmernih motorjev za mobilno hidravliko, v Evropi pa je postala drugi največji proizvajalec izdelkov za gospodarska vozila. Postaja tudi velik proizvajalec izdelkov izbranih tehnologij, kot so hladno oblikovanje jekla, proizvodnja plastičnih izdelkov, aluminijasti odlitki in razna orodja. Pomembno vlogo pri pospeševanju izvoza v Italijo ima tudi trgovinsko podjetje Iskra Autel Srl v Gorici. / M.

ITALIJANSKO PRAVO

REFORMA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ (6)

DAMJAN HLEDE

● Glede na pogoje za subjekte Onlus je treba temeljnimi pravilom, izpostavljenim v prejšnjem nadaljevanju, dodati še naslednja:

- cilj družbene solidarnosti (gl. prejšnje nadaljevanje pod črko b) je v dejavnostih v sektorjih socialne in zdravstveno-socialne pomoči, dobrotelčnosti, zaščite, promocije in ovrnodnotenja umetniških in zgodovinskih spomenikov prisoten v vsakem primeru, ne glede na njihovo (nujno v drugih slučajih) usmerjenost k ne-članom;

- organizacije prostovoljcev spadajo v vsakem primeru med ustanove Onlus, ki pa bodo, tako kot tudi nevladne organizacije in socialne zadruge, ohranile tiste večje olajšave, ki jim jih namenjuje specifični zakoni;

- cerkvene ustanove državno priznanih veroizpovedi lahko postanejo Onlus le glede na dejavnosti v sektorjih naštetih pod črko a) v prejšnjem nadaljevanju;

- v nobenem primeru ne morejo spadati v kategorijo Onlus javne ustanove, trgovinske družbe različne od zadruge, bančne ustanove, stranke in politična gibanja, sindikati, združenja delodajalcev in delavskih kategorij.

● Pri finančnem ministru je ustanovljen poseben anagrafski urad organizacij Onlus, kamor se morajo vpisati vse ustanove, ki želijo biti sprejete v to kategorijo in koristiti njej namenjene olajšave. Obstoječe ustanove, ki so že doslej opravljale dejavnosti na priznanih področjih, imajo čas do 31. januarja, da se vpišejo v ta anagrafski urad. Gre za zelo kratek rok, saj je treba upoštevati, da bodo prej morale te ustanove sklicati izredni občni zbor (pravne osebe, tudi dobiti potrebna dovoljenja) za prilagoditev statuta načelom, ki jih določa zakon o reformi. Nerazčističeno ostaja vprašanje, kaj se bo zgodilo v primerih, da časovni rok ne bo upoštevan (verjetno samo posticipacija olajšav le od trenutka vpisa dalje in torej ne od 1. januarja dalje, kot naj bi bilo za ustanove, ki se bodo pravočasno vpisale).

● Glede olajšav je brez dvoma najpomembnejša tista, ki določa, da institucionalna dejavnost s ciljem družbene solidarnosti v nobenem primeru ne predstavlja, glede na neposredne davke, trgovinske dejavnosti. To pomeni, da tiste ustanove, ki za uresničitev svojih solidarnostnih ciljev izvajajo dejavnost, ki je lahko tudi v celoti trgovinske narave, ne bodo več z davčnega vidika enačene trgovinskim ustanovam.

Nič manj pomembne niso tudi druge olajšave: davčni odbitek za tiste, ki so izvedli v prid ustanov Onlus denarna darila do štirih milijonov, oprostitve obveznosti, pove-

zane z davkom Iva za emisijo potrdil o prejemkih v zameno za dobrine ali servise (*ricevuta in scontrino fiscale*), oprostitve davka na kolek, davka na vladne koncesije, davka na dedovanja in darila, davka Invm, davka na prireditve in olajšave v zvezi z registrskim davkom (davek v fiksni meri za registracijo nakupa nepremičninske lastnine ali stvarnih nepremičninskih pravic ter za registracijo ustanovnih aktov in statutar-nih sprememb).

DALJE

JE NOSEČNOST POSTALA LEGITIMNA OVIRA ZA ZAPOSILITEV?

Tretja kazenska sekcija kasacijskega sodišča je razsodila, da klinični testi za preveritev nosečnosti ali podvrženosti mamiliom, ki jih delodajalec zahteva od nekoga pred odločitvijo o zaposlitvi, ne predstavljajo kršitve petega člena zakona št. 300/1970 (t.i. statut delavcev), ki prepoveduje delodajalcu izvajanje pregledov o primernosti in nesposobnosti delavca zaradi bolezni ali poškodbe, češ da velja ta norma le za že zaposlene delavce, ne pa tudi v trenutku pred zaposlitvijo zaradi nedopustnosti analoške aplikacije kazenskih norm.

Člen 38 istega zakona predvideva namreč specifične kazni za primer kršitve omenjenega petega člena. Kazenska sekcija kasacijskega sodišča, ki se je na podoben način že izrekla v preteklosti, ni upoštevala trajne usmeritve sekcije za delavska razmerja istega kasacijskega sodišča, ki uveljavlja načelo parifikacije delavca pred zaposlitvijo tistemu, ki je že zaposlen, z ozirom na prepoved omenjene zakonske norme. Dalje ni upoštevala prvega člena zakona št. 903/77 o enakopravnosti moških in žensk z ozirom na delavska razmerja, ki izrecno prepoveduje katerokoli obliko diskriminacije ob vstopu v službo, ki bi temeljila na spolu ali na stanju poročenosti, družine in nosečnosti.

Zanikana parifikacija delavca pred vstopom v službo in po njej predstavlja torej, kljub temu da so se sodniki obrnili na zakonodajalca, češ da je njegova naloga "popraviti" omenjeno normo, dejansko "razorožitev" norme, saj je jasno, da se takšne diskriminacije, kakršne prepoveduje peti člen statuta delavcev, v veliki meri dogajajo prav pred zaposlitvijo, po drugi strani pa je jasno, da duh norme ne obstaja v zaščiti zgolj zaposlenega delavca, ampak delavca nasploh, to je osebe, ki je sposobna za delo.

DH

PREJELI SMO

POJASNILO ZVEZE NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

V zvezi s pismom, ki ga je Novi glas objavil v prejšnji številki, nam je izvršni odbor Zveze neposrednih obdelovalcev iz Trsta poslal naslednje pojasnilo, ki ga zaradi prostorske stiske objavljamo v skrajni obliki.

Ne kot odgovor na stališče Kmečke zveze, saj so se odnosi med stanovskima organizacijama v zadnjem času vidno poslabšali, dajemo v razmislek bralcem Novega glasa le nekaj ugotovitev.

1. Kmečka zveza "neizpodbito" dokazuje in trdi, da je povsem samostojna sindikalna organizacija in edina zakonita predstavnik slovenskih kmetov na Tržaškem, Goriškem itd. Pri tem pozablja, da se poslužuje istih služb, ki delujejo v okviru italijanskega združenja kmetov (CIA): istega patronata, istega centra za strokovno pomoč, istega centra za davčne storitve. Ne le to: prispevek, ki ga dežela F-Jk nudi kmečkim sindikalnim organizacijam, dobiva KZ glede na število članov znotraj italijanskega združenja kmetov (CIA).

2. "Naši organizaciji se zavzemata za odpravo posameznih kvot." (Pismo uredništvu NG z dne 5.1.1998) Vprašanje: Kdo? CIA in KZ?

"Za razliko od Coldiretti KZ meni, da je treba proizvodne kvote mleka... odpraviti vsaj na goratih področjih (pismo KZ Primorskemu dnevniku). Primorski dnevnik pa ni poročal, da je ZNO že leta 96 priredilo v Tolmeču veliko protestno manifestacijo za odpravo vseh kvot na goratih področjih. Manifestacije se je že takrat številno udeležilo tudi ZNO iz Trsta. Ta zahteva je prišla do izraza tudi v sklepnem dokumentu tržaške in deželne ZNO, ki smo jo posredovali političnim krogom na protestni manifestaciji.

3. "Kmečki zvezi sta proti vključitvi zasebnih zemljišč v Kraški naravni park... Coldiretti podprla zahteve Zelenih, da se Kras vključi v širše območje Kraškega parka" (Novi glas).

Zveza neposrednih obdelovalcev je že od samega začetka postavila skupaj z Zvezo lastnikov kraških zemljišč, čebelariskim konzorcijem in drugimi zahtevo, da morajo biti pri upravljanju kakršnegakoli parka soudeleženi tudi kmetje, lastniki in agrarne skupnosti - srenje. Skupaj z nekaterimi naravovarstvenimi organizacijami smo to posredovali deželniemu svetu, vendar ta predlog ni prodr. DSL je glasovala proti, KZ ni takrat zavzela nobenega stališča. Dejstvo pa je, da so politične sile na deželi podprle in uresničile zamisel o medobčinskem parku, ki je postal stvarnost, ali z drugimi besedami povedano, medobčinski park obstaja, je zakon. Zahteva, ki jo postavlja KZ, da bi Kraški park obsegal samo zaščiten območje, je zato povsem nestvarna, zavajajoča in grobo potvarja resnico; toliko bolj, ker so nekatere občinske uprave, napredne seveda, že posredovale Kraški gorski skupnosti perimetracijo bodočega medobčinskega parka.

ZNO je že od samega začetka menila, da je "politična rešitev" Medobčinskega parka, ki ga bo upravljala KGS in s tem dobila smisel za svoj obstoj, za kmetovalce vprašljiva, tako kot je vprašljivo dejstvo, ali politična oblast lahko v celoti predstavlja in zagovarja interese avtohtonega prebivalstva.

Za nas se je dopisovanje s KZ zaključilo že z odgovorom v PD pred enim mesecem. V kolikor pa bi KZ še vztrajala na tej poti, bo tudi Zveza neposrednih obdelovalcev naredila svoje zaključke.

- IZVRŠNI ODBOR
ZVEZE NEPOSREDNIH
OBDELOVALCEV - TRST

POUČNI KOLEDARJI ZA LETO 1998

GABRIEL DEVETAK

Lansko jesen nas je Založba Mladinska knjiga iz Ljubljane presenetila z novim pristopom in izdajo praktičnih ter poučnih koledarjev za leto 1998.

Zlasti je zanimiv in poučen zidni barvni koledar *Planet Zemlja 1998* s satelitskimi posnetki z vseh koncev sveta. Tako imamo na primer za januar prikaz voda in kopnega pod ledom na južnem delu Baltskega morja, ki ga zakrivajo sneg, led in oblaki. Ravno tako je zanimiv satelitski posnetek Antarktike za mesec februar, ki predstavlja med vsemi celinami najtežje dostopno, vendar je polna nedotaknjene in divje lepote. Zahodna obala Turčije pa je s satelita posneta in spada med sušne dežele v Sredozemlju. Morda bo ta posnetek navdušil možne turiste za počitnikovanje, saj slemenasta hribovja potekajo pravokotno na smer morske obale. Za mesec april pa je založnik poskrbel satelitski posnetek kalifornijskega potresnega pasu. Američani imenujejo Kalifornijo "deželo potresov" predvsem zaradi zelo aktivnega preloma svetega Andreja, ki poteka skoraj po vsej dolžini zvezne države. V maju se bomo preselili v Alžirijo, saj nam satelitski posnetek prikazuje alžirsko Saharo, to je pokrajino zvezdastih sipin. Nekateri prebivalci puščave imenujejo območje pesčenih sipin "morje brez vode". V juniju pa imamo bolj praktičen satelitski posnetek velemera na vodi, to je New York City v ZDA. Na posnetku takoj prepoznamo otok Manhattan med reko Hudson na zahodni strani in prelivom East River na vzhodni. V juliju pa se bomo sprehodili po Sibiriji in s pomočjo satelitskega posnetka opazovali tajgo ob Obu. Opazili bomo reko Ob, ki teče v srednjem toku skozi največja močvirja na svetu. V

vročem avgustu pa bomo spremljali posnetke Kilimandžara v Tanzaniji, to je najvišja afriška gora, ki je izredno pestro prikazana s satelitskim posnetkom. V septembru bomo opazili Grand Canyon kot vztrajno reko v ZDA, ki je prek 450 kilometrov dolg, do 30 kilometrov širok in 1600 metrov globok kanjon in je daleč največji na svetu. Iz severne Amerike se bomo preselili v južno in s pomočjo satelitskega posnetka uživali nad Argentino, to je ravninski pampami z rodovitnimi stepskimi tlemi. V novembru pa bomo pokukali s satelitskim posnetkom na tropski deževni gozd Amazonije v Braziliji. Za konec leta pa bomo ob topli peči ali radiatorju strmeli v satelitski posnetek, ki prikazuje ledenike, ki preoblikujejo površje v južni Ameriki na območju med državama Čile in Argentino. Globoko v čilskih Andih ležeče jezero O'Higgins je nastalo v ledeniško preoblikovanih gorskih dolinah in je lepo vidno na tem decembrskem posnetku.

Za najmlajše pa je Založba MK pripravila pravični koledar 1998 in prikazuje bogate ilustracije številnih slovenskih avtorjev. S tem koledarjem, ki je zlasti za naše otroke zelo poučen, bomo uživali tudi starejši in pripovedovali otrokom zanimive zgodbe v posameznih mesecih.

Za ljubitelje konj pa je Založba MK izdala izredno lep stenski koledar z najpomembnejšimi rasami konj: lusitano, poni skalnega gorovja, nonius, darmoorski poni, frizije, mustang, connemara, ahaltekinec, clevelandski rjavec, orlov kasač idr. Pri vsakem konju v vsakem mesecu so navedene najpomembnejše njegove lastnosti. Na zaključku koledarja pa še letni plan za leto 1998.

ROKOMET

CELJANI ZASLUŽENO
PREMAGALI TRŽAČANE

Oči številnih zamejskih ljubiteljev rokometu so bile v nedeljo podvečer nedvomno uperjene na igrišče nove tržaške športne palače "Palacalvol", kjer je bilo na sporedu srečanje evropske lige prvakov med domačimi italijanskimi državnimi prvaki Genertela in gosti, slovenskimi prvaki Celja Pivovarne Laško (na sliki v obrambi). Srečanje ni bilo razočaralo pričakovani ljubiteljev tega sicer dokaj grobe športa, saj je bila tekma za 30 minut izenačena (12-13 na koncu prvega časa). Brez svojega glavnega balkanskega asa Kuzmanovskega pa so Tržačani na koncu naleteli na nepremostljivi obrambni zid Celjanov, med katerimi se je še zlasti izkazal vratar Peric z nekaterimi izrednimi posredovanji, ne da bi pri tem pozabili na zelo produktivna napadalca Pungartnika in "bivšega Tržačana" Jelčiča. Na koncu so tako Tržačani morali priznati premoč slovenskih šampionov in poraženi za-

pustili igrišče. KONČNI IZID: Genertel Trst - Celje Pivovarne Laško 20 - 27.

Po tekmi je zadovoljni in relaksirani trener Celjanov Zdravko Zovko (na mali sliki) izjavil: "Trst je plačal odsotnost Kuzmanovskega, saj je brez svojega strelca v 2. polčasu trpel naš ritem. Ko smo strnili vrste v obrambi, Tržačani niso uspeli prodreti skozi našo obrambno črto 6-0. Verjetno bi nas s tako kakovostnim strelcem, kot je Kuze spravili v težave. Vsekakor lahko rečem, da tržaška ekipa stalno napreduje; če se želi priboriti med "velike", pa bi morala imeti daljšo klop. Lahko bi bilo tudi bolje, ko bi imeli enega vratarja več, ki bi lahko na najboljši način branil svoja vrata za vseh 60 minut igre."

Slovenski rokometiški toorej v Trstu ponovno dokazali, da je njihov rokomet na višji kakovostni ravni kot italijanski.

KOŠARKA

OLIMPIJA UGNALA BARCO

Sredi tedna so Ljubljančani povsem nadigrali Katalonce. Izjava kapetana Hauptmana.

Nabito polna Hala Tivoli je v četrtek, 8. t.m., v prvem kolu drugega dela evropske lige pričakala eno najmočnejših peterk na Stari celini in enega glavnih favoritov za osvojeitev končnega naslova (tudi zato, ker bodo spomladi gostili play-off): katalonsko Barcelono. Union Olimpija se je na tekmo skrbno pripravila, kar se je poznalo tudi na tribunah, saj so njeni najzvestejši navijači - Green dragonsi (zeleni zmaji) čez celo južno stopnišče odvisli ogromno slovensko trobovico. Ljubljančani so začeli silovito in si z odličnimi akcijami mladega Slavka Duščaka, akrobatskimi potezami temnopoltga Američana Taylorja in nepogrešljivo roko veterana, kapetana "zmajčkov" Dušana Hauptmana priigrali tako visoko prednost, da jo izkušeni Katalonci s srbskim asom Aleksandrom Djordjevičem na čelu niso zmogli nadoknaditi. Zeleno-beli so s svojimi atraktivno in uspešno izvedenimi akcijami večkrat pognali na noge zbrano množico (med katero je bilo

več običajnih častnih gostov od predsednika Kučana z ženo Štefko do Zorana Thalerja, Igorja Bavčarja in drugih), ki je Ljubljančane ob koncu, po zmagi za več kot 30 točk, tudi primerno poplačala z bučnim ploskanjem. Komentar nam je tokrat dal kapetan Dušan Hauptman (na sliki): "Treba bo nadaljevati s takim delom kot doslej in se dvigovati na lestvici, kajti osebno mislim, da to mesto, ki ga trenutno zasedamo, ni realno in da moramo strmeti višje. Seveda bo treba še veliko tekem zmagati."

Kaj pa cilji Olimpije v evropski ligi?

Cilji so še vedno začetni: ostati v evropski ligi, čeprav na tihem vsi upamo na kaj več, kajti play-off, oz. vsaj 4. mesto v skupini si želimo,

JURE KOŠIR DAJE OBRAČUN IN
NAPOVED ZA OLIMPIJSKO SEZONO

ERIK DOLHAR

Prvi letošnji tekmi za svetovni pokal v Kranjski Gori sta bili tudi priložnost, da v krogih slovenske smučarske reprezentance vprašamo za obračun minulega leta in za napoved letošnje olimpijske sezone.

Na pogovor je najprej pristal najboljši slovenski smučar zadnjih let, 27-letni Mojsi Strančan Jure Košir (na sliki).

Kako bi najprej ocenil leto, ki se je komaj izteklo?

S športnega stališča ni bilo najbolj uspešno. V bistvu je bilo to moje slabše leto, če jih primerjam s prejšnjimi. Drugače pa je bilo za zasebno življenje še kar prijetno.

Vrnimo se raje k športu. Kaj si od letošnje olimpijske sezone pričakuješ?

Največ prav na olimpijskih igrah, o katerih že dolgo razmišljam. Tam bi rad dosegel dober rezultat. Vsi moji treninzi so podrejeni temu, da bi bil tam v najboljši formi. Zelo hitro se bližata dneva, ko bosta na sporedu slalom in veleslalom. Upam, da bo to zame pravi dan!

Si probleme z materiali oz. s smučarskimi čevlji rešil?

Ja, saj teh problemov v bistvu ni bilo, kar se je pokazalo že na tisti tekmi v Sestriesu, kjer je vse skupaj dobro delovalo. Problem je bil zgolj s smučarskega tehničnega vidika, kjer sem morda malo "zaspal" v primerjavi s konkurenco.

kar pa ni nemogoče glede na izenačenost lige. Vendar: danes praznujemo, jutri pa gledamo in treniramo naprej.

Kako pa si razlagaš svojo ponovno odlično igro, kljub ne ravno rosnim mladostim?

Hvala za kompliment, kajti jaz sem še vedno mlad, drugače se ne bi ukvarjal s športom tako dolgo. Nič me ne preseneča: že 15 let, odkar sem profesionalni, veliko in dobro treniram, tako da me to sploh ne preseneča. Imam tudi dovolj veliko minutažo, da lahko dobro igram, kajti to je predpogoj ob taki starosti. Če veliko igraš, lahko igraš tudi dobro! Danes sem v bistvu samo nadaljeval s tistim, kar je prva peterka začela. Ta je začela suvereno; mi, ki smo vstopali v igro, pa smo z njihovo dobro igro samo nadaljevali in to se je na koncu izrazilo v 30 točkah razlike.

Kje pa je bil po Tvojem mnenju ključ te pomembne zmage?

Stoprocentna pripravljenost. Že deset dni pred tekmo smo vsak dan gledali posnetke Barcelone, predvsem njihove napake in smo na tekmo prišli tako pripravljeni, kot da bi bili "drogirani"; na tekmi se je potem izkazalo, da je to edini recept, da lahko danes zmagujemo v evropski ligi.

ED

SMUČANJE

Kaj pa bolečine v hrbtu?

To pa je tako: še vedno so, čeprav je veliko bolje kot lani, ko sem imel okrog novega leta s tem blazne težave. Letos pa sem to uspel kar dobro rehabilitirati, zlasti s pomočjo zdravnikov in našega fizioterapevta, tako da s poškodbami na srečo nimam težav.

To pomeni, da na Japonskem lahko računamo na medaljo?

(Nasmehne se) Seveda je dobro računati na medaljo. Lahko si jo vsi skupaj želimo, najbolj pa si jo seveda želimo jaz!

ODBOJKA

OLYMPIA SE ZAENKRAT
ODPOVEDUJE VRHU LESTVICE

V soboto sta izgubili obe članski ekipi. Izjavi odbornika Komjanca in trenerke Meulja.

O velikem uspehu ženske članske postave goriške Olympie Kmečke banke, ki je osvojila deželno trofejo, smo že poročali. S tem v zvezi nam je odbornik in bivši predsednik Simon Komjanc povedal: "Med božičnimi počitnicami so dekleta še kar dobro trenirala in se želela dobro pripraviti na ta finale v Čenti. Tekmo so tudi zmagale, čeprav s težavo. O tekmi bi lahko povedal, da so prva dva seta igrane nekako v strahu in oba tudi gladko izgubile, nakar se je v telovadnici začela drugačna igra. Naše igralko so prevzele pobudo in naslednja dva niza kar lepo zmagale. V tie-breaku je prevladala ista muzika: naše so stalno vodile z 9-2, 11-3, 14-7, nakar so dovolile nasprotnicam, da so jih dohitele pri 15. točki. Nato pa se je set k sreči končal s 17-15 v korist naših. Tako dekleta kot društvo smo s to zmago zelo zadovoljni, ker bomo lahko tako nastopili v t.i. Pokalu treh Benečij, ki bo marca v dveh ali treh goriških telovadnicah."

V soboto smo v Slovenskem športnem centru v Gorici sledili domačemu nastopu deklet, ki so v tekmi proti Vivilu nasakovali 3. mesto na lestvici C lige. Velik skok pa jim ni uspel, saj so izgubile s 3-1, pri tem pa je treba pristaviti, da so se kapetanka Hadrijana Corsi in ostale enakovredno kosale z nasprotnicami za dve tretjini vsakega seta, nakar so popustile, z izjemo 3. niza, ki so si ga z vztrajnostjo priborile, in zadnjega, 4., ki so ga že na začetku (in s tem tudi končno zmago) prepustile bolj motiviranim nasprotnicam Vivila. O razlogih za ta poraz nam je trenerka prof. Silva Meulja (na sliki) povedala: "Zelo sem se bala te tekme, ker smo imeli sredi tedna zelo težko srečanje - finale deželne trofeje v Čenti, v katerem so dekleta dala vse od sebe. Zato me je tudi skrbelo, če imamo še dovolj energije, bolj kot fizične predvsem mentalne, da se lahko v tem trenutku borimo za tretje mesto. Žal smo dokazali, da za tako visok cilj nismo

še zreli. Nismo navajeni biti pod pritiskom, kar smo tokrat malo plačali. Povedati je treba, da nam ni šlo prav popolnoma nič, medtem ko je šla njim prav vsaka žoga. To se na koncu tudi plača. Vseeno pa moram prav pohvaliti punce, ker včasih prav ne gre in nimaš kaj: zgrešen dan prav za vse!"

V zadnjem setu pa se je marsikateri zvesti navijač Olympie budoval, da nisi opravila nobene menjave...

Tiste igralko, ki so bile na igrišču v prvih setih, so bile zunaj v zadnjem in tiste, ki niso šle na igrišče, so bile poškodovane. Zato mora nekdo, preden izreče kako kritiko, vedeti, kaj dela.

V goriški telovadnici smo med tem prejeli novico, da so fantje Olympie Agrarie Terpin gladko izgubili na gostovanju pri vodilni šestetki C lige - Eltorju, tako da se morajo Terpinovi in ostali, vsaj začasno, odpovedati vrhu lestvice, ki jim je dalj časa pripadal. / ED

OSTALI IZIDI: MOŠKI: B1 LIGA: Mestre - VAL LA GORIZIANA KMEČ. B. 0-3 B2: Futura - SLOGA KOIMPEX 3-0

C: BOR - Mossa 1-3, Vivil - SOČA UNITEKNO 3-0

D: VAL KOIMPEX - Supermarket Gradež 3-0, NAŠ PRAPOR - VBU 1-3

ŽENSKKE: B2 LIGA: SLOGA KOIMPEX NTKB - OMA 3-1

C: VAL BCC - Libertas 3-0

D: BOR FRIULEXPORT - Ristorante del Doge 3-1

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: Lucinico-ZARJA/GAJA 97 0-4, S. Canzian-PRIMORJE 2-2, Aquileia-JUVENTINA 5-1

1. AMATERSKA LIGA: SOVODNJE - Castionese 1-0, Futura - VESNA 1-0

2. L.: Poggio-PRIMOREC 2-1, Roianese - MLADOST 2-2, Sagrado - BREG 2-2

3. AL: ZARJA/GAJA 97 B-S. Andrea 1-5, KRAS-Servola 3-1, BREG B - Venus 3-3

DOMAČA KOŠARKA

C LIGA: JADRAN NTKB - Ardit GO 85 - 73 (44-30)

C2 LIGA: DOM ROB ROY AGOREST - Fiumicello 90 - 88 (29 - 40, 81-81)

D LIGA: Lega Nazionale - BOR RADENSKA 45-58 (21-30), Termoidraulica - KONTOVEL 57-71, Libertas - CICIBONA PREF. MARSICH 70-56 (30-32)

PROMOCIJSKA LIGA: Pizzeria Spetich - Breg 58-66

NAMIZNI TENIS

KATJA MILIČ (KRAS)
SKORAJ NA TOP 12

Po 3. kvalifikacijskem turnirju v Parmi, veljavem za nastop na turnirju Top 12, na katerem nastopa ducat najboljših italijanskih pingpongašic, na najnovjših lestvicah ločita Vanjo Milič od 1. kategorije le dve mesti, medtem ko se je njena sestrčna Katja tokrat uvrstila med prvih osem v 2. kategoriji in ni daleč od uvrstitve na elitni turnir.

Z 2. STRANI

ZA MANJŠINSKO
ENOTNOST IN
SODELOVANJE

Udeleženci sestanka so se strinjali, da je treba čimprej pri obeh manjšinah priti do demokratično izvoljenega skupnega predstavništva. Pri koroških Slovencih je proces v to smer že zdavnaj stekel in zdaj gre za to, da ga pripeljemo do konca. Pri Slovenčih v Italiji pa bo treba proces na novo sprožiti, saj so se vsi dosedanja poskusi izjalovili.

Obe delegaciji sta se nadalje strinjali, da predstavlja minimalno zastopstvo v izvoljenih telesih eno izmed temeljnih pravic, ki jih je treba zagotoviti obema manjšinama. V tej zadevi so izglede nekoliko ugodnejši pri Slovenčih v Italiji, kot izhaja tudi iz dejstva, da se je na izredni seji deželne sveta Furlanije-Juljske krajine za obrambo posebne deželne avtonomije z dne 9. t.m. večina političnih in drugih predstavnikov povoljno izrekla v tem smislu. Zdag gre za to, da besedam sledijo ustrezna dejanja.

Delegaciji sta se na sobotnem srečanju v Žabnicah na posled pogovorili še o nekaterih skupnih pobudah, zlasti o skorajšnjem obisku predstavništva južnotirolske ljudske stranke (SVP) v Ljubljani. Do obiska bo prišlo na pobudo SSK in CAN z Dunaja 20. in 21. t.m. Na obisku bo govor o zaščiti narodnih manjšin v Italiji, še zlasti slovenske, in o zaščiti narodnih manjšin v Sloveniji.

Z Novim glasom v novo leto!

MED RAZLIČNIMI TVOJ GLASOVI NOVI GLAS

✓ ***Pokloni sebi in prijateljem
naročnino na
Novi glas.***

***Vsakemu novemu naročniku darujemo koledar
Goriške Mohorjeve družbe za leto 1998***

LETNA NAROČNINA:

ITALIJA in SLOVENIJA 70.000 LIR,
INOZEMSTVO 100.000 LIR,
ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

NAVODILO ZA NAROČNIKE:

Obrazec izrežite ali fotokopirajte,
izpolnite ga v vseh delih in ga pošljite
po pošti ali osebno prinesite na tržaško
oz. goriško upravo Novega glasa -
Zadruga Goriške Mohorjeve.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 / 533177, FAX 0481 / 536978
34133 TRST, UL. DONIZETTI 3
TEL. 040 / 365473, FAX 040 / 775419

NAROČAM SE

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU!

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

NAROČAM PRIJATELJA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS NAROČNIKA

NOVI
GLAS

*primorski
tednik*